

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletne 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SVENEC

Uprava: 60-01, 60-02, 60-03, 60-04, 60-05 — Izdaja vsak dan zjutraj razen posebejka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Novo mišljenje

V vedno večjem obsegu in vedno hitreje se mora liberalizem umikati iz politike, gospodarstva in družabnega življenja. Njegovo 150 letno gospodarstvo je v zatonu. V čutenju in mišljenju narodov je mogoče opaziti očiten obrat od zgolj razumarskega, individualističnega in kvantitativnega pojmovanja ter vrednotenja zopet nazaj k osnovnim, od narave podanim dobrinam. To, kar je liberalizem protinaravno razkrojil, danes, ko se njegova trdnjava v Evropi podira, po moči narave spet klije izpod družabnih razvalin k novemu življenju. Mislimo na tri pojme, ki pomenjajo sicer uradni obnoveni program od tal ponižane Francije, ki pa bi prav tako lahko bili geslo katoliške socialne akcije kjer koli po svetu. Družina, delo, domovina: to so tri točke programa za obnovo sodobne družbe, ki ga bo treba pošteno in do kraja izvesti, če hočemo, da bo bodočnost boljša od sedanosti.

Družina je osnovna celica vsega naravnega družabnega življenja, na katero je treba vse drugo graditi. Zal, da tako pozno prihaja pravo spoznanje! Saj imamo za seboj celo stoletje, v katerem je bila družina s številnimi otroki gledana po strani, proti kateri v javnosti kajpada nismo slišali npravnih očitkov, ampak gospodarske pomisleke. Šele zdaj se polagoma tudi liberalnim in socialističnim gospodarskim strokovnjakom jasni, da je družina tudi osnovna celica gospodarstva. Kajti čim prične življenjska sila naroda tako daleč usihati, da je več rakev kot zibelk, potem zmanjka tudi osnove za zdravo gospodarsko življenje. Gospodarstvo zavisi od človeka, človek pa od družine. To preprosto spoznanje je zdaj vendarle prilično povsod prodrlo. Toda nimajo povsod več možnosti, da bi ustavili usodni razkroj, ki je pod vplivom liberalizma in materializma zajel narod pri korenini, to je pri družini. Bolezen se je po nekod že pregloboko zažrla v mozeg naroda. Toliko rodov je teptalo zakone narave, da je pot navzgor nemogoča.

Mnogokje drugod pa vidimo, kako oblasti vse store, da se okrepi smisel za družino in njeno rast. Nekod delajo to iz imperialističnih ozirov, češ velik in mogočen narod si bo znal izvojevati tudi lep in sončen prostor na svetu. Drugod iz gospodarskih razlogov, ker so se končno zavedli, da je korenina gospodarske moči moč ljudstva. Toda brez ozira na koristne in politične cilje družina iz gole pravičnosti zasluži, da ji oblast posveča prvenstveno pozornost in da se ji olajšujejo gospodarska in davčna bremena, da je upoštevana pri plači družinskega rednika in prav tako pri oddaji služb. Naša ljudska šola, posebej še razne strokovne in poklicne šole naj bi smotreno vzgajala mladino za družino in ji vcepila smisel za družinsko življenje. To in še marsikaj drugega bo tudi pri nas treba storiti za družino, ki je v nekaterih ljudskih plasteh načeta že pri jedru.

Delo mora med vsemi gospodarskimi činiteljmi zavzeti prvo mesto. Vemo, da se tej naši zahtevi brez pridržka morejo pridružiti tudi socialisti in komunisti. Mi imamo o človekovem delu še bolj vzvišen pojem kakor marksisti, ker ga vrednotimo tudi etično, kot službo Bogu in kot sredstvo za lastno izpopolnitev. Narodom še tako veliko naravno bogastvo nič ne pomaga, ako niso tudi marljivi, delavni. Brez dela še nikdar noben narod ni dosegel blagostanja. Ko torej govorimo: delu slava, delu čast, smo dolžni, da to tudi v družabnem življenju pokažemo in izvajamo. Če je naše spoštovanje do dela iskreno, potem bomo ljudi vrednotili po delu, ki ga opravljajo v službi narodove skupnosti in ne po tem, koliko denarja ali premoženja imajo. Nadalje mora biti družba tako urejena, da bodo vsi, ki so dela zmožni, dobili zaposlitev. Zgledi drugod nas uče, da je to izvedljivo tudi v sodobnem gospodarskem redu. Švica je n. pr. prav v zadnjih dneh ustavila vse brezposelne podpore in razglasila pametno načelo: nobenih dajatev, ki ne bi bile zaslužene! To je pogumen sklep, če pomislimo, da je Švica v izredno težavnem gospodarskem položaju. Toda vodilni politični možje so uvideli, da so desetisoči brezposelnih dostopni za vso mogočo prevratno propagando, čeprav dobivajo državno podporo. Lenoba je vseh grob grob! Zato so zdaj uveljavili bolj zdravo načelo: Brezposelnim ne dajamo podpor, ampak jim poskrbimo delo! Naj bi se povsod oprijeli te edino pravilne gospodarske politike.

Domovina! Nasproti koristim poedinca in posameznih političnih skupin se v našem času vedno močnejše poudarja, da naj ima to, kar služi blaginji vseh, prvo mesto. Prav je tako. A ne le korist države, temveč tudi korist naroda z vsemi njegovimi gospodarskimi in duhovnimi vrednotami mora iti pred koristjo poedinca in skupin. Prihajajo, da nam v tem pogledu še veliko manjka. Sicer veliko slišimo govoriti o državi, o njenem pomenu in potrebi žrtev za njo; toda v resnici domovino le tisti ljubijo, ki ji nese-

Odmev berlinskega pakta

Na vrsti je Španija, da se pridruži osi Rim-Berlin-Tokio V Berlinu povdarjajo, da ostane prijateljstvo s Sovjeti nespremenjeno

Berlin, 28. septembra. b. Podpis pakta med Nemčijo, Italijo in Japonsko je narodno socialistična stranka v Nemčiji sprejela z zelo svečanimi obredi in njen tisk posveča dogodku dolge članke. Ves nemški jutranji tisk tolmači ta sporazum kot zgodovinsko dejanje prvega reda.

Nemška službena razlaga: „Blok 250 milijonov“

»Nemška diplomatsko-politična korespondenca« prinaša danes članek o paktu treh sil, ki je bil včeraj podpisan v Berlinu. Članek pravi v uvodu, da je ta pakt po eni strani simbol treh velikih svetovnih narodov, po drugi strani pa potrdilo za njihovo odločenost, da bodo v svojem življenjskem prostoru ustvarili nov red, ki bo zajamčil blagostanje vseh narodov, ki na tem prostoru živijo in jim bo dal dostojanstvo in varnost. Članek dalje pravi: Končno so se izgubile sile, ki so do zdaj blokirale prostrane predele in so žele zavirati naravni in zdravi razvoj mladih narodov. Sile, ki so mislile, da imajo zajamčeno pravico vladati nad predeli, s katerimi nimajo nobene zveze, in vmešavati se v vprašanja teh ozemelj, že sedaj čutijo, da so potisnjene od tod skupaj s svojimi prikladniki, ki nikakor niso hoteli razumeti novega časa. Najbolj jasen dokaz za možnost, da se do konca uspešno izvede ta politika, pa je med drugim posebno v odnosu, katerega goji vsaka od treh sil s Sovjetsko Rusijo, oziroma status, ki naj bi zagotovil stalen odnos do te velike sile.

Pakt prihaja z načela, da ima vsak podpisnik sicer vodstvo v svoji državi, v svojem pasu, in sicer vodstvo, ki ga ni treba zamenjavati z nekim monopolom oblasti in neomejeno pravico nad življenjem drugih, vendar pa zato nima pravice posegati v kraje, kjer imajo pravice drugi. Po drugi strani so sile podpisnice z jekleno odločenostjo sklenile, da ne bodo dopustile, da bi si nekatere sile prisvajale pravico, da se vmešavajo v kraje, kjer sile podpisnice z vso pravico vidijo svoj življenjski prostor. Z ozirom na dejstvo, da trije zavezniki niti ne mislijo na to, da bi šli v tuje življenjske prostore, pa je treba posebno omeniti, da druge sile v tujih življenjskih prostorih niso nikdar delovale v korist tamšnjih narodov, temveč so samo zlorabljale te narode za tuje interese. Če bi se pa še naprej pojavljali taki poskusi, bodo naleteli na združeno silo narodov, zvezanih z berlinskim paktom, ki predstavljajo 250 milijonov duš. Kdorkoli se bo postavil eni od treh na pot, bo prišel v spor z oboroženo silo vseh treh držav.

Da se da paktu še večji pomen, so ga diplomacije omenjenih treh držav pripravile v največji tajnosti, sam podpis sporazuma pa je bil izvršen na najbolj svečan način in z največjimi diplomatskimi ceremonijami. Javnost je bila iznenadena nad tem paktom, ki se morda praktično niti ne bo izvajal ter bo zavzela takoj svoje stališče do odnošajev osiščnih vesil do Španije v sedanji vojni.

Kje in kako naj pomaga Španija

Snoči sta se grof Ciano in španski notranji minister Suner ponovno razgovarjala o položaju, ki naj ga zavzame Španija v sedanji vojni. Iz doslej razvitih misli sledi, da Španija generala Franca danes ni sposobna, da bi dala bog ve kakšne vojne sile na razpolago, toda ona lahko mnogo pomaga osišču zaradi svojega zemljepisnega položaja. Kakor je bilo za Nemčijo važno, da stopi Italija v vojno iz strateških razlogov in razširi vojno tudi na druge kontinente, kjer je zaposlila angleške letalske, pomorske in kopnene sile, tako je za države osišča važno tudi, da Španija doprineše svoj del k zmagi totalitarnih držav. Španija bi morala ostati tako rekoč izven vojnega zapletljaja in bi morala dati Italiji in Nemčiji le letalska in pomorska oporišča ter dovoljenje za prehod njihovih čet čez špansko področje, na razpolago pa naj bi dala tudi kolonialno vojsko za vojne operacije v Maroku. Z vsem tem hočejo totalitarne države preprečiti vsak poskus, da bi se Anglija in Združene države ne vsidrale premočno na raznih postojankah, ki so važne za nadaljne vojne operacije. Zavzetje Gibraltarja naj bi preprečilo vzdrževanje zveze Anglije skozi Sredozemsko morje, preprečilo pa naj bi tudi eventualno

bično službi, kamor koli ga je postavilo življenje. Nad vse žalostno je poglavje verižnikov in drugih izkoriščevalcev ljudstva v teh časih, ko tudi naša država preživlja težko dobo. To poglavje sega od Ljubljane do Belgrada, večinoma so pa prizadeti ljudje, ki so gospodarsko dobro preskrbljeni in ki bi morali biti srečni, da morejo vsaj kapital ljudstvu dati na razpolago, ko se od njih česa več ne zahteva. Vemo, da ti, katere je postava udarila, niso niti največji, niti edini grešniki. Toda žalostni so ti pojavi in kažejo, da v gotove kroge čut za narodno skupnost in zavest iste usodne povezanosti z narodom še ni prodrla. Bolj kot kdaj mora biti nam vsem jasno, da bomo ohranili državno in narodno svobodo le tedaj, če se trdno povežemo med seboj in če se strumno ter brez pridržka poedinca in stanovi predredimo in vključimo v celoto! Ni to noben fašizem, nobena diktatura, ampak nujna za-

intervencijo kake tretje sile na Sredozemskem morju. To vprašanje, tako poudarjajo v Berlinu, je po svoji aktivnosti trenutno mnogo važnejše od samega pakta Rim-Berlin-Tokio, ki služi v glavnem kot ovira za vstop Amerike v vojno in zaščita osiščnih državam za nadaljevanje vojne proti Angliji. Pakt Rim-Berlin-Tokio naj bi še nekaj časa odvrčal dogodke od vprašanja Španije, ki počasi stopa v ospredje kot najvažnejše vprašanje za bodoče dogodke in razvoj vojnih operacij na Sredozemskem morju. Vprašanje Španije je postalo naenkrat središče splošnega zanimanja.

Svet razdeljen v štiri območja

Drugo važno in usodepolno vprašanje pa je razdelitev sveta v štiri interesna območja, kot se je to že pred par dnevi poudarilo v Rimu in Berlinu. Nemci hočejo razdeliti Evropo tako, da bi imeli Nemčija in Italija v njej nadoblast, Sovjetska Rusija naj bi ostala gospodar na svojem ozemlju in v Aziji, Japonska pa na Daljnem vzhodu, medtem ko naj bi se Amerika brigala za svoj kontinent.

„Prijateljstvo s Sovjeti ostane...“

Na današnji konferenci časnikarjev je bila tozadevna razdelitev interesnih območij predmet dolge debate. Nemški uradni krogi poudarjajo, da je prijateljstvo Nemčije s Sovjetsko Rusijo ostalo neizpremenjeno ter trdijo, da je bilo to izraženo tudi v samem paktu.

Današnja »Frankfurter Zeitung« govori v istem smislu o sovjetskem prostoru med blokom Rim-Berlin-Tokio.

Odmev nad Tihim morjem

Ostre izjave Hulla in Sumner Wellea o Japonski in kneza Konoja o bodočih nalogah Japonske — Roosevelt o letalstvu

Roosevelt govori o letalskem orožju

Washington, 28. sept. t. »Associated Press«: Predsednik Roosevelt je imel danes ob priliki polaganja temelja največjemu letališču v Ameriki govor, v katerem je dejal,

»da je brnenje stotin in stotin ameriških letal, ki danes krojijo nad nami, simbolično za velike naloge, ki čakajo Združene države Severne Amerike. Ta letala predstavljajo v mali izmeri tisto velikansko silo, ki jo moramo v kratkem času doseči in ki jo bomo kmalu tudi dosegli. Tudi demokracija bo pokazala, da ima mišice, ki so ustvarjene za boj in za dejanje udarev. Upam pa, bodo naše mišice vedno posvečene mirovnim nalogam in da ne bodo izzvale, da jih uporabimo v kakšni vojni. Iz časopisov beremo, kako je letalstvo postalo od dne do dne vedno bolj tisto veliko odlično orožje, ki bo odločevalo v sedanjem boju, ko se narodi in imperiji borijo za svoj obstoj. Danes imamo že 50.000 Američanov, ki imajo pravico, da pilotirajo letala. To število narašča za 2000 vsak mesec. Niso to vojaški piloti, toda, če bo potrebno, bodo znali služiti domovini. V istem sorazmerju rastejo tudi števila naših zračnih trumc.

Hull:

»Amerika je že poznala vsebino trozveze«

Washington, 28. sept. b. Državni tajnik za zunanje zadeve Hull je obrazložil stališče Amerike do pakta, ki ga sklenile Italija, Nemčija in Japonska. Hull je dejal, da po razumevanju ameriške vlade berlinski sporazum ni prinesel nobenih značilnej-

htega časa, in če bomo tako storili, je to znamenje naše politične zrelosti!

Razmere so prisilile evropskega človeka, da sega spet nazaj po naravnih vrednotah, ki jih je toliko desetletij zanemarjal. Kar zanimivo je, kako se sprememba čuti samo na gospodarskem področju. Ne slišimo več toliko o denarju, ampak več o surovinah, ne o plačilnih bilancah, pač pa o delu, malo o devizah, a dosti več o izmenih blaga. Nova miselnost si tudi pri nas počasi utira pot. Stvari postajajo več vredne kot denar, proizvodnja je važnejša kot renta, odločuje storitev in ne le zaposlitev. Morda bomo po tej poti polagoma dozoreli tudi za stanovsko družabno misel, ki človeka vrednoti po njegovem delu v službi občestva in ga ceni po tem, kar daje družbi, in ne potem, kar od nje zahteva in od nje sprejema. Je to velika in lepa zamisel, ki ji gotovo pripada bodočnost, Drin

Čestitke

Konoje — Hitlerju

Berlin, 28. septembra. AA. DNB: Japonski predsednik vlade knez Konoje je poslal včeraj vodji Nemčije Adolfu Hitlerju sledečo brzojavko:

Ob priliki današnjega zgodovinskega dne, ko so Japonska, Nemčija in Italija združile svoje napore na najodločnejši in najbolj viden način, da bi dosegle vzvišeni skupni cilj izgradnje novega reda na svetu, mi je čast izraziti vaši ekscelenci svoje najprizirnejše čestitke in istočasno najtoplejšo željo, da bi čimprej prišlo do tega, da bi veliki nemški narod pod vašim vodstvom še v večji meri povečal že danes izvojevano sijajno zmago in z borbo dosegel svoj končni cilj.

Hitler — Konoju

Vodja Nemčije je odgovoril sledečo:

Od vsega srca se vam zahvaljujem za prijateljske pozdrave, ki ste mi jih brzojavno sporočili ob današnji sklenitvi pakta med Japonsko, Italijo in Nemčijo. V prepričanju, da ta pogodba treh sil preprečuje vse načrte za razširitev vojne in da zagotavlja našim narodom izpolnitev njihovih upravičenih zahtev, vam istočasno pošiljam iskreno željo za srečno bodočnost Japonske.

Viktor Emanuel Hitlerju

Rim, 28. septembra. AA. DNB: Kralj in cesar Viktor Emanuel III. je poslal vodji Nemčije sledečo brzojavko:

Zelo sem vam hvaležen za prijateljske besede, ki ste mi jih na tako lep način poslali v trenutku, ko so Nemčija, Japonska in Italija s paktom treh sil potrdile svojo nerazrušljivo zvezo. Skupaj z menoj vračajo vsi Italijani enako prično najtoplejšo željo za vašo ekscelenco in prijateljski junaški narod.

kih sprememb v sedanji položaj, ker so bili odnošaji med omenjenimi tremi državami v zadnjih letih takšni, kot so danes. Združene države so že itak večkrat opozorile na odnošaje med omenjenimi tremi državami in zaradi tega ni bil nihče iznenaden zaradi sklenitve tega sporazuma. Dalje je Hull dejal, da je duhovna vsebina tega sporazuma že nekaj časa bila znana Washingtonu in se je po tem tudi usmerjala ameriška zunanja politika. Hull je dalje potrdil, da je angleški poslanik lord Lothian imel včeraj popoldne z njim dolg razgovor o razdelitvi in obrambi novih ameriških oporišč na Atlantskem oceanu in da je pozneje imel Roosevelt še en razgovor z lordom Lothianom. Državni tajnik Hull pa o razgovorih ni hotel dati nobenih podrobnosti.

Snoči pa je tudi mornariški minister polkovnik Knox izjavil, da sklenitev sporazuma v Berlinu prav nič ne more delovati na predsednika Združenih držav, še manj pa na ameriško pomorstvo.

Sumner Welles:

»Oboroževati se moramo zelo hitro in zelo odločno«

Cleveland, 28. sept. t. Associated Press. Državnipodtajnik Sumner Welles, ki je pomočnik v ameriškem zunanjem ministertvu, je imel v Clevelandu govor, ki ga smatrajo kot prvi službeni odziv ameriške vlade na sklenitev trozveze med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Sumner Welles je med drugim dejal:

»Ko je Japonska začela ustvarjati svoj »novi red« v Vzhodni Aziji, je jasno izpovedal, da si pridrži izključno pravico, da določi, kako daleč segajo zgodovinske pravice Združenih držav Severne Amerike in kako daleč segajo pogodbeno pravice, ki jih imajo državljani Združenih držav, ter koliko bodo obojne spoštovane. Pripetilo se je na stotine sporov, kjer so bile pravice Združenih držav Severne Amerike očitno kršene. Vendar pa 'e ameriška vlada mislila, da se dajo vsi spori lepo in mirno poravnati s pomočjo razgovorov in pogajanj, razume se, da pod pogojem, da obe strani pokažeta polno dobro voljo za iskanje pravične rešitve, ki bi pripoznala obema strankama pravice, ki jima gredo. To pa se ni zgodilo. Zaradi tega morajo Združene države Severne Amerike nadaljevati s pripravami, da bodo pripravljene za vsak primer, ki bi se mogel zgoditi. Oboroževati se morajo zelo hitro in z največjo odločnostjo, da bodo v stanju braniti novi svet pred nevarnostmi, ki mu grozijo. V tem prizadevanju Združenih držav Severne Amerike sta nam svetili dve luči, je dejal Sumner Welles, to je vedno bolj

(Nadaljevanje z 2. strani)

Zagrebska vremen. napoved. Spremenljivo. Zemunska vremenska napoved: Močnejše se bo pooblašilo v severnem delu države. Tu pa tam bo dež, zlasti na zahodni polovici. Nekoliko vedro bo v južnih krajih. Prevladava: bo precej močan jugozahodni in zahodni veter. Toplota spremenljiva.

Politični zapiski

»Francofurtimeši«

Glasiło JNS »Narodni list«, ki ga urejuje dr. Grga Anđelinović, v svojem zadnjem uvodniku piše tudi o frankovcih, ki jih imenuje »frankosurtimašec« ter pravi, da obstoja v Jugoslaviji dandanes samo ena skupina, ki Jugoslavije noče, in to so frankovci. Ta skupina se oprijema Starčevića in državnega hrvatskega prava v svojih praznih gestih, toda stvarno niti ena politična skupina med Hrvatimi ni bila manj hrvatska in bolj tujcem podložna, kakor ta, kajti to, kar frankovci hočejo, nima niti najmanjše zveze s hrvatskim državnim pravom niti s hrvatskim samim. Frankovci tudi prikrivajo ne, kar hočejo in kaj pričakujejo. O tem pričajo letaki, ki jih trosijo, njihovo prišepetavanje po podeželju. Oni kličejo tujea in željno pričakujejo narodno suženstvo. Vse, kar imajo, igrajo na eno karto. Le malo je izgleda, da bo ta karta dobila. Kadar pa bo izgubila, potem je v Jugoslaviji izginila zadnja skupnica, ki Jugoslavije noče.

Marksisti odpravljajo selitev industrije v srbske kraje

V marksističnih »Radniških novinah«, ki jih urejuje salonski marksist dr. Živko Topalović, je bil objavljen članek, ki z vne-mo ploska najnovejšemu pojavu preseljevanja industrije iz Hrvatske in Slovenije v južne srbske kraje države. »Danes je položaj jase«, piše marksistično glasilo. Kot posledica trgancja gospodarskega področja prihaja sedaj do izraza gospodarstva in številna sposobnost Srbije. Industrija se seli iz področja, ki so daleč od trga in daleč od surovin. Z nacionalističnega stališča se mora to gibanje pač pozdraviti.

V zvezi s tem opozarjamo, da spada med zadnje pojave selitev industrije v Srbijo tudi tekstilna tovarna v Dugi Resi, ki se bo preselila v Mladenovac. Hrvatski listi pišejo k tej notici, da bodo hrvatske oblasti, da bodo industrije, ki bodo podlegli skušnjavi, da se presele drugam, poslali kot špekulante in ljudske krvosece ter kot sovražnika delovnega ljudstva na prisilno bivanje v Donji Lapac. Ta recept se bo našemu delovnemu ljudstvu, ki mu grozi nevarnost, da pride ob delo in ob kruh, bolj dopadel, kakor pa ploskanje sodruga dr. Živka Topalovića.

Goruje mnenje belgrajskega sodruga smo objavili za to, ker vemo, da ga gotovo ne bo objavila mariborska »Delavska politika«, o kateri dosedaj res še nismo slišali, da bi bila agitirala za selitev slovenske industrije v Srbijo, a se bo morala verjetno tudi tukaj podvzati, da dohiti svojega belgrajskega »Blumac« dr. Živka Topalovića, ki reže idejni kruh tudi mariborskim sodrugom.

»Srbi na okup«

Zagrebski »Obzorje« objavlja dolg uvodnik kot odgovor na članek, ki ga je v kragujevškem »Narodnem pokretu« napisal predsednik srbske demokratske stranke Milan Grol, kateremu notranji strankarsko-politični položaj v državi ni všeč, ker vidi vsepovedne znake needinosti. »Obzorje« na to očita g. Grolu, da je spet doprinesel dokaz za to, da »v Belgradu vedno bolj prevladuje misel, da naj se vsi Srbi zberejo v eni sami fronti s ciljem, da se prepreči dokončan preureditev države na temelju dejanske enakopravnosti srbskega naroda, hrvatskega naroda in slovenskega naroda« in da je vodstvo za zbiranje pod geslom: Srbi na okup prevzel žički pravoslavni episkop Nikolaj Velimirovič.

Masoni in uradništvo

V Zagrebu izhaja »Naš Glas«, ki je glasilo javnih aktivnih in vpokojenih uradnikov, in ki je v zadnji številki prinesel izredno zanimiv članek o delovanju masonstva na uradniškem področju. List pravi, da je med uradništvom mnogo takšnih, ki svoj poklic smatrajo za idealnih vidikov kot službo v dobrobit ljudstva, ne pa kod sredstvo za nabiranje premoženja in za zavarovanje na stara leta. Ti so mislili in še mislijo, da v javnem poslu, posebno pa še pri javni upravi vedno odločuje osebnostna vrednost posameznika, v kolikor je osnovana na njegovih umskih in нравstvenih vrlinah. Vsako drugačno postopanje je pogrešno. Toda masonstvo je delalo drugače. Dosledno je na vodilna mesta postavljalo svoje ljudi, odnosno je ljudi na višjih položajih lovilo v svoje vrste. Tako se je zgodilo, da so se nespособni uradniki šli skrivati za masonsko ložo, pa so si preskrbeli lepo karijero. Dobro uradništvo se je moralo umakniti nespособnemu, štreberskemu uradništvu, ki so mu v mason-skem močvirju utonili vsi ideali. Masonerija je naš uradniški poklic opljuskala in z rušenjem uradništva razkrojala državno upravo in temelje državnega občestva. Zaradi tega je potrebno, da se masonski vpliv iztrebi iz uradniških vrst in da se brezobzirno in brezkompromisno izobčijo iz uradniškega kadra vsi, ki so še ali so še do nedavne bili člani masonskih lož. Narod bo od te iperacije imel samo korist.

Hrvatsko narodno zastopstvo

Zagreb, 28. sept. b. Danes ob 9.30 so se pri-čele konference hrvatskih narodnih poslancev in senatorjev HSS in SDS. V današnji skupini so bili predstavniki naroda iz Dalmatinske Hrvatske. Razgovarjali so se predvsem o prehrani in o vprašanju javnih del. Ugotovilo se je, da ima Hrvatska dovoljno količino moke za zimo, treba je zagotoviti le zaslužek narodu, da si lahko hrano kupi. Zaradi tega se pripravljajo velika javna dela kakor izsuševanje barij, regulacija potokov in rek, gradnja cest itd. Razpravljali so tudi o velikem notranjem posojilu, s katerim se bodo izvajala velika javna dela.

Ker bodo od 1. do 15. oktobra volitve za sresko skupščino, so govorili tudi o tem vprašanju. Narodni poslanci iz hrvatskih krajev so prejeli od svojih predstavnikov številne informacije, o katerih so poročali na današnjem sestanku.

Konferenco je pričel predsednik dr. Vladko Maček, navzoči pa so bili ugledni predstavniki HSS in SDS. V polurnem govoru je dr. Maček obrazložil naš zunanji in notranji-politični položaj. Glede zunanje-političnega položaja je bil dr. Maček zelo optimističen ter izrazil upanje, da naša država ostane še naprej izven vojnih zapletljajev. Narodni poslanci so obrazložili potrebe svojih okrajev. Konferenca se je nadaljevala ob 3.30.

Jutri se sestanejo narodni poslanci iz gornje Hrvatske, to je iz bivše savske banovine.

Odmev nad Tihim morjem

(Nadaljevanje s 1. strani)

tesno prijateljstvo in sodelovanje med vsemi ameriškimi državami ter prijateljstvo med Ameriko in angleškimi imperijem.

Vojaška posvetovanja v Washingtonu

Washington, 28. septembra. AA. Reuter. Predsednik Roosevelt je danes konferiral s šefi narodne obrambe Združenih držav, med njimi s predsedniki odbora za narodno obrambo Knutsonom, vojnim ministrom Stimsonom, mornariškim ministrom Knoxom, šefom pomorskih operacij admiralom Starkom in glavnim poveljnikom generalom Marshalom. Finančni minister Morgenthau je bil prav tako navzoč na konferenci. Nato je Roosevelt sklical sejo vlade, ki se je po poročilih iz zanesljivih virov bavila z mednarodnim položajem.

Knez Konoje:

»Japonska stoji pred velikanskimi nalogami...«

Tokio, 28. sept. t. Domei. Ministrski predsednik knez Kono je imel v radiu govor, v katerem je pozval japonski narod k požrtvovalnosti: »Ne bomo trpek, da bi se samo en človek na Japonskem oblačil v bogata oblačila ali se sitil čez mero, med tem ko samo en siromašen človek, ki mu njegov dostojni obstoj ne bo zavarovan, je rekel Konoje, češ, da je za Japonsko v trenutku, ko stopa na zgodovinska pota, takšna samodisciplinarna potrebna. Na to je govoril o trojni zvezi z Nemčijo in Italijo, ter dejal, »da v sedanjem trenutku sveta se ni mogoče organizirati kot eno samo veliko celoto in da je zaradi tega modro in pametno, da posamezni narodi dobijo svoja življenjska področja. Pametno in modro je, da je Japonska dobila vodilni položaj v veliki Aziji, kakor je pametno in modro, da sta Nemčija in Italija dobili vodstvo v Evropi in v Afriki«. Govorec o vojni na Kitajskem, je knez dejal, da je ta vojna »stala velikanske človeške žrtve in pogoltnila skoraj vse gospodarske vire Japonske. Japonska etozi danes pred velikimi odločitvami, ki bodo odločile o usodi japonskega sveta. Toda Japon-

ska se na to nevarno pot podaja s ponosom. Vlada zahteva od naroda vdanošno službo in žrtve. Zato pa narodu tudi ne prikriva resnice in obljublja, da bo poskrbela, da bo narod preskrbljen z najpotrebnejšim in da bo rasel v svoji časti.«

Ameriški poslanik pri Molotovu

Moskva, 28. sept. b. Predsednik sovjetske vlade in zunanji minister Molotov je sprejel včeraj ameriškega poslanika v Moskvi, Steinhiltda, s katerim se je dalj časa razgovarjal. O razgovorih ni nobenega uradnega poročila.

Japonska se približuje Sovjetski Rusiji

Tokio, 28. sept. b. United Press poroča iz merodajnih krogov, da se hoče Japonska približati Sovjetski Rusiji. To zblizanje je zamišljeno v istem smislu kakor nemško-ruski pakt. Zaradi tega stavlja Japonci Sovjetski Rusiji posredne in neposredne ponudbe. Te zadnje so šle preko Nemčije. Nadaljni razvoj je odvisen od stališča Moskve, ki je za sedaj še nejasno.

Francija molči

Curih, 28. sept. b. »Basler Nachrichten« poroča iz Vichyja, da se uradni krogi skrbno vzdržujejo vsakega komentiranja glede sporazuma, ki je bil sklenjen med Nemčijo, Italijo in Japonsko. V krogih diplomacije pa dobivajo vtis, da sklenitev tega pakta prej prinaša razširitev vojne, ki bo še dolgo trajala, kakor pa pomiritev.

Posveti v Berlinu

Berlin, 28. sept. AA. Stefani: Italijanski zunanji minister grof Ciano je sprejel včeraj v palači Belvedere španskega notranjega ministra S. Suerija. Oba državnika sta imela prisrčen razgovor, ki je trajal polgodro uro. Grof Ciano se je odpeljal nato v italijansko poslanništvo, kjer je italijanski veleposlanik Alfieri priredil intimen sprejem. Nemški zunanji minister v. Ribbentrop je priredil snoči večerjo na čast grofa Ciana.

Madžarski kmetijski minister v Belgradu

Belgrad, 28. sept. AA. Zjutraj je dopotoval v Belgrad na obisk h kmetijskemu ministru dr. Cubriloviću madžarski kmetijski minister grof Mihael Teleki. Na postaji je madžarskega ministra sprejel in pozdravil kmetijski minister dr. Cubrilović, pomočnik ministra Budislav Cvijanović, pomočnik ministra Jovan Popov, dalje ravnatelj ravnateljstva za prehrano dr. Čišić, načelniki in višji uradniški kmetijskega ministertva. V imenu belgrajskega župana je madžarskega ministra pozdravil podžupan Medić. Pri sprejemu na postaji je bil navzoč madžarski poslanik na našem dvoru Bacasz Besonyi, trgovski ataše madžarskega poslanika Geza Selagy, vojni ataše polkovnik Vasvary in ostalo osebje poslanništva. Od strani jugoslovensko-madžarske trgovske zbornice v Belgradu je prišel k sprejemu predsednik Milan Popović, bivši senator v družbi tajnika trgovske zbornice Babina. Madžarski kmetijski minister

grof Teleki se je s postaje odpeljal v hotel »Srbski kralj«, kjer bo stanoval. Čez kratek čas se je madžarski minister odpravil na dvor in se vpisal v dvor-ne knjige.

Belgrad, 28. septembra. m. Madžarski kmetijski minister Teleky je danes dopoldne odšel v maršalat dvora, kjer se je vpisal v dvorsko knjigo, nato je obiskal madžarsko pokopališče, zunan-nega in kmetijskega ministra. Popoldne je odšel na Avalo, kjer je položil venec na grob Nezanega Junaka. Na Avali se je udeležil kosila, ki ga je priredil njemu na čast dr. Cubrilović. Popoldne je grof Teleky prisostvoval čajanki, ki jo je pri-redilo madžarsko poslanništvo v Belgradu. Nocoj pa je priredil ministru Telekyju na čast večerjo v hotelu »Srbski kralj« kmetijski minister dr. Cubrilović.

Kaj je »Železna garda«

V zvezi s prevratom v Romuniji smo slišali, da je vso oblast prevzela »Železna garda« in da se imenuje režim, ki je bil vpeljan v Romuniji, režim legionarjev Zelezne garde, država za »država legionarjev Zelezne garde«. V švicarskem »Neue Zürcher Zeitung« beremo nekaj podatkov o tem zanimivem gibanju, ki je po tolikih krivuljah sedaj prišlo na oblast v okrnjeni Romuniji. Iz članka posnemamo glavne misli:

Začetki gibanja »Zelezne garde« padejo v leto 1923., ko je v Romuniji prišlo do izraza zelo podčrtana nacionalistična struja. Najprej je gibanje valovalo kar na divje brez načrta in brez prave organizacije. Sele l. 1927. se je zanj zanimal mladi odvjetnik Codreanu, ki mu je dal vsebino in cilj. Codreanu je hotel ustanoviti gibanje za »nacionalno in krščansko obnovo Romunije«, kakor se je takrat sam izrazil. Organizacijo, ki jo je ustanovil s petimi tovariši, je imenoval »Legio nadangela Mihaela«. Kmalu je imela med mladino toliko pripadnikov, da jo je Codreanu sklenil tudi politično organizirati. V okviru organizacije je ustanovil posebne odseke, posebna jedra, ki jih je imenoval »Zelezna garda« in pod tem imenom je l. 1931. stopil prvič na volišče. Toda šele naslednje leto je dobil prve 4 poslance. Ker razni režimi, ki so se v Romuniji hitro vrstili, gibanju niso posevtili pozornosti in je zaradi tega vladala tudi velika brezusmerjenost v političnem življenju, je imel dobiček Codreanu in njegovo gibanje, ki je dobilo posebno po narodnosocialistični zmagi v Nemčiji, kajti Codreanovo gibanje je bilo polno idej nemškega narodnega socializma in italijanskega fašizma. Sele l. 1933. se je proti Zelezni gardi postavil v bran ter jo razpustil ministrski predsednik Duca, in sicer na pritisk Titulesca, ki je spet delal po navsetih francoske vlade. Kmalu zatem je postal Duca žrtve revolverskega atentata v Sinaji. Toda Codreanu se je kmalu spet znašel ter ustanovil stranko »Totul pentru Tara« (Vse za domovino), katere predsednik je postal general Cantacuzinu, toda pravi »kapitan« ali vodja gibanja je ostal Codreanu sam. Stranka je dobila čedalje več članov. Tajna njenega uspeha je bila tajinstvenost njenega delovanja, a tudi sodelovanje pravoslavja samega, ki mu je mističizem Zelezne garde ugajal. Zavoju tega je imelo gibanje tudi veliko privlačno silo za mladino.

Svoj prvi obraz je Codreanu odkril še le leta 1937., ko je nastopila znana strašna kriza v romunskem strankarsko-političnem življenju. Takrat je postavil tudi svoj pravi program, v katerem je napovedal boj vsaki demokraciji, brez usmiljenja in brez kompromisa, boj proti obstoju vseh narodnih manjšin, boj proti Judom, politično zvezo z Nemčijo in Italijo ter takojšen izstop Romunije iz Male zveze in Balkanske zveze. Volitve leta 1937. so Codreanu prinesle velik uspeh. Njegova stranka je stopila v parlamentu na tretje mesto. Toda kralj Karol je hotel gibanje zajeziti in je poveril vlado Oktavijanu Gogi. Vendar pa se je ta poskus po kratkem času ponesrečil in je leta 1938. v februarju 1938 objavljena kraljeva osebna diktatura. Codreanu je ostal nenavadno miren. Svojo stranko je prostovoljno razpustil in je hotel oditi v Italijo. Toda to je bil samo videz. Ze-

lezna garda je podtalno delala dalje, da pride na oblast. Ko so v nekem samostanu odkrili veliko orožja, ki ga je tamkaj poskrila Zelezna garda, je imel notranji minister Calinescu v vladi patriarha Mirona Christea zaželjen povod, da je planil po Zelezni gardi z neizprosno silo. Codreanu in nad 200 najozjih sodelavcev so bili prijeti. Calinescu je sklenil, da bi Zelezno gardo enostavno iztrebil. Ko je bil v novembru 1938 rektor vseučilišta v Cluju od nekoga zeleznege gardista hudo ranjen, so bili Codreanu z 12 najozjih sodelavci »ustreljeni, ko so hoteli med prevozom iz ene ječe v drugo pobegniti«. V februarju 1939 je bil Calinescu imenovan za predsednika vlade in je mislil, da je Zelezna garda iztrebljena. Toda dne 22. septembra 1939 je padel Calinescu ubit od krogle iz revolverja Zelezne garde. Nova vlada je hotela boj proti Zelezni gardi nadaljevati, toda zunanjepolitični razvoj je prisilil kralja Karola, da se je z njo spoprijaznil in v marcu 1940 so zastopniki tega gibanja položili v njegove roke

Gospodarski čudež na Portugalskem

Pred dvanajstimi leti je bila Portugalska še revna, lačna dežela. Za državo je bilo značilno pomanjkljivo gospodarstvo, slabo politično in gospodarsko vodstvo ter neverjetna korupcija. Država je bila izročena na milost in nemilost mnogim nespособnim politikom in je prišlo tako daleč, da se je že govorilo o njenem popolnem propadu.

Dr. Antonio Oliveira Salazar, ki je pred dvanajstimi leti vzel v roke kot finančni minister in pozneje kot ministrski predsednik usodo Portugalske v svoje roke, je postal rešitelj svoje domovine. Njegova politika, ki jo je pričel spričo obupnih razmer organizirati, je tega državnika postavila v prvo vrsto velikih evropskih državnikov. V časniskem članku ni mogoče izčrpano prikazati gospodarsko, finančno in kulturno politično obnovo Portugalske, ki je zasluga Salazarja. O tem so bile že napisane debele knjige. Gotovo pa ni danes nobeno naključje, da danes na Angleskem in v Ameriki poleg imena genialnega Belgijca Van Zeelanda imenujejo tudi Salazarjevo ime, kadar govorijo o tistih evropskih državnikih, ki bi pri bodoči gospodarski prenosnosti Evrope mogli imeti odločilno vlogo na temelju svojega praktičnega dela kakor tudi izrednega teoretičnega znanja.

V nasprotju z drugimi politikii je Salazar odklonil načelo avtarkije in je vse storil, da bi pospešil in razširil zunanjo trgovino Portugalske. Tega pa ni bilo mogoče izvesti, ne da bi prej dvignil proizvodnjo dežele, predvsem poljedelstvo, ki je najvažnejši gospodarski činitelj v Portugalski. Izboljšati je bilo treba tudi gospodarstvo po kolonijah. Pri tem je bilo treba opraviti veliko civilizatorično delo, kajti vse poljedelski sistem doma in v kolonijah je bil strašno zastarelo, ljudstvo pa neuko in nepismeno. Tudi pod Salazarjem se še ni posrečilo, da bi portugalska trgovska bilanca postala aktivna, kar od pamtveka še nikdar ni bila. Toda posrečilo se je veliko pasivnost

Premestitve v prosvetni službi končane

Belgrad, 28. sept. AA. Premestitve so v prosv. ministertvu končoveljavno zaključene. Po tem takem so zaman vse prošnje in vloge, v kolikor se tičijo premestitev in jih v ministertvu sploh ne bodo obravnavali. (Iz kabineta prosvetnega ministertva.)

Predsednik vlade v Nišu

Niš, 28. septembra AA. V navzočnosti predsednika vlade Dragiša Cvetkovića so danes v Nišu odprli prvo splošno kmetijsko razstavo moravske banovine. Pokrovitelj razstave je Nj. Vel. kralj Peter II., katerega je zastopal polkovnik Petrović. Niš je bil okrašen z zastavami in zelenjem. Ob 9.30 je na razstavo prispel prometni minister Beslić, pomočnik kmetijskega ministra Popović, ban moravske banovine Krasojević, poveljnik armadne oblasti Cukavac in številni zastopniki gospodarskega življenja v moravski banovini. Predsednik vlade Cvetković je prispel na razstavo z letališča ob 10. Uvodni govor je imel predsednik kmetijske zbornice moravske banovine Miloško Jokić, ki se je zlasti zahvalil predsedniku vlade Cvetkoviću za vsestransko skrb in gnotno podporo, ki jo je nudil prirediteljem razstave.

Niš, 28. septembra. m. Danes so v Nišu odprli prvo splošno kmetijsko razstavo moravske banovine. Otvoritvi so prisostvovali odposlanec Nj. Vel. kralja artilerijski polkovnik Miljutin Petrović in odposlanca predsednika vlade in prometnega ministra. Ob otvoritvi je govoril med drugim tudi ban moravske banovine Krasojević. Razstavo je do 1 popoldne obiskalo do 15.000 ljudi.

Besarabski Nemci na poti skozi Ljubljano

Ljubljana, 28. septembra. Nocoj je par minut pred 6 prijeljal iz Zagreba v Ljubljano prvi vlak z nemškimi izseljenci, ki potujejo iz Besarabije čez našo državo v Nemčijo. Ti izseljenci so se na svojem dolgem potu malo odpočili v Zemunu, nato pa so nadaljevali potovanje v domovino. V prvem vladu, ki je imel poleg nekaj prtljajnih vagonov še 12 Pullmannovih vagonov, je bilo 745 potnikov. Večina od teh so bile žene in otroci, le majhno število potnikov je bilo moških in še ti so bili vsi vsaj priletli, če ne celo starčki. Potniki v Ljubljani niso izstopili z vagonov, ker je imel vlak le kratek postanek Po četrt urnem postanku je vlak izselence odpeljal na Gorenjsko in bo še nocoj prispel v Celovec. Tudi jutri pride-ta dva vlaka z nemškimi izseljenci skozi Ljubljano.

Belgrad, 28. sept. m. S kraljevim ukazom je postavljena Iva Bajec za učiteljico državne narodne šole v Veliki Kostrevnici.

Belgrad, 28. sept. m. Belgrajsko okrožno sodišče je obsodilo Crnogoreca Mjuškovića, ki je hotel ubiti Milana Kalapuča, višjega orožniškega kapetana, o čemer smo že poročali, na eno leto robije.

Kitajske čete vkorakale v Indokino

Čungking, 28. sept. t. Associated Press: Kitajske čete so dobile povelje, da vkorakajo na ozemlje Indokine, da zavarujejo interese kitajske države. Večje skupine kitajske pehote in topništva so danes prekoračile mejo. Prišlo je do spopadov s francoskimi obmejnimi četami. Podrobnosti pa niso znane.

izjavo vdanosti in lojalnosti. Toda vsi so imeli občutek, da je bila ta »sprava« samo navidezna in da je Zelezna garda pod vodstvom Horia Sima, ki je bival v inozemstvu, nadaljuje boj proti režimu in za prevzem oblasti v svoje roke.

V tej borbi je Zelezna garda pustila kraljevo osebno pri miru. Toda dunajska razsodba je Zelezni gardi nudila priliko, da je s pomočjo generala Antonescu, ki ji je bil vedno naklonjen, čeprav nikdar ni bil njen član, napravila sunek proti prestolu, ki se je posrečil. Kralj Karol je moral odstopiti in novi režim, ki je bil vpeljan na podlagi sporazuma med Antonescom kot voditeljem države in legionarji Zelezne garde, se sme dejansko imenovati režim Zelezne garde. Toda tudi sedaj še sta ostali v Zelezni gardi dve stvari, ena zmernejša, ki je sklenila znani kompromis z generalom Antonescom in ki jo vodi Horia Sima, druga pa je radikalna in hoče vso nedeljeno oblast zase. Radikalna struja je za enkrat podlegla. Presenečen v Romuniji torej še ni konec, tuč na notranjepolitičnem polju ne.

občutno zmanjšati. Pač pa se je Salazarju posrečilo, da je spravi v ravnesve portugalski državni proračun, kar se še ni zgodilo od leta 1822. Izhodišče Salazarjeve gospodarske metode je sploh v prvi vrsti pametna finančna politika in pa varčevanje. Salazar si je postavil načelo, da država ne sme več izdajati kakor pa so njeni dohodki. Na ta način je uspel, da je tudi že občutno znižal zunanje portugalske dolgove, ki so bili ogromni. Posebno pa si je Salazar prizadeval, da bi dvignil zunanjo trgovino. Prepričan je, da je samo tu bodočnost naroda, ki ima kot pomorski narod slavno preteklost in gotovo tudi bodočnost. Salazar pri tem ni postopal po starih načelih, ampak je nad izvozom vpeljal strogo nadzorstvo, tako da se sme iz države izvoziti le to, česar domače prebivalstvo ne potrebuje za prehrano in industrijo. Najprej je treba pokriti domače potrebe, a izvoziti se sme le presežek hranil in rudniških proizvodov.

S sedanjo vojno pa so na Portugalskem nastopila nova težka vprašanja in pogledu zunanje trgovine. Portugalska seveda lahko izvažva kolikor hoče, tudi če ni bilo ničesar v čezmorske kraje, je sosedna Španija po dolgotrajni državljanski vojni tako prizadeta, da radevolje vse kupi, kar ji Portugalska nudi. Težje pa je z uvozom industrijskih predmetov, posebno premoga in industrijski izdelkov, ki jih je dosedaj Portugalska v glavnem dobivala iz Anglije. Portugalski manjka tudi ljudi, da bi navozila potrebno blago v svoja pristanišča. Ker je Portugalska popolnoma zapostvena z vojno, se je v zadnjem času Portugalska glede svoje trgovske politike morala preorientirati na Združene ameriške države. Amerika se je obvezala, da kupi vse portugalske kolonialne proizvode, zlasti palmov olje, kakao, kavo in les, nasprotno pa daje Portugalski na razpolago veliksne kredite za razvoj njene industrije, za pospešek poljedelstva in za gradnjo trgovskih ladij

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Značilno za vojaške in politične dogodke preteklega tedna je dejstvo, da se je borba med obema velikima nasprotujočima se taboroma iz izključno evropskega področja prenesla sedaj izrazito jasno na vso svetovno ploskev. Iz evropske vojne nastaja svetovna vojna.

Pregled po bojiščih

Na nemško-angleškem bojišču so bile v preteklem tednu spet velike letalske bitke. Nemški napadi na Anglijo, ki dejansko trajajo noč in dan, so bili posebno hudi v noči od srede na četrtek in podnevu v petek. Izid bojev je pokazal, da so napadi podnevu manj učinkoviti kakor ponoči, ko je obramba mnogo težja. Prizadet je bil predvsem London, a tudi Southampton, Bristol, Glasgow, Edinburgh in Liverpool so sprejeli veliko število bomb. Angleški napadi na Nemčijo pa so vedno le nočni in so se v preteklem tednu stopnjevali v trajanju in sili. Glavno pozornost je angleško bombardno letalstvo ves teden posvečalo nizozemsko-belgijsko-francoski obali, kjer se zbirajo nemške napadalne sile za naskok čez Rokavski zaliv na Anglijo. Bombardiranja te obale so trajala vsak dan po več ur. Na morju ni bilo bojev. Nemške podmornice so spet potopile večje število angleških trgovskih ladij.

Na italijansko-angleškem bojišču so suhozemski boji popolnoma prenehali, nasprotno pa so oživel letalski boji in so bile na tem odseku vojne fronte bombardiranja, ki po sili napadov in učinkih bomb niso nič zastajala za boji na angleško-nemški fronti. Oba nasprotnika sta bila živahna in napadaju. V boj so na tem bojišču posegle tudi pomorske sile, kajti uradna poročila govornijo tako o potopitvah dveh angleških podmornic, kakor o potopitvi enega italijanskega rušilca.

Poleg teh običajnih bojišč pa sta se v preteklem tednu — zaenkrat samo mimogrede — prikazali dve izvenevropski bojišču, in sicer eno v zahodni Afriki, drugo pa v Indokini v Aziji. V zahodni Afriki so združene angleško-francoske (uporne) sile hotele zasesti pristanišče Dakar in se je pred Dakarjem razvila huda bitka, v kateri so se Angleži izkazali kot slabšeji in so morali svoj namen opustiti. Francosko letalstvo (odvisno od francoske vlade v Vichyju) je pa v odgovor na napad na Dakar trikrat bombardiralo angleško trdnjavo Gibraltar in napravilo nekaj škode. V Aziji pa so japonske čete vdrle v francosko kolonije Indokina in je prišlo do hudih krvavih bojev. Vse se je končalo tako, da je Francija dovolila japonski vojski, da se izkrcava v Indokini, da tam zasede nekaj oporišč in da od tam nadaljuje vojno proti Kitajski.

Politični pregled

Pretekli teden so se začeli v znamenju tajnstvenih sklepov, ki so bili sprejeti pri obisku nemškega ministra Ribbentropa v Rimu. Končal pa se je s tem, da se je zagrinjalo nekoliko dvignilo in da smo dobili vpogled v sklepe, ki so bili v Rimu sprejeti. Kajti proti koncu tedna se je pripeljal v Berlin italijanski zunanji minister grof Ciano in so pri tej priložnosti pri kanclerju Hitlerju podpisali vojaško zvezno pogodbo med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Imenovane tri države se v tej pogodbi obvezujejo, da bodo druga druga takoj prišle vojaško na pomoč, ako bi eno ali drugo med njimi napadala kakšna država, ki danes še ni v vojni ne v Evropi in ne v Aziji, odnosno, kakor je to jasno povedal italijanski časopis »Giornale d'Italia«, ako bi se katera druga država vtikala v to, kar Nemčija in Italija delata v Evropi in v Afriki ali v to, kar Japonska dela v vzhodni Aziji.

Ker je Sovjetska Rusija v tej pogodbi izrecno izzeta kot možna nasprotnica, preostane samo še Amerika, proti kateri je ta trozveza naperjena. Proti Ameriki pa zaradi tega, ker vedno bolj podpira Anglijo in obstoja verjetnost, da bo šla tudi v vojno ob strani Anglije in prevzela obrambo angleškega imperija proti Japonski v Tihem morju in avstralskem odtoku. Tako so sedaj fronte potegnjene že po vsem svetu, ker pri današnjem vojaško-političnem položaju je tako rekoč izključeno, da se Amerika ne bi vtikala v japonska početja v vzhodni Aziji in v Tihem morju, kjer ležijo življenjski interesi Združenih držav Se-

verne Amerike. O vtisu, ki ga je ta za Sovjetsko Rusijo verjetno nepričakovana pogodba napravila v Moskvi, danes ni mogoče povedati nič določnega, razen to, da se mednarodnopolitični položaj Sovjetov z njo gotovo ni izboljšal. Zaradi tega bo zanimivo vedeti, kakšne bodo bodoče poteze Sovjetov, da se poskušajo izmotati iz položaja, v katerega je zašla Sovjetska Rusija, čeprav jo nova trozveza izključuje iz seznama nasprotnikov.

Ker je španski notranji minister še ostal v Nemčiji, je verjetno, da trozveza Rim-Berlin-Tokio še ni zadnja senzacija, ki se pripravlja, ampak da bomo slišali še o opredelitvi Španije ob strani Nemčije in Italije v boju proti angleškemu imperiju.

Kakor hitro bo tudi to doseženo, lahko rečemo, da je diplomatska predpriprava za obsežne vojaške operacije, ki se bodo raztegnile iz Evrope v Afriko in tja do Tibega morja začele z veliko vneto in s ciljem, da se uspeh čim prej doseže, čim prej, to se pravi prej, preden bodo Združene države Severne Amerike svoje priprave na vojno končale v polnem obsegu, kar je preračunano na prihodnjo pomlad ali poletje. Objava trozveze bo imela v Ameriki gotovo ta učinek, da bodo priprave še pospešene in da bo sodelovanje med Anglijo in Ameriko postalo še bolj tesno.

Južnovzhodno-evropski prostor pa sprito razširjena fronte izven Evrope seveda ni izgubil svoje pomembnosti in perečnosti, čeprav mu je bila trenutno odmerjena postranska vloga. Izgubil pa je ni zaradi zadržanja Sovjetske Rusije in Turčije, katerih vloge pri odločilnem merjenju moči med nasprotujočimi se tabori še niso jasno opredeljene.

Notranji pregled

Na notranjepolitičnem področju stoji v preteklem tednu v ospredju četrtek, ko so bili v Belgradu številni posveti med člani vlade, najprej posamič, potem pa pri predsedniku vlade g. Dragiši Cvetkoviču. Za ta posvetovanja je prišel v Belgrad tudi podpredsednik vlade dr. Maček, ki je razvil živahno delavnost. Če smo prav poučeni, so na ministrskih posvetovanjih pretresali številna važna vprašanja in bodo uspehi teh posvetovanj prišli v javnost v obliki novih uredb, od katerih ene bodo reševale vprašanja naše prehrane, druge pa nekatera vprašanja naše prosvete.

Glede prehrane dobiva vlada in drugi odgovorni činitelji počasni popolen pregled o položaju. Strogi ukrepi, ki se brez usmiljenja izvajajo proti špekulantom, so ozaževajo zelo razčistili, zatrli mnogo nemoralnih teženj, ki so se pojavljale, na drugi strani pa doseglji, da je prizadeto ljudstvo začelo spet imeti zaupanje v iskrene namene oblasti, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi zagotovi prehrano ljudstva, a tudi v moč oblasti, da svoje namene dosežejo. Položaj na živežnem trgu

THONET MUNDUS

tovarna pohištva iz upognjenega lesa
D. D. VARAŽDIN

dobavlja stole, fotelje, mize in ostalo drobno opravo za kavarne, hotele, gostilne, koncertne dvorane, društvene dvorane, kinematografe, čitalnice in privatne domove v prvorazredni kvaliteti po najnižjih cenah. Zahtevajte ponudbe in prospekte.

se počasi ustaljuje. Ukrepi, ki bodo še prišli, mu bodo dali še trdnjše temelje. Ze sedaj smemo reči, da gude najnujnejših živčnih potrebščin pomanjkanja ne bo, seveda, ako bo strogot proti špekulaciji neomajno trajala dalje.

Na polju prosvete pa so odgovorni činitelji prišli do zaključka, da je pri preobnovitvenem delu, ki ga izvaja vlada, potrebno delo, ki sega do korenin. Dvajset let nemarnosti v naši prosvetni službi je zadostovalo, da so se zakoreninile bolezni, ki so razkrajale vsvo vzgojno delo našega mladinskega narasčaja, predvsem v višjih šolah. Vlada pripravila na predlog prosvetnega ministra nekaj ukrepov, ki bodo zdravilno posegli v naše javno-prosvetno delo, ker bodo v kati zatrli nekatere zastupljive pojave, ki so odgovorni za vso duhovno mizerijo naše visokošolske mladine.

V zvezi s prosvetnimi in prehranjevalnimi ukrepi, ki jih vlada pripravila po sporazumnem pristanku vseh odločilnih činiteljev so časopisi v preteklem tednu že omenili nekatere ukrepe, ki tičejo židovskega vpliva, ki bo odselej omejen tako na živežnem trgu, kakor na polju javne prosvete, v šoli, in gledališču in v filmu. Ti ukrepi nimajo nobenega sovražnega obeležja in ne bodo nikomur delali krivice, ampak spadajo v okvir naravnih ukrepov, ki jih mora vsak narod storiti, da si obvaruje svoj telesni obstanek in svoje duhovno zdravje.

Nj. Vel. kralj Peter je v preteklem tednu spet napravil nekaj obiskov v podeželju in pri naši vojski, kar spada v okvir priprave na poklic, ki ga v kratkem pričakuje kot vladar jugoslovanske države. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle se je v Brda spet preselil v Belgrad, s čimer je nakazano, da je počitniška sezona v notranji politiki končana.

V Sloveniji smo v preteklem tednu doživeli tudi poskus štrajka gradbenega delavstva, ki je bil plod podtalnega hujskanja in ni bil utemeljen z nobenim socialnim razlogom. Štrajk je propadel, kar je treba z zadovoljnostjo ugotoviti tudi z zunanjepolitičnega vidika.

Poročila z bojišč

Napadi na Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 28. sept. AA DNB. Vrhovno poveljstvo sporoča:

Včerajšnji letalski napadi, ki so bili izvedeni z velikimi silami, so bili naperjeni v glavnem na pristaniške naprave, doko, tovarne, električne in plinske centrale v Londonu in v južni Angliji, kakor tudi na vojaška taborišča. Posebno sta bili bombardirani pristanišči v Londonu in Bristolu. Velike eksplozije in ogromni požari so bili rezultat tega bombardiranja. V srednji Angliji se je posrečilo nemškimi letalom z bombami najtežjega kalibra porušiti več tovarn.

Daljnometne baterije so bombardirale Dover in poškodovale tri trgovske ladje, ki so bile zadržane v pristanišču. Kasneje se je opazilo, da sta se dve ladji potopili.

V pomorski oblasti blizu Irske so borbene enote izvedle napad na nek konvoj in potopile 5000-tonsko trgovsko ladjo.

Več sovražnikovih letal je metalo preteklo noč brez vsakega načrta bombe na obmejne pokrajine zahodne Nemčije. Škode ni bilo.

Močni nočni napadi so zadeli važne vojaške objekte v Londonu in Liverpoolu. 27. septembra je prišlo do več spopadov v zraku.

Zbito je bilo 101 angleško letalo, 38 naših pa se ni vrnilo.

Neka ladja zbiralka min je napadla neko britansko podmornico. Misli se, da je podmornica uničena s podvodnimi bombami. V napadu na srednjo Anglijo se je posebno odlikovala posadka letala pod vodstvom poročnika Leonardija, ki je navzlice hudi obrambi zadela svoj cilj.

Berlin, 28. sept. AA. DNB: Včerajšnji nemški letalski napadi na London so bili najmočnejši, kar jih je bilo izvršenih na angleško prestolnico. Pristaniške in industrijske naprave ter središče in ves južni del Londona so bili v plamenu. Število človeških žrtev je vsekakor veliko, ker je bil napad izvršen nenavadno hitro. Nad samim

Londonom so se vršile zračne borbe, kar dokazuje, da angleška protiletalska obramba ni več v stanju niti podnevi preprečiti napade nemških letal.

Berlin, 28. sept. AA. DNB: Neka nemška flotilja minolovcev se je 25. septembra v Rokavskem prelivu spustila v borbo z neko angleško podmornico, ki je poskušala torpedirati nemške ladje. Toda nemške ladje so z zadetki uničile podmornico, ki se je po kratki borbi potopila.

Berlin, 28. septembra. AA. DNB. Ob 18 je prišlo poročilo neke nemške bojne eskadrile, ki je imela nalogo napasti neko letalsko tovarno v srednji Angliji. Po daljšem poletu v višini več kot 5000 m, so nemški bombniki v strmo-glavem poletu napadli in zmetali svoje bombe z višine 500 m na imenovano tovarno. Bombe so zadele več tovarniških zgradb in jih razrušile. Razen tega so povzročile požare v drugih zgradbah. Čeprav je protiletalsko topništvo hudo streljalo, pa so se vsi nemški bombniki nepoškodovani vrnili domov.

Angleška poročila

London, 28. sept. t. Reuter: Popoldne poročila letalsko ministrstvo:

Rano popoldne je prišlo čez Rokavski preliv nad 100 nemških letal, bomnikov in lovcev, ki so skušali priti nad London. Nad grofijami Kent in Sussex so jih napadli naši lovci ter vso skupino razgnali. Niti en sovražni bombnik ni prišel do Londona. Razvile so se nekatere strahotne bitke med posameznimi letali visoko v zraku.

London, 28. sept. t. Reuter: Letalsko ministrstvo je davi objavilo naslednje uradno poročilo: Preteklo noč so bili nemški napadi namenjeni predvsem Londonu. Bombe so bile vržene na mnoge londonske okraje, kakor tudi na naselja v londonski okolici. Bombe so poškodovale mnogo stanovanjskih in trgovskih hiš ter industrijskih poslopj. Število človeških žrtev še ni znano, a je verjetno visoko. Pred polnočjo so nemški bombniki metali zažigalne bombe, po polnoči pa tudi eksplozivne. Požari so bili sorazmerno hitro obvladani.

Zelo hudi so bili napadi na zgradbe ob reki Mersey, kjer je več zgradb poškodovanih, število človeških žrtev pa ni veliko. Nemški bombniki so metali bombe tudi na razna druga mesta v južni Angliji. Do sedaj javljena škoda je nezatna, toda povsod je bilo tudi nekaj človeških žrtev. Neka posamezna letala so napadla tudi nekatera mesta na Škotskem, pa niso napravila ne škode in niso zahtevala nobene človeške žrtev.

Včeraj do polnoči je bilo sestreljenih 133 nemških letal, angleških letal se ni vrnilo 34, toda 16 pilotov je rešenih.

Sovjetsko mnenje o vdoru v Anglijo

Moskva, 28. sept. t. Taas: »Krasnaja zvezdica (Rdeča zvezda) objavlja članek sovjetskega vojaškega strokovnjaka brigadnega generala Jonova o položaju na zahodnem angleško-nemškem bojišču, v katerem piše o možnosti izkrcanja sovražnih čet v Angliji, naslednje:

Ce hoče Nemčija napraviti uspešen poskus izkrcanja na angleških otokih, mora najprej uničiti angleško letalstvo in angleško brodogradnjo. Do sedaj tu dve sili še nista bili premagani. Prve nemške čete, ki bi prišle na angleška tla, bi brez dvoma zadele na velik odpor. Računati pa bi mogle v začetku samo na pomoč

svojega letalstva. Nemško letalstvo je danes številčno še mnogo bolj močno kakor angleško, toda Anglija ipak razpolaga s 4 do 5000 letal, ki bi se mogla zelo močno zoperstavljati, medtem ko bi bilo število nemško zračno brodogradnjo zaposleno z napadi na angleško vojno mornarico, kajti mornarica bo na vsak način hotela preprečiti nemško izkrcanje. Približuje se tudi slaba vreme, ki bo napadale odvzelo možnost učinkovitih napadov. Poskus izkrcanja bo nemškemu vojnu in civilnemu brodogradnjo naložil velike naloge.

Napadi na Nemčijo

Nemška poročila

Berlin, 28. septembra. AA. DNB: Angleška letala so predpreteklo noč metala bombe na delavske četrti v severnem delu Berlina. Ena teh bomb je eksplodirala šele večeraj popoldne in je ubila eno žensko, dve osebi pa ranila. Ta ženska se je bila čez dan vrnila v hišo, v katero je bomba ponoči padla. Njen mož pa je tudi umrl, ker je podlegel ranam, katere je dobil pri bombnem napadu.

Angleška poročila

London, 28. septembra. t. Letalsko ministrstvo poroča, da so angleška letala 'udi sinoči bombardirala vsa pristanišča na zahodni evropski obali. Tokrat so dosejnim ciljem dodala še enega, namreč francosko pristanišče Lorient, kjer so Nemci tudi začeli zbirati prevozne ladje. Pristanišče je bilo z bombami razdejano. Nadalje so angleški bombniki leteli do Berlina, kjer so spustili večje število bomb, ki so povzročile eksplozije in požare.

London, 28. septembra. AA. Reuter: Uradno poročajo, da je britansko letalstvo izvedlo zelo obsežne napade na sovražnikova pristanišča. Druga letala so izvedla napade na prometne cilje v zahodni Nemčiji. Podrobnosti bodo sporočene kasneje.

Boji v Afriki

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 28. septembra AA. Stefani: Sporočilo glavnega štaba italijanske oborožene sile št. 113 se glasi:

Naši letalski oddelki so v spremstvu lovskih letal izvedli ponoven napad na Malto in bombardirali letališče Mikaba in Halfar. Ko so ti oddelki neovirano izvedli svojo nalogo, je prišlo do protinapada sovražnih lovcev. Teško sta bili poškodovani dve sovražni letali in ju je treba smatrati kot zbiti. Vsa naša letala so se vrnila domov.

V Severni Afriki so v razvoju operacije čiščenja in zbiranja. Sovražnikovo letalce je izvedlo napade na Garnul in Džarabub, kjer sta bila ubita dva domačina, ranjenih pa pet Italijanov. Naša letala so takoj posredovala in zbita dve sovražnikovi letali, tri sovražnikova letala pa so verjetno zbita.

V Vzhodni Afriki so poskušali angleški oddelki z motoriziranimi oddelki podrti v okolici Kasale, vendar so se morali po spopadu z našimi patrolami vrniti. Utrpeli so hude izgube. Naše letalstvo je bombardiralo sovražnikove obrambne postojanke v srednjem Sudanu. Pri sovražnikovem napadu na Asab ni bilo žrtev niti škode. Neko sovražnikovo letalo se je spustilo v Lampeduzo. Castnik in dva podčastnika sta bila ujeta.

Angleška poročila

Algeciras, 28. septembra AA. DNB: Po poročilih iz Grbraltarja je bilo pri zadnjem bombardiranju ubitih 44 oseb, med njimi 19 mornarjev.

Milan, 28. septembra AA. DNB: Stampa poroča, da so francoska letala večeraj popoldne ponovno letela nad Gibraltarjem in da so vrgla nekaj bomb.

Iz Romunije

V 10 letih — 25 vlad

Bukarešta, 28. septembra. AA. Stefani: Predsedstvo romunske vlade je izdalo sporočilo, ki pravi, da se je v Romuniji od leta 1930 do 1940 izmenjalo 25 predsednikov vlade, 390 resornih ministrov in 213 državnih podtajnikov. V nasprotju z doedanjim pogostimi izpremembami pa je treba pripomniti, da se veliki ustvarjalni uspehi morejo doseči samo v totalitarno urejeni državi, ki jamči za edinstvo v vodstvu državnih poslov in za spoštovanje in sodelovanje vseh ljudskih sil.

Bukarešta, 28. septembra AA. Stefani: Vodja države general Antonescu je objavil vrsto ukrepov o izpremembah v vojski. Med drugim sta ukinjeni metali vojaških atašeev v Bernu in Washingtonu. V Londonu bo Romunija v bodoče imela samo pomorskega delegata. Predvidevajo prav tako nove spremembe v glavnem generalnem štabu. Končno je bilo odločeno, da ne bodo več ključni rozvrietov in da ne bo več rekvizicij.

Dr. Andres se vrača iz Grčije

Skoplje, 28. septembra. AA. Na povratku iz Grčije je danes ob 12.45 prispel v Skoplje minister dr. Andres. Minister je nato izstopil in odšel v palačo banske uprave, kjer ga je sprejel ban Ragajlovič. Popoldne si je minister dr. Andres ogledal vodno centralo na Treski. Zvečer bo imel v dvorani trgovinske in industrijske zbornice konferenco s skopljskimi gospodarstveniki. Ob 20.30 pa se bo odpeljal v Beograd.

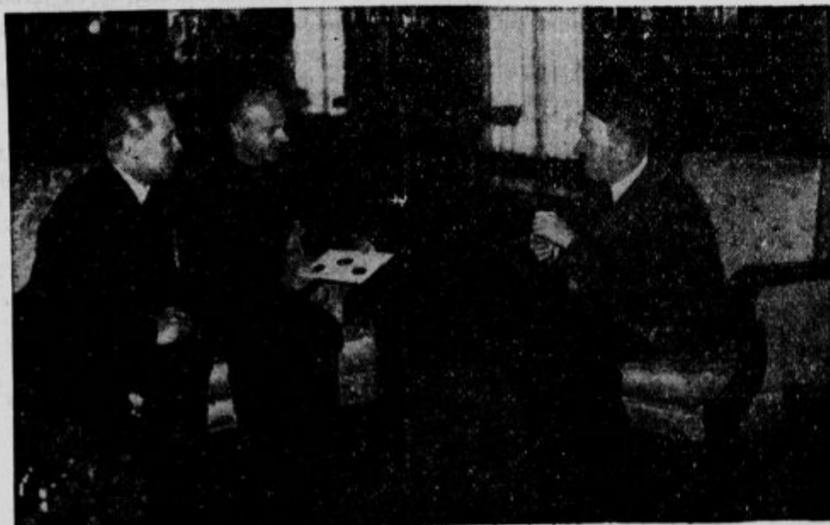
DOPIŠNA TRGOVSKA ŠOLA

V LJUBLJANI, Kongresni trg 16/II.

vrši naknadni vpis

v svojo Dvoletno trgovsko šolo in ostale tečajje ter poedine predmete, kakor knjigovodstvo, stenografijo, pravo itd. ter tuje jezike, kakor nemščino, italijanščino, francosščino i. dr.

Vpiše se lahko vsakdo. Pouk se vrši z dopisovanjem, je osebni in zato uspešen. — Vsa pojasnila pri vodstvu zavoda brezplačno.

Španski notranji minister Serrano Suñer pri Hitlerju.

5 filmskih zvezdnic: **Norma Shearer, Joan Crawford, Rosalind Russel, Paulette Goddard in Jean Fontaine**
135 izbranih lepotic
in noben moški

V ženskem carstvu

Najslavnejši francoski špijonažni film v režiji Fedorja Ozepa
Kino Sloga, tel. 27-30

GIBRALTAR

Predstave danes ob 10.30 (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Ogledajte si še danes ta zanimivi film, ki kaže vekovno borbo za ta mali in politično tako važen kosček zemlje!

Metrošlager v Kinu Matici

Predstave ob 10.30 dopoldne (matinejske cene) ter ob 15., 17., 19. in 21.5. uri.

Film brezprimerne poštvovalnosti, neukročenih žustev in globoke, verne ljubezni! V glavni vlogi: **Viviane Romance, Yvette Lebon, Erlich Siroheim, Roger Duchesne, Abel Jaques**

Gospodarstvo

Čisti transportni donosi posameznih žel. ravnateljstev

Kot smo že v enem zadnjih naših člankov o naših železnica ugotovili, se v naši osrednji upravi ne vodi račun o rentabilnosti, ali nerentabilnosti prog v posameznih prožnih okrožjih ali odsekih, še manj pa v posameznih ravnateljstvih. Kajti kako se more voditi racionalna komercialna in tarifska politika v naši državi, če železniška uprava sama nima niti pojma, katera je proga donosna in katera se sama vzdržuje ali katera je globoko pasivna in katera je prisiljena, da se vzdržuje od presežkov aktivnih prog. Kakšne ukrepe naj podvzamejo, da se izboljšajo prometne razmere pasivnih prog in kako daleč sme iti finančna politika železnic, da jemlje presežke aktivnih prog in jih daje pasivnim progam, to je vprašanje, ki zahteva nujno rešitev današnjega dne. Mi smo že večkrat poskušali na podlagi netotonskih kilometrov in potniških kilometrov izrekonstruirati približno sliko transportnih čistih donosov po ravnateljstvih.

Ta slika, to moramo naglasiti, ne more biti točna, ker nam niso znani razni popusti, brezplačne vozovnice, uputnice in prevoznice, katerih so deležne razne ustanove, društva, še več pa posamezniki, tako v tovarnem kolesu v potniškem prometu. Še manj pa nam je znano, kolik je delež teh olajšav v posameznih ravnateljstvih. Zato tudi netotonski in potniški kilometri ne morejo prav služiti kot ključ za izračunavanje čistih transportnih dohodkov posameznih ravnateljstev. Vendar pa je gotovo, da v nedostatku drugih sredstev, morajo edino netotonski in potniški kilometri služiti kot edino merilo za izračunavanje čistih transportnih dohodkov posameznih železniških ravnateljstev, ker samo ta merila nas morejo najbolj približati v danih razmerah objektivnemu stanju.

Čisti transportni dohodki so se gibali v zadnjih dveh letih kot sledi:

	Leto 1938	Leto 1939
Potniški promet	628.765.629.07	703.372.688.33
Prtljažni promet	18.991.490.39	18.984.127.—
Brzovozni promet	28.508.478.86	31.273.679.07
Navadni promet	1.775.614.834.91	1.942.345.056.43

Skupaj 2.451.880.433.23 2.695.975.550.83

Povišanje znaša 10%.

Za prve tri mesece koledarskega leta so znašali čisti transportni dohodki:

	1938	1939
Potniški promet	126.419.887.27	131.759.336.98
Prtljažni promet	3.659.866.98	3.918.370.23
Brzovozni promet	6.635.483.05	6.844.653.23
Navadni blag. pr.	381.183.167.18	389.716.097.11

din 517.898.404.48

	1939	1940
Potniški promet	131.759.336.98	158.208.627.03
Prtljažni promet	3.918.370.23	4.077.657.03
Brzovozni promet	6.844.653.23	9.377.344.53
Navadni blag. pr.	389.716.097.11	565.166.251.—

din 532.238.459.55 + 27% 736.829.579.73 + 27.7%

Skupaj + 42.3%. Po ključu netotonskih in potniških kilometrov so znašali tedaj aproksimativni donosi posameznih železniških ravnateljstev kot sledi:

Ako seštejemo čiste transportne donose iz vseh prometov, potem dobimo za l. 1939 sledečo sliko:

Belgrad — jug	din	535.544.224.45
Belgrad — sever	"	596.403.900.27
Zagreb	"	742.154.734.92
Ljubljana	"	448.202.848.23
Sarajevo	"	373.670.442.96

Skupaj din 2.695.975.550.83

Večerni trgovski tečaj

Učni predmeti:

Knjigovodstvo, računstvo, trgovinstvo, korespondenca, pisarniška dela, nemščina, stenografija, strojepljse.

Dovoljen je obisk tudi posameznih predmetov.

Začetek 8. oktobra.

Podrobna pojasnila in prospekte daje ravnateljstvo trgovskega učilišča

CHRISTOF OV UČNI ZAVOD

Ljubljana, Domobranska cesta 15

(telefon 43-82)

Kot smo že videli v gornjih tablicah, so se čisti transportni donosi v prvih štirih mesecih letošnjega leta dvignili za 27% napram lansnemu letu. Ker za to dobo še nimamo statističnih podatkov za netotonske in potniške kilometre, ne moremo izračunati posameznih deležev. Vendar pa se more slutiti iz številk natojorjenih vagonov v tem času, da to povečanje ne gre pripisati vsem ravnateljstvom v enakem odstotku, kajti tablica natojorjenih vagonov, kakor se v naslednjem videli, kaže padajočo in naraščajočo progorejso:

	1939	1940
Belgrad — jug	19.5%	18.0%
Belgrad — sever	16.0%	16.0%
Zagreb	26.2%	27.3%
Ljubljana	20.1%	20.2%
Sarajevo	18.2%	18.5%

Ker so se medtem povišale i potniške i blagovne tarife izmed 15—25%, potem imamo računati ne samo z relativnim 27—30% povečanjem dohodkov posameznih ravnateljstev, namreč prav tako z absolutnim povečanjem izmed 30—35% čistih transportnih dohodkov. Zato se more tudi z gotovostjo računati, da bo železniško ravnateljstvo Ljubljane letošnje leto sklenilo s številko 600 (šest sto) milijonov dinarjev, pri skoraj enakem številu osebja kakor začetkom leta. To pa je številka, ki jasno govori o finančni možnosti za dalekosežno preobnovo personalne in upravne politike železnic v Sloveniji.

Vsi tisti, ki so si že ogledali ruski zgodovinski velefilm

Minjin in Požarski

priznavajo, da filma s tako veličastnimi prizori še niso imeli prilike videti. — S svojo idejo ljubezni in poštvovalnosti za domovino in svobodo navduši film gledalce tako, da izražajo svoje zadovoljstvo z njim s ploskom. — Poleg najboljših ruških igra.cev sodeluje v filmu moskovski simfonični orkester spremljan s pevskim zborom.

Predstave: ob 10.30 uri dopoldne (matineja pri nižjih cenah), popoldne ob 15., 17., 19. in 21.

Kino UNION

Telefon 22-21

Zaradi velike dolžine filma pričnemo s predvajanjem točno ob napovedani uri!

1. Dohodki iz potniškega in prtljažnega prometa za leto 1939:

	Delež (%)	din
Belgrad — jug	22.5	162.530.283.45
Belgra — sever	27.1	195.758.696.96
Zagreb	24.6	177.699.776.57
Ljubljana	15.6	112.687.663.19
Sarajevo	10.2	73.680.395.16

100 722.356.815.33

2. Dohodki iz blagovnega prometa za l. 1939:

	Delež (%)	din
Belgrad — ju	18.9	373.031.941.—
Belgrad — sever	20.3	400.644.603.31
Zagreb	28.6	564.454.958.35
Ljubljana	17.0	335.515.185.04
Sarajevo	15.2	299.990.047.80

100 1.973.618.735.50

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 14.30, 17.30 in 20.30 epopeja bojev za osvoboditev Poljske:

ROŽA

Irena Aihlerovna, Vitold Zaharevič
To je prvi film v poljskem jeziku.

Kralja smeha Stan in Oliver v glasbeni komediji:

FRA DJAVOLO

V torek: NJEN SOBAR

Urad za zunanjo trgovino pri hrvatski banški oblasti. Hrvatski ban je predpisal nabredo o osnovanju urada za zunanjo trgovino banske oblasti, oddelka za obrt, industrijo in trgovino. Bliznje odredbe o tem uradu bodo predpisane s posebnimi naredbami. Z osnovanjem tega urada se ukinja odsek za zunanjo trgovino, ki je obstojal pri trgovinskem oddelku.

Cenjenim odjemalcem sporočamo, da imamo na zalogi dobre volnene šofe za damske in moške obleke, plašče in kostume po ugodnih cenah. — Priporočila se fitma

Modni Magazin, Prešernova 5

Paketi s svežim sadjem. Poštno ministrstvo je dopolnilo določila o paketih s svežim sadjem takole: Ti paketi lahko vsebujejo edino sadje v svežem in nepredelanem stanju, in sicer češnje, jabolka, hruške, grozdje, marelice, dinje, sveže smokve, češnje, višnje, lešnike, orehe v luski, kostanje in pomaranče, limone in mandarine, katere izročajo domači producenti. Te spremembe veljajo od 1. oktobra 1940 naprej.

Nova delniška družba. V trgovinski register je bila vpisana delniška družba Jugomontan z glavnico 5 milij. din. V upravnem odboru so: Franc Neuhausen, dr. Bernhard Brokamp, dr. Arnold Cisar, Wilhelm Marotzke in Oskar Gabel; v nadzorstvu pa: Zboril Arnold, Krig Valter in dr. Karel Gemund, vsi iz Belgrada. Predsednik družbe je inž. Franc Neuhausen, nemški generalni konzul iz Belgrada.

Znižanje carine na sivo in belo surovo železo. Ministrski svet je podaljšal olajšave za uvoz sivlega in belega surovega železa, ki so v znižanju carine na 0.50 din za 100 kg, ko ga uvažajo livarne, do dne 30. junija 1941.

Bombaž iz Turčije in Irana. Ta teden je bila v ravnateljstvu konferenca zastopnikov tekstilne industrije iz vse države, na kateri je bilo sporočeno, da nam je Turčija zaradi svoje dobre letine bombaža ponudila namesto 6.000 ton 8.000 ton poleg količine 8.000 ton, katerih dobava je v teku. Poleg tega je zastopnik Irana ponudil v Belgradu še 6.000 ton bombaža pod ugodnimi pogoji.

Iz zagrebskega trgovskega registra. Pri Topografiji, d. d. v Zagrebu, so bili izbrisani člani ravnateljstva: dr. Rudolf Blis, Drag. Stjepan Schulhof in dr. Milivoj Dežman, vpisani pa dr. Josip Berović, dr. Matej Ujević in dr. Rudolf Maixner. — Za predsednika trvdke Drach, industrija lesa v Zagrebu, je bil izvoljen g. dr. Branko Pliverić.

Strojepisna šola

Dnevni in večerni tečaji, začetni in nadaljevalni.

Naivejša strojepisnica — 50 pisalnih strojev.

Tečaji za posam. zne predmete (knjigovodstvo, računstvo, korespondenca itd.).

Stenografski tečaji.

Jezikovni tečaji.

Dnevni in večerni tečaji

Podrobna pojasnila in prospekte daje ravnateljstvo trgovskega učilišča

CHRISTOF OV UČNI ZAVOD

Ljubljana, Domobranska cesta 15

Kuponi naših posojil v Angliji. Iz Londona poročajo, da je naša država ponudila lastnikom 5% črnogorskega posojila ter 4% unificiranega srbskega posojila, da jim izplača kupon za drugo polovico 1940 s 45%. To je isto kot lani. Amortizacija je popolnoma odpada. Zastopstvo angleških upnikov »Council of Foreign Bondholders« je mnenja, da je to ponudbo sprejeti, ker razmere izključujejo višje plačilo.

Licitacije: Dne 30. septembra bo v Komandi mesta Ribnica licitacija za dobavo svežega go-

vejega mesa. Dne 5. oktobra bo pri dravski delavnici v Ljubljani licitacija za dobavo platni, usnja, sukanca, voska ter strojnih igel. — Dne 8. oktobra bo v intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani druga ustmena licitacija za dobavo večje količine raznih živil.

Dobave: Ravnateljstvo drž. rudnika Velenje sprejema do 30. septembra ponudbe za dobavo mešanega bencina, portland cimenta ter bodeče žice, 7. oktobra betonskega železa, pocinkane žice, pocinkane pločevine, provodnih porcelanskih izolatorjev, zobatih koles, kalibranc verige, raznih pil, 200 m³ hrastovega lesa, 400 m³ smrekovega jamskega lesa; 21. oktobra kompletne električne naprave za čiščenje kotlovskih cevi.

Bolgarski ukrepi glede cen. Bolgarski ministrski svet je izdal nove, izredno ostre predpise proti dviganju cen in špekulaciji, ker so se dosedanji policijski ukrepi izkazali za nezadostne. Nove kazni so določene do 10 let ječe za verižništvo, najnižja kazen pa je določena na 5 let, če blagovna količina ne presega vrednosti pol milijona levov. Če je vrednost višja, se mora določiti kazen do 15 let ječe. Za ponovne krstive je določena smrtna kazen. Kopicenje blaga v špekulativne svrhe je kaznivo z 2 leti ječe. Nadalje je ministrski svet sklenil izdati uredbi, po kateri bo natančno določena količina zalog, ki jih sme imeti vsaka posamezna družina.

Borze

Dne 28. septembra 1940.

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 8332 milij. din v primeri s 7961, 586/1734 in 5535 milij. din v prejšnjih tednih.

Curih. Devize: Pariz 9.83 (bankovci 5.30), London 16.90 (bankovci 7.40) Newyork 457 (bankovci 432), Milan 22.05, Madrid 40, Berlin 175.20 (trg. marka 27).

Zivinski sejmi

Mariborski svinjski sejem, dne 27. septembra. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 224 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 80 do 130 din, mladi prašiči 7—9 tednov 135 do 180 din, mladi prašiči 3—4 mesece 210 do 350 din, mladi prašiči 5—7 mesecev 380 do 540 din, mladi prašiči 8—10 mesecev 550 do 750 din, mladi prašiči 1 leto stari 780 do 1050 din, mladi prašiči 1 kg žive teže 10 do 13 din, mladi prašiči 1 kg mrtve teže 14 do 18.50 din. Prodanih je bilo 123 svinj.

Pluj

V zahvali Davorin Zunkovič se je vrnila neljuba napaka, ker se je pri sestavi prezrlo omeniti gospode oficirje, ki so nosili krsto ter jim tem potom izrekam najprisrčnejšo zahvalo.

Redni občni zbor pujskega Fantovskega okrožja bo danes ob 9 v dvorani pujskega FO v mestnem parku. Zastopniki odsekov točno in polnoštevilno! Dnevni red je običajen.

Jesenice

Uradne ure na občini bodo s 1. oktobrom od 8 do 12 dopoldne in od 2 do 6 popoldne.

Vse za šolo v trgovini Krekovega doma. Agilni Dekliški krožek na Jesenicah bo polagal svoj letni račun o svojem delovanju v sredo dne 2. oktobra ob 8 zvečer.

Izredna novost!

„Slovenčev“ koledar za leto 1941.

»Slovenec« bo letos prvič izdal ob koncu leta svoj Koledar, v katerem bo pokazal sile, ki so oblikovale v preteklem letu politično, gospodarsko, kulturno in javno življenje sploh, obenem pa skušal ustvariti najzvestejšega spremljevalca in svetovalca slovenskemu človeku tudi za prihodnje leto ter mu tako dati navodila za negotovo bodočnost. V njem bo našel vsak stan in vsak človek nekaj zase in prepričani smo, da bo potreben vsak hip pri roki slovenskemu človeku.

KOLEDAR

bo vseboval pregled političnih dogodkov, razvoja evropske vojne, kar bo vse pokazano nazorno v zemljevidih; dalje opis notranje-političnih dogodkov, vpliva svetovnih dogodkov za naše gospodarstvo itd. Vrstili se bodo koristni nasveti za vse stanove, za kmeta, kakor obrtnika in delavca. Dobro berilo bo spremljalo resne dogodke in nudilo prijetno zabavo, obenem pa kazalo slovensko zemljo v vseh njenih lepota in svojevrsnosti. Posebne karte bodo kazale razširjenost poljskih pridelkov in dajale nasvete za povzdigo našega narodnega gospodarstva (sadjarstvo, lesna trgovina itd.). Razne tablice, kakor kubične, kvadrature, izračunavanje obresti, težinskih mer, dolžinskih itd. itd. bodo nudile praktično pomoč za vsak dan. Za vsak dan bo namenjen tudi pravi koledarski del, ki bo imel dovolj prostora za zapiske in pripombe.

Koledar bo bogato ilustriran in ga bodo krasile tudi večbarvne celostranske priloge. Uredili ga bodo uredniki dnevnika »Slovenec« v nad vse zanimivo knjigo, ki naj spremlja slovenskega človeka skozi vse leto 1941.

Koledar bo velikega formata 23 krat 30.5 cm. To je skoraj oblika polovice »Slovenca«. Ze ta oblika sama pove, da bo koledar nekaj posebnega in da bo vsestransko preseagal razne druge koledarje kakor tudi koledarje, ki so poprej že izhajali.

Za naročnike »Slovenca«, »Slovenskega doma« in »Domoljuba« bo stal Slovenčev koledar le 10 dinarjev. Vsak naročnik ima pravico naročiti le en izvod.

Za vse nenaročnike naših listov pa bo koledar po 28 dinarjev za izvod, kar je v primeri z drugimi podobnimi knjigami na našem knjižnem trgu izredno nizka cena.

Da bomo mogli tiskati zadostno število izvodov, vabimo vse naročnike, kakor tudi vse ostale, da koledar naroče vnaprej, ker nikakor ne moremo vsakemu zagotoviti, da ga bo dobil, kdor ga ne bo vnaprej naročil.

Koledar naročite po dopisnici na naslov: »Slovenčev koledar, Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana. Naročniki »Slovenca«, »Slovenskega doma« in »Domoljuba« pa naročite koledar kar ob plačilu mesečne naročnine s tem, da nakažete na isti položnici, s katero plačujete naročnino katerega naših listov, 10 dinarjev več in na zadnji strani srednjega dela položnice napišete, da pošiljate 10 dinarjev več za »Slovenčev koledar«.

Nenaročniki lahko dobe koledar po 28 dinarjev, morejo ga pa dobiti tudi po 10 dinarjev, ako naroče in plačajo »Slovenca« za dva meseca ali »Slovenski dom« za 3 meseca, ali »Domoljuba« za vse leto.

Industrijelci, trgovci, obrtniki, za Vaše oglese je »Slovenčev koledar najprimernejše glasilo, zato si rezervirajte v njem primeren prostor!

Pohitite z naročili, da bomo mogli koledar izdati ob pravem času in v zadostni nakladi. Naročila bomo sprejemali le do 1. novembra 1940.

„SLOVENČEV KOLEDAR“
LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica štev. 6.

Ustanovljajte šolske kuhinje!

Nad 70.000 slovenskih šolarjev nima dovolj hrane

Številke, ki na ves glas opozarjajo na razpis ministra dr. A. Korošca

Pred kratkim je bilo javnosti sporočeno, da je izdal prosvetni minister dr. A. Korošec poseben razpis o ustanavljanju šolskih kuhinj na osnovi čl. 23. tč. 5. Zakona o narodnih šolah. V navedenem razpisu se naprošajo banske uprave, da posvetijo ustanavljanju šolskih kuhinj vso pozornost. K sodelovanju se vabijo odbori Jugoslovanske Unije za zaščito otrok, Podmladek rdečega križa ter vsa ženska, humanitarna in socialna društva. Ta razpis našega prosvetnega ministra, ki kliče k delu za zaščito šolskih otrok pred gladovanjem, bi moral odjekniti tako, da bi naša šolska mladina v čim večjem številu bila deležna tega blagoslova. Zakaj?

dajale otrokom zajtrk in obed. V sezoni (pozno jeseni in pozimi) so te kuhinje obratovalne povprečno po 4 mesece in 17 dni. Obratovalnih dni je bilo na kuhinjo povprečno 95. V navedeni sezoni so izdajale te kuhinje povprečno dnevno 1272 zajtrkov (deloma mleko, deloma kruh in deloma čaj), dalje 4147 obedov (deloma enolončne jedi), 2143 malice (kruh, mleko, čaj) in 191 večerij (enoobročne jedi). Dnevno je bilo izdanih torej 7753 obrokov hrane in sicer 5253 otrokom. Če pomnožimo vse obroke s številom obratovalnih dni, je bilo v navedeni sezoni izdanih 736.535 obrokov.

Odkar obstoje te kuhinje, so imele stroškov s prehrano otrok 1.830.587 din. Porabilo pa se je 345.198 l mleka, 3200 kg sladkorja, 167.824 kg krompirja, 143.542 kg kruha, 6030 kg sadija, 9937 kg mesa in 94.780 kg drugih živil (sočivje, zabela, zelenjava itd.). Te kuhinje so podpirale z denarjem deloma banska uprava, deloma občine in razna društva ter zasebniki. Zasebniki predvsem z naturalijami. Nastane pa vprašanje.

ali dosedanje kuhinje zadoščajo potrebam

V koliko so bili izdani obroki zadostni, tu ne moremo reči nič gotovega. Da so bili potrebni, o tem ni dvoma. Pravilno moremo odgovoriti na stavljen vprašanje le, če nam je znano število otrok, ki ne zajtrkujejo, ne obedujejo, ne večerjajo, ne dobivajo mleka itd.

Po podatkih posebne tozadnevne ankete Pedagoške centrale je bilo pri nas l. 1936. takih šolskih otrok, ki so brez zajtrka 4707, takih,

ki so brez toplega obeda, 11.511, ki so brez obeda sploh 2778, ki so brez večerje 3995, ki ne dobe redno mleka 32.044 in ki so daljšo dobo brez kruha 15.606. Če te številke sedaj pomnožimo, ne s 95 dnevi, ampak z 270 dnevi, kolikor časa trajajo povprečno šolski pouk, bi bilo treba imeti 1.300.000 obrokov zajtrka, 3.100.000 obrokov kosila, 1.100.000 obrokov večerij. Skupno bi bilo potrebnih za najnujnejšo silo 5.500.000 obrokov hrane. V enem letu pa, kakor smo videli, je bilo izdanih le 730.000 obrokov. Dosedanje kuhinje so nudile torej pomoč komaj vsakemu osmemu res potrebnemu otroku. (Zadefniti navedeni podatki so vzeti iz statističnega arhiva Unije za zaščito otrok. Iz istega arhiva je tudi razvidno, v katerih krajih bi bile šolske kuhinje najbolj potrebne, toda tu ni prostora za te navedbe.)

Kaj je treba storiti

Kaj nam povedo ti podatki? Predvsem to, da je omenjeni razpis prosvetnega ministra zadel v živo problem našega ljudskošolskega otroka, obenem pa nam tudi pove, da bi bilo treba število šolskih kuhinj vsekakor pomnožiti, pa ne samo številčno, marveč tudi kvaliteto. Toda kje dobiti sredstva? To je zopet drugo poglavje. A samo en predpogoj naj tu postavljam, saj je čisto kratak: tiste zaloge živil, ki so bile ali še bodo zaplenjene na podlagi uredb o navajanju cen in pobijanju špekulacije, naj bi se dale šolskim kuhinjam. In prepričan sem, da bi ne bilo nikogar, ki bi mogel oporekati, da bi tak postopek ne bil najbolj pravičen, najbolj socialen, pa tudi najbolj koristen.

Modernizirano cesto na Gorenjsko dokončujejo

V soboto opoldne je bila že oddana prometu cesta Kranj—Naklo

Ljubljana, 28. sept. Danes, v soboto, ob 12 je bil izročen prometu skoraj šest kilometrov dolg odsek državne ceste, ki vodi na Gorenjsko od Kranja do Naklega. Z zaključkom glavnih gradbenih del na tem odseku je modernizacija gorenjske ceste iz Ljubljane pa do Bleda skoraj zaključena. V kratkem bo namreč končana še rekonstrukcija državne ceste skozi Kranj, ki je še edina v delu.

Skoraj šest kilometrov dolgi odsek od Kranja do Naklega je začel graditi lansko leto v mesecu marcu gradbeno podjetje Ivan Bričelj iz Ljubljane. Za lansko leto je bila izročena konec novembra prva polovica te ceste in sicer od Kranja do vasi Polica. Od tod naprej so bila glavna gradbena dela opravljena v letošnjem letu. Zaradi slabega vremena so letos začeli šele v aprilu. Kljub temu, da je že poletje tudi nagajalo vreme in da je celo primanjkovalo delovnih moči, je vendar podjetje pohitelo in delalo v delavskih skupinah na dan, tako da so delali delavci na cesti vsak dan vsega skupaj 20 ur. Od vasi Polica namreč gre nova cesta s stare in zavije v novi smeri naprej ob železnici in naprej nad vasjo Naklo. S tem se nova cesta izogne vasi Naklo, po kateri vodi stara državna cesta v hudo nepreglednih in ostrih ovinkih. Nato gre nova cesta še kakih 800 m naprej mimo Naklega ter se v bližini odepca ceste v Trzišč priključi na sprameksirano državno cesto. V tem delu gre cesta v visokem nasipu, ki je potreben zaradi tega, da gresta pod cesto lahko tržiška železnica in občinska cesta v Naklem. Ta nasip je dolg okrog 700 m in je na najvišjem mestu, torej pri železniškem podvozu visok 7,25 m. Ob svojem vznožju je na tem mestu nasip širok 32 m, na vrhu pa devet. Zato ni nič čudnega, če so v ta nasip nasuli okrog 55.000 kub. m gramoza, ki so ga dovozili s poljsko železnico iz bližnjih gramoznic. Kljub ogromnim količinam gradiva, ki ga je požrl nasip, so skoraj ves nasip nasuli letos v treh mesecih. Visoki nasip je bil sphan s posebnim strojem »Vibromasom« in sicer v plasteh, ki so bile visoke pol metra. Prav zato se niti najmanj ne bo usedel.

Urejeni so bili tudi že nekateri priključki stranskih cest. Vsi priključki so bili tlakovani z lomljenim kamnom zato, da ne bi vozovi pri našli s seboj preveč blata na modernizirano cesto. Vsa cesta je široka 7,5 m in ima 6 m širok betonski pas svetle barve, na vsaki strani pa še po tri četrta metra visok pas črnega betona. Na ta črni betonski pas se naslanja še tri četrta metra širok banket, v katerem so postavljeni tudi še lični smerni kamni. Cesta je betonirana povsod tam, kjer gre po ravnem ali v lahnem klancu. Z

malimi granitnimi kockami so jo tlakovali le na velikem nasipu. Pri tem pa so granitne kocke vložili v 20 cm debelo betonsko podlago.

Veliko cestno delo je veljalo okrog 9,3 milij. dinarjev. Nadvoza čez železnico in čez občinski pot sta od te vsote vzela skoraj pol milijona dinarjev. Kako veliko je bilo to gradbeno delo najlepše kaže 300 vagonov cementsa, ki so jih porabili pri betoniranju te ceste. Samo ta cement je veljal okrog 2 milij. din. Pri graditvi je bilo povprečno zaposlenih okrog 250 delavcev, ki so bili večinoma Slovenci. Od celotnih gradbenih stroškov je bilo približno 3,5 milij. din za delavske mezde. Cesta je sedaj popolnoma dograjena, razen kratkega konca, na katerem manjkajo obronbi tri četrta metrski pasovi iz črnega betona. Zmanjkalo je namreč kreditov in so namesto tega obronbega pasu morali cestišče napraviti iz navadnega gramoza. Vendar bodo tudi ta nedostatek skušali čim prej odpraviti. Podjetje Ivan Bričelj je delo opravilo solidno in izredno lepo ter je tudi poskrbelo, da so nasipi že ozeleneli.

Misel za Slomškov dan

V slovenske hiše rodovinske kronike

Naloga šole in doma bodi negovati slovensko rodovinsko zgodovino

»Kdor svojih prednikov ne časti, njih naslednik biti, vreden ni.« Te jedrnat besede je izustil naš največji pedagog Anton Martin Slomšek.

Poglejmo danes svoje življenje in prepričajmo se, koliko vemo o svojih prednikih, tukaj mislim prav naše osebne prednike.

Koliko nas je, ki vemo vsaj nekaj o svoji prababici ter o svojem pradedku?... Ti je znano njihovo ime? Ali več, kje so živeli? Kje umrli? Ali več za njihov poklic? Ali so ti znane njihove zasluge?

Z žalostjo moramo priznati, da smo o vsem tem prav slabo poučeni.

Kako temu od pomoči?

Najboljše in največje uspeha bi bilo, ko bi to važno delo prevzel in začel že dom. Vsaka hiša, vsaka družina naj bi imela svojo kroniko. Tu sem bi družinski kronist vpisoval vse važnejše dogodke posameznih in skupnih družinskih članov Na starega leta dan, to je na Silvestrovo, bi jo vsi skupno prečitali in podpisali.

Tudi šola naj bi gojila v večji meri osebno in družinsko zgodovino! Kaj pomaga, ako zna šolski otrok gladko povedati zgodovino starih Egipčanov ali pa starih Rimljanov, ako pa sam o sebi in svojih znanj le prav malo, skoraj nič drugega ko ime in bivališče.

Tudi šola naj se bolj zanima za osebno in družinsko zgodovino! Res je, da začnemo s tem poukom že v 1. razredu: Moje ime. Rojstvo: kdaj in kje sem rojen? Ime staršev, njih poklic, bivališče, dalje enako o dedku in babici, o prababici, o pradedku itd. Koliko se da že ugotoviti.

V 2. razredu se ta družinska zgodovina izpopolnjuje, a na žalost tudi konča, preneha. To ni prav, in ne sme več tako biti!

Vsako leto naj učitelj družinsko zgodovino pomeni in utrjuje s šolsko mladino, a tudi izpopolnjuje jo naj, ker čim večji je otrok, tembolj je razvit in tembolj si bo vse zapomnil; svojim staršem bo stavil razna vprašanja ter vzbudil tudi pri njih zanimanje za prednike. Šolski otrok naj si vse to napiše, dom pa naj izboljšuje vso zgodovino vse družine.

In zakaj vse to? Odgovor nam je dal naš

40 letnica posvečenja cerkve Marije Pomaga na Brezjah

Dne 6. oktobra na rožnovensko nedeljo bo minilo štirideset let odkar je Nj. Em. kardinal Jakob Missia posvetil cerkev na Brezjah: Ob tej priliki vabimo pobožne vernike iz cele Slovenije, da se udeležijo te svečane proslave.

Spored: V soboto, dne 5. oktobra bodo ob pol 8 slovesne litanije MB z ljudskim petjem in nato ob lepem vremenu rimska procesija s prižganimi svečami Vodi prevzvišeni gospod škof dr. Rožman.

V nedeljo — rožnovenska — dne 6. oktobra bodo od 4 naprej sv. maše, ob 7 sv. maša pred izpostavljenim sv. R. T. s pridigo. Ob 10 slavnostni govor g. škofa, nato pontifikalna sv. maša ob asistenci gg. kanonikov.

Za prejem sv. zakramenta bo vse poskrbljeno.

Vsem slovenskim županom

Protituberkulozna zveza v Ljubljani se je že s posebnimi pismi z dne 9. maja t. l. obrnila na vse slovenske župane s prošnjo, naj bi ob priliki protituberkuloznega tedna vsaka slovenska občinska uprava iz svojih rednih proračunskih sredstev prispevala najmanj po 1000 din v »Sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov« pri Protituberkulozni zvezi. Težje se je odzvalo le manjše število občin, predvsem zato, ker njihovi proračuni za tekoče proračunsko leto za ta izdatek niso imeli potrebnega kritja.

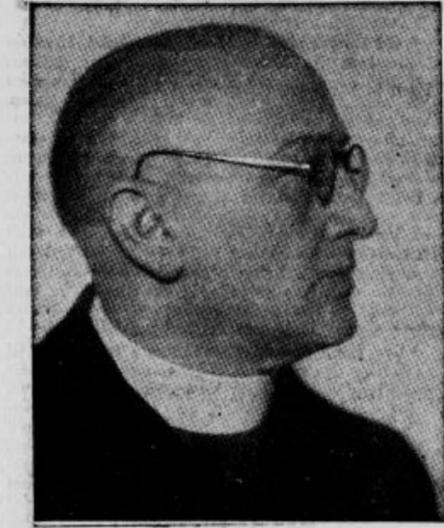
Protituberkulozna zveza, ki združuje v sebi 47 krajevnih protituberkuloznih lig, 5 odsekov pri odborih društva Rdečega križa in 19 protituberkuloznih dispanzerjev, je s temi svojimi edinicami v kratkih desetih letih postala zelo pomembna in potrebna ljudsko-zdravstvena ustanova, od katere ima ljudstvo neizmerne dnevne koristi. Uspehi njenih prizadevanj v borbi z jetiko so z vsakim dnem vidnejši, vzporedno s tem pa naraščajo tudi potrebe naših krajevnih protituberkuloznih lig in protituberkuloznih dispanzerjev.

Da bi se protituberkulozno gibanje še bolj poglobilo in rodilo še vidnejše uspehe, prosimo vse slovenske župane:

Vsaka slovenska občina naj za zatiranje jetike v svojem prihodnjem proračunu zagotovi:

1. Kreditno postavko po najmanj 1000 din kot prispevek v »Sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov« pri Protituberkulozni zvezi.
2. Primerno kreditno postavko kot prispevek za kritje izrednih potreb protituberkuloznim dispanzerjem v območju dotične občine.
3. Primeren kredit kot prispevek krajevnim protituberkuloznim ligam za kritje njihovih krajevnih potreb v območju dotične občine.

Še kakih 14 dni bodo delavci zaposleni s čiščenjem in zadnjimi spravljalnimi deli. Zanimivo je, da je odsek ceste od Kranja do Naklega po sedanjih opazovanjih prometno skoraj desetkrat bolj obremenjen kakor pa odsek ceste od Kranja do Jeperce. To še najlepše dokazuje, kako nujno potrebna je bila modernizacija tega odseka.

Dr. Anton Korošec je prvi prosvetni minister v Jugoslaviji, ki je spoznal vse bedo velikega dela naših šolskih otrok ter je zato dal pobudo, naj bi se povsod ustanovile šolske kuhinje, da bi otroci ne stali. Vpricho števil, ki jih navaja današnji članek, bo vsa javnost to socialno pobudo našega voditelja z vsemi silami podprla.

Slaba in pomanjkljiva prehrana šolo obiskujočih otrok je zelo pereč problem naše dobe. Še prav posebno stopi vsa njegova teža v ospredje v poznih jesenskih in dolgih zimskih mesecih. Zlasti se to pozna v naših hribovitih krajih, kjer morajo otroci prehoditi dolgo pot, preden pridejo v šolo. In ko se vrnejo domov, je gorko in sveže kosilo že davno mimo. Otroci premožnejših staršev si prinesejo s seboj v šolo lahko izdatno malico in tudi, preden grejo v šolo, dobro zajtrkujejo. Hudo pa je otrokom revnih staršev, ki ne morejo dati večkrat niti zajtrka svojemu otroku, kaj še, da bi ga mogli založiti z izdatno malico. Še prav posebno se to opaža v pasivnih krajih Slovenije in zlasti v vinorodnih krajih. Saj učitelji pogosto tožijo, da otroci zajtrkujejo mošt, ali celo vino, ali pa čaj z žganjem. S takimi, odnosno tako hranjenimi otroki je potem pouk zelo težak. Ne samo, da so omenjeni od alkohola, tudi slabosti jih zelo pogosto obhajajo.

Taki in podobni primeri nam samo potrjujejo domnevo, da je prehrana naše šolske mladine zelo neurejena in da je njena ureditev potrebna ne samo zato, da ostanje otroci telesno zdravi in močni, marveč tudi zato, da v šoli sploh lahko napredujejo. Posebna raziskavanja v tem pogledu so jasno dokazala, da je šolski napredek nujno odvisen od pravilne prehrane mladine. V nekaterih krajih, kjer šolske kuhinje niso imele, pa so jo potem ustanovili, se je pokazalo, da so pričeli otroci po nekaj dneh bolj napredovati. Njihovo zanimanje za pouk se je večalo; v šolo so pričeli rajši zahajati, v zvezi s tem je bilo manj zamud in kar nekako brihtnejši so postali.

Kako je s šolskimi kuhinjami v Sloveniji

V šolskem letu 1938/39 smo imeli v Sloveniji 112 šolskih kuhinj. Od teh jih je bilo 38 takih, ki so dajale otrokom samo malico, 12 takih, ki so dajale otrokom poleg zatrka tudi malico in večerjo, 43 je bilo takih, ki so dajale otrokom samo obed, 19 pa takih, ki so

Zvišanje plač zasebnim nameščencem

Zahteve vseh nameščenskih organizacij

Od Delavske zbornice smo prejeli:

Strokovne organizacije slovenskih zasebnih nameščencev: Društvo združenih zasebnih slovenskih nameščencev, Zveza društev privatnih nameščencev, Slovenska nameščenska zveza, Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije, Zveza bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Jugoslavije — so na svoji skupni seji dne 26. septembra t. l. sprejele resolucijo, v kateri ugotavljajo:

1. da minimalne plače zasebnih nameščencev, določene z odredbo banske uprave z dne 31. januarja 1940 na 900 din, oz. 1000 din, ne nudijo zasebnemu nameščencu najnujnejšega eksistenčnega minimuma;

2. da je zaradi ogromno narastle draginje življenjskih potrebščin zašlo zasebno nameščen-

stvo Slovenije v položaj, da se mora boriti za golo življenje ter da je vsled stalnega naraščanja draginje na potu k popolnemu obubožanju.

Zaradi teh ugotovljenih dejstev slovenske nameščenske strokovne organizacije zahtevajo:

1. da se spremeni odredba banske uprave o minimalnih mezdah nameščencev v tem smislu, da se minimalna začetna plača vseh nameščencev v Sloveniji z odredbo zviša na 1600 din;
2. da se mesečni prejemki vseh drugih zasebnih nameščencev takoj zvišajo na višino, v kolikor je narastla draginja.

Strokovne organizacije slovenskih zasebnih nameščencev so soglasno sklenile, da se bodo v dosegu izpolnitve gornjih zahtev združeno in enotno borile ter pozivljajo vse slovenske zavodne nameščence, da strnejo svoje vrste v borbi za izboljšanje svojega težkega položaja.

Členemu občinstvu naznanjam, da sem po večletni tu in inozemski praksi otvoril na Tyrševi cesti 37 specialno trgovino z

ŽIMO

Nudil bom vse kvalitete žime po izredno nizkih cenah Vabim Vas, da si brez obveznosti nakupa ogledate vse vrste žime ter se pričate o prvovrstnosti mojega materijala. — Vsa žima je sterilizirana na pari. MILAN JAGER, Ljubljana, Tyrševa 37

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 29. septembra: 20. pobinkošna nedelja. Mihael, nadangel; Evtilij, mučenec.
Ponedeljek, 30. septembra: Hieronim (Jerko), cerkveni učenik; Zofija.
Torek, 1. oktobra: Remigij, škof; Janez D., spoznavalec. Mlaj ob 13.41; Herschel napoveduje veliko dežja.

Novi grobovi

† V Podvincih pri Ptujju je 25. t. m. umrla ga. *Ljudmila Rus*, posestnica in mati državnega tožilca g. dr. Martina Rusa v Celju. Zares čudna so božja pota. Komaj 14 dni je minilo, odkar je odšla v večnost dobra ga. Marija Kincel-Adamova iz Sv. Jurija ob juž. žel., mati soproge g. dr. Rusa v Celju. Pokojna ga. *Ljudmila Rusova* je v svojem življenju veliko pretrpela in vse svoje otroke vzorno vzgojila. Sedaj je odšla po plačilo v drugo življenje, saj je dobro vedela, da križ odpira paradiz. Bog ji daj večni mir, svojcem pa izrekamo svoje iskreno sožalje!

— Nemščino, stenografijo in strojepisje se lahko učite v večernih urah na Trgovskem učilišču Robida, Ljubljana, Trnovska ul. 15. Šolnina nizka.

— Naročnikom »Slovenčevega koledarja« — Pri naročilih »Slovenčevega koledarja« vlijudno prosimo, da bi nam vsak tudi sporočil, katerega lista naročnik je. Na ta način nam boste zelo olajšali kontrole.

— Duhovne vaje za duhovnike. Za duhovnike bosta letos v Domu sv. Ignacija v Ljubljani, Zrinjskega cesta 9, samo še dva tečaja duhovnih vaj od 7. do 11. oktobra in 21. do 25. oktobra. Priglasite se pravočasno! — Vodstvo.

— Katehetsko društvo s sedežem v Ljubljani bo imelo redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom dne 30. septembra t. l. ob 4 popoldne v društvenem lokalu (Semeniška ulica 2). Občni zbor bo popoldne, da je tudi članom izven Ljubljane omogočena udeležba. V zvezi z občnim zborom bo tudi za vse udeležence koristno predavanje. GG. člani, pridite!

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

— Na Zalostni gori pri Preserju se prihodnjo nedeljo zaključijo romarski shodi z mirovno pobožnostjo, ki bo v velikem obsegu; dostaj so pripravljene že tri procesije: iz Borovnice, Bevk in z Rakitine. Da se omogoči romarjem prisostvovali službi božji, bodo na Gori tri sv. maše: ob 6, 9 in 10. Hkrati bo ob 8 sv. maša v župni cerkvi v Preserju za udeležence farne procesije, ki se začne skupaj z rakiško ob 9 pomikati izpred župne cerkve. Te sv. maše se lahko udeležijo tudi Ljubljanci, ki se pripeljejo v Preserje z jutranjim vlakom. Procesije iz Preserja bo vodil mil. g. kanonik Anton Vovk, ki bo imel ob 10 na Gori pridigo in sv. mašo. Po sv. maši bodo pete liturgije Matere božje, molitve za mir in dorovanje okoli oltarja z delitvijo spominkele podoble. — Ponedelja ob 3 bo v prosvetnem domu v Preserju vzpodbudna verska prireditev.

— Šestmesečni tečaj za stenografijo in strojepisje se prične 1. oktobra na Trgovskem učilišču Robida, Ljubljana, Trnovska ul. 15. Vpisovanje in polasnja v pisarni ravnateljstva.

— Uprava »Naše Zvezde«, Ljubljana, Streliška ul. 12, vlijudno prosi vse gg. poverjenike, naj ji nemudoma sporoče končno število naročnikov »Naše Zvezde«, oziroma ji vrnejo preostale izvode, ker bo prva naklada kmalu pošla, da zamore urediti v tiskarni zaradi event. druge naklade »Naše Zvezde«. Prav tako prosi tudi vse gg. poverjenike *Dijaškega koledarčka*, ki jim je morebiti preostala, da ga čimprej vrnejo, ker je naklada popolnoma pošla, prihajajo pa še vedno nova naročila. Ponatisnili koledarčka ne bomo.

— Stenotipistovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2. Vpisovanje se vrši dnevno. Tečaj priporočamo vsem onim, ki se žele temeljito izobraziti za prvovrstno pisarniško moč v stenografiji in strojepisju. Šolnina najnižja in zato dostopna vsakomur.

— Avtomobilska in motociklistična dirka na progi Kranj—Medvode. V nedeljo, dne 13. oktobra namerava ljubljanska sekcija Slovenskega avtomobilskega kluba prirediti na Sorškem polju velike avtomobilске in motociklistične dirke, ki bodo za naše kraje posebnost. Dirka bo na novi betonski cesti Kranj—Medvode in znaša dirkalna proga 10 kilometrov. Za gledalce bo dirka še posebno privlačna, ker bo start pri motociklih v kategorijah skupen, dočim bodo avtomobili startali v skupinah po dva. Predpriprave za omenjeno dirko so v polnem teku.

Opozorilo interesentom pri nakupovanju hiš v Beogradu

Zaradi svoje osebne varnosti, da bi napravili ugodno kupeljo in dobro naložili svoj denar, obiščite nas zaradi pregleda naše večje izbire hiš, ki jih imamo v izključni prodaji **po zelo nizkih cenah**. Brez vsakih stroškov in obveze za nakup Vam damo avto na razpolago, da si ogledate **naše objekte**.

CENTRALNI ZAVOD

ZA NAKUP IN PRODAJO NEPREMIČNIN — LASTNIK LJ. BOGOJEVIČ BEOGRAD, OBILICEV VENAC 88 nasproti „Ruskemu carju“. — Telefon 25-7-66

— Večerni trgovski tečaj se odpre začetkom oktobra na trgovskem učilišču »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska c. 15. Informacije, prospekte daje ravnateljstvo osebno ali pismeno.

— Prosvetno društvo pri Sv. Juriju v Slov. gor. priredi dne 6. oktobra tombolo. Nameni tombole je pripomoči k dograditvi »Slomskovega doma«. Dela na stavbi so bila zaradi slabega vremena ovirana. Svetovne razmere pa so glavni vzrok, ki ni prizanesel tudi našemu delu. Vse prijatelje slovenskih goric vabimo, da se udeležijo tombole.

— Čebelarji! Cena sladkorja za pitanje čebel se je zvišala za 1 din 50 p. Zato bo Čebelarstvo oddajalo po 8 din 50 p. za kg. Nova pošiljčev dospe v nekaj dneh.

Položnice za Slovence

bodo priložene v torkovi številki lista

Poleg obnove naročnine za časopis pridenite še 10 din za **Slovenčev koledar**

Ne pozabite, da je to knjiga, ki spada na mizo vsakega Slovenca

Po državi

* Od rojstva slepi mladenič spregledal. Hrvatski listi poročajo iz Travnička v Bosni to-le zgodbo: Enver Babić, sin revnih staršev, ki si v Travniku služijo svoji borni kruhek, je bil od rojstva slep. Zadnje čase pa so fanta začele hudo boleti oči. Nobeno zdravilo ni pomagalo. Nekega dne pa so staršem, ki so pravoverni muslimani, drugi muslimani svetovali, naj prosijo za pomoč katoliškega svetnika Petra Barbariča, ki je pokopan v Travniku. Starši so odpeljali svojega fanta k Barbaričevemu grobu, kjer so napravili zaoblubo: Z groba so vzeli pest prsti, ki so jo polili z vodo ter to prst polagali sinu na boleče oči. Kakor pravijo, so bolečine kmalu prenehale. Ko so ga tako 14 dni zdravili, je fant spregledal. S tem ozdravljenjem je sloves Petra Barbariča med ljudstvom še bolj zrastlel.

* Lev vzrok pravde. Poročali smo že, o levu, ki si ga lastita dva cirkuška direktorja in se zanj prepirata. Franc Pahor, ki je lastnik cirkuša »Tanzan«, toži Antona in Ano Donard, češ da sta si protipostavno prilastila njegovega leva. Donard pa pravi, da je lev prav za prav njegov. Pahor je bil svoj čas v Donardovem cirku kot artiler, kjer je nastopal s svojim levom. Kakor pravi Donard, Pahor ni imel denarja, da bi mogel kupiti leva, zato je Donard dal denar za leva. Tako lev ni Pahorjev, marveč Donardov. Lev pa s svojo prijaznostjo kaže, da ima Pahorja za svojega gospodarja. Zdej so leva pripeljali v Zagreb ter ga dali na živnozdravniško fakulteto, ker je osumljen, da je od nekega slona nalezl steklinjo. Zato ga bodo tamkaj opazovali ter mu dajali injekcije. Policija pa je zadevo laetnštva izročila sodišču.

* Slabo je pečen zagrebški pekovski kruh — se pritožujejo po listih Zagrebčani.

* Ze devet koles so mu ukradli. Da so zagrebški tatovi koles res velika nesreča za ljudi, najbolj dokazuje smola, ki jo ima 30 letni Jurij Padarčić, kateremu so te dni tatovi ukradli že njegovo deveto kolo. Mož je po pravici lahko obupan. Devet koles res niso mačkine solze, zlasti za siromašnega človeka.

* 37 dni trajajoča stavka končana. V rudniku Ljubiji je pred 37 dnevi stopilo v tavko 1600 rudarjev. Ta stavka je zdaj srečno končana. Uprava »Jugocelika« je zdaj ugodila vsem delavskim zahtevam. Dne 27. t. m. so delavci spet prišli za delo. Ljubija. Prijedor in Sanski most bodo zdaj soet imeli električno luč, katere so zaradi stavke celih 37 dni pogrešali.

Bukov žir

zrelo, odpadlo blago kupujem v vagonskih pošiljkah franco vagon nakladna postaja. — Ponudbe na REKLAM ROZMAN, LJUBLJANA Prazakova 8/L.

* Zadeva z zarubljeno občino. Baranjeka občina Topolje pri Somboru je pod prejšnjim režimom odpovedala službo staremu občinskemu tajniku Nedeljčeviću, češ da je nesposoben za službo. Obenem so mu tudi ustavili plačo. Mož je tožil, nakar je sodišče razsodilo, da mora občina tajniku plačati plačo. Ker občina tega ni hotela storiti, je sodišče odredilo rubež. Prišel je sodni iztirjevalec, ki je moral vlomiti v občinsko blagajno, pri čemer je bila blagajna poškodovana. Občina se je pritožila, vendar zaman, pravdo je izgubila. Stroške pravde in popravitve blagajne pa je občina dala v proračun, saj je to zneslo več ko 20.000 dinarjev. Krajevna kontrola pa tega zneska v proračunu ni odobrila. Zdej je prišla rešitev, da morajo listih 20.000 dinarjev plačati iz svojega vsi bivši občinski odborniki stare uprave.

* Glavno pričo so ubili, ko so prišli iz zapora. Kakor smo poročali, je bila dolgo tednov pred belovarskim sodiščem obravnavana zoper 14 kmetov, ki so bili obtoženi, češ da so lanskega leta ubili 8 drugih kmetov v mekem prepriu. Zadeva je bila morda političnega značaja. To dejanje se je zgodilo v vasi Vežišče v okraju Cazam. Takrat je kot glavna priča proti obtoženim kmetom nastopil kmečki fant Stjepan Kovač. Sodišče je po dolgi obravnavi nazadnje vse obtožence opustilo, ker njihova krivda ni bila docela dokazana. Ko so ljudje doma zvedeli, da se bodo obtoženci vrnili, se jih je polastil velik strah, tako da so nekateri, ki so pričali zoper obtožence, rajši pobegnili od doma. Komaj pa so se obtoženci vrnili, že so našli ljudje nekoga jutra iz puške ustreljenega 20-letnega Kovača. Ena poročila zdaj trde, češ da je Kovač, kot ein obtoženec Ane Kovač v pravdi ugodno pričal za obtožence ter so ga zato ustrelili svojci žstih, ki je njihova smrt zaradi njegovega pričevanja ostala neokazovana. Druga poročila pa trde narobe. Kakor poročajo zagrebški listi, so oproščeni obtoženci ustrelili Kovača. Na podlagi banovne naredbe, so orožniki tkoj prišli onih 14 oproščencev ter jih pripeljali v zapore zagrebške policije, kjer so 27. t. m. že začeli z zasliševanjem. Preiskava bo seveda epet dolga.

Št. Vid nad Ljubljano

Dekliški krožek priredi danes v Ljudskem domu ob pol osmih zvečer Mlakarjevo igro »Roksanac«. Vlijudno vabimo!

Sreča Vas sedaj najbolj čaka

Tudi Vi ne morate živeti brez upanja in cilja. V Vašem »Vrelcu sreče« so tudi Vam na razpolago številne serije novih srečk državne razredne loterije.

Če še niste imeli sreče do sedaj, potem kupite v tem 41. kolu 3 srečke v glavni Planinšek-ovi kolekturi. Če mislite na srečo, takrat Vas Vaša lastna pobuda gotovo opominja. Ne pojdite preko lastnega glasu. Takoj sporočite Vaš cenjeni naslov, gotovo sreča Vam je namenjena. Med 65.000.000—din morete tudi Vi biti deležni kakega večjega dobitka. V najsrečnejšem slučaju morete zadeti na eno samo srečko din 3.200.000—, Zrebanje novega 41. kola I. razreda bo 11. oktobra.

Priporoča se Vam Vaša največja kolektura državne razredne loterije v Sloveniji

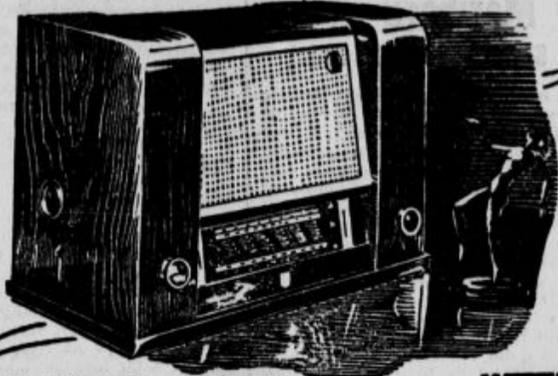
Vrelec sreče

Alojzij Planinšek
Ljubljana, Beethovnova 14

Nabavite si svoj radio pri nas

in imeli boste vsa moralna in tehnična jamstva, za svoj denar pa boste prejeli polno protivrednost

PHILIPS

PREJEMNIKI 1941

iz serije »SUPER 4«

so po svoji solidni in preišljeni konstrukciji vredni nosilci znamke s svetovnim slovesom

PHILIPS RADIO

LJUBLJANA

Draginjske doklade mestnim uradnikom in delavcem

Ljubljana, 28. sept.

Izredni časi, v katerih živimo, teže vse stavne in vprašanje eksistence posameznikov, kakor tudi naroda kot celote postaja iz dneva v dan bolj pereča. Tekma med naraščajočimi cenami živežu, kurivu in ostalim življenjskim potrebščinam ter med zahtevami po zvišanju plač javnih in zasebnih nameštencev ter delavstva, ki zre za bojavnijo v bodočnost, ki po sedanjem razvoju stanja obeta vse prej kakor lahke življenske pogoje, postaja naravnost divja in zahteva trdnih živcev ter hladne krvi. Ukrepni oblasti imajo predvsem namen, da čim bolj omilijo trdote današnjih težkih dni ter da čim bolj preprečijo prevallitev bremen na ramena šibkejših slojev, to je uradništva in delavstva.

Tudi mestna občina ljubljanska, ki kot upravna oblast I. stopnje za mesto Ljubljana s svojim odborom za pobiranje draginje že itak budno nadzira cene na ljubljanskem trgu in ki bo s pravkar snujočim se aprovacijskim uradom svojo skrb za prebivalstvo še izdatneje povečala, je s svojim najnovejšim ukrepom na last-

no iniciativo priskočila na pomoč svojemu delavstvu in uradništvu.

Zupan mesta Ljubljane je na podlagi pooblastila, ki mu ga daje zakon o mestnih občinah, izdal odredbo, da se prizna vsem nestalnim in sezonskim delavcem mestne občine ljubljanske začasna izredna draginjska doklada v tej obliki, da bodo od dne 30. septembra t. l. dalje prejeli ti delavci dnevno po 3 din za ženo in vsakega otroka.

Prav tako pa bodo vsi aktivni in upokojeni mestni uradniki od dne 1. oktobra t. l. dalje deležni povzika po 50 din mesečno za vsakega otroka, tako, da bodo odslej tudi vsi mestni uradniki prejeli družinsko doklado za otroke v isti višini, kakor je to odredila kraljevska vlada za vse svoje uradnike z znano uredbo o izredni dokladi državnih uslužbencev in upokojencev.

S tem ukrepom, ki bo sicer precej obremenil mestni proračun, ker pri sestavi take izredni nepredvideni izdatki niso bili upoštevani, pa bo mestna občina brez dvoma izdatno pripomogla, da se popravijo gmotne razmere zlasti v delavskih družinah.

so vabljeni na mirovno pobožnost, ki bo na Založni gori pri Preserju prihodno nedeljo. Zveze z vlakom so zelo ugodne: odhod iz Ljubljane ob 6.10, povratek iz Preserja pa ob 13 in 18.45. Od železniške postaje Preserje do cerkve na Gori je komaj 20 minut hoda; zato se more te pobožnosti vsako udeležiti.

I. Predstojnik oddelka za kemijo opozarja slušatelje tretjega semestra, da se prične vaje iz kvantitativne analize 1. oktobra in vabi praktike, da pravočasno uredijo potrebne formalnosti. Podrobnosti so razvidne iz oglasa na črni deski kemičnega inštituta.

I. Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v uršulinski cerkvi v četrtek 3. oktobra po sledečem redu: zjutraj ob 5 bo prva sv. maša, ob 1/6 pridiga, ob 6 sv. maša z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v občilnem številu udeležijo evaristične pobožnosti v četrtek v uršulinski cerkvi.

Dr. Puc

Dobrova pri Ljubljani

Od 1. oktobra zopet redno ordinira

I. Praznik sv. Terezije v njenem svetišču na Kodeljevem bo v nedeljo, dne 6. oktobra. Kot priprava na praznik Male Cvetke bo tridnevnic, ki se prične 3. oktobra. Ob 8 bo vsak večer govor o Mali Cvetki, nato litanije in blagoslov. Na praznik 6. oktobra bo ob pol 9 slavnostni govor in slovesna sv. maša, ki jo bo opravil g. dr. Volčič Franc; zbor mladincev bo ob spremljavi orkestra izvajal Rihovskega »Missä Lorettä«. Popoldne ob 3 govor, ki ga bo imel g. prof. Terčelj Filip, nato pete litanije in blagoslov. — Ob 4 bo v kinodvorani akademija; na sporedu so godbene in pevske točke, deklamacije in prizori.

I. Organizacija dimnikarskih pomočnikov za dravsko banovino v Ljubljani bo imela svoj redni občni zbor dne 6. oktobra 1940 ob 10 popoldne v lovelki dvorani hotela »Metropol« nasproti glavnega kolodvorja in Ljubljani. Občni zbor je izredne važnosti; zato prosimo članstvo, da se ga zanesljivo udeleži.

I. Tečaj za rušično Po vzgledu prejšnjih let prireja Ruska Matica za Slovence tudi letos tečaj za rušično. Tečaj se delijo v 3 skupine: I. skupina za začetnike, II. in III. skupina za bolj ali manj že napredovale. II. skupina obsega študij Puščina in Lermontova, III. pa Čehova in Dostojevskega. Vpi-

12 in od 14 do 17. Ob sobotah od 8 do 14, pri carinaršniški pošti od 18 do 14, pri prometu in izvozu je permanentna služba.

I. Zveza akademsko izobraženih žena vpišuje v svoje jezikovne tečaje še v ponedeljek, 30. septembra od 18 do 19 v društveni sobi, Gosposka 12 (Novinarski dom). Zamudniki se bodo pozneje prišli kar pri tečajih. Tečajji se prične s 1. oktobrom. Urnik bo objavljen v časopisih in nabit na vratih društvenih prostorov. Odbor.

I. Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravno »FRANZ-JOSEF« grenčice.

I. Dom visokošolk. Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani naznanja, da je upravo konvikta »Dom visokošolk« začasno prevzela univerzitetna uprava. Prošnje za sprejem v dom je treba na novo vložiti na rektoratu univerze do 5. oktobra 1940 do 12. Prosilci morajo priložiti svojim prošnjam naslednje listine v izvorniku ali v sodno uverljenem prepisu: 1. Rojstni in krstni list, 2. zrelostno spričevalo, 3. potrdila o dosedanjem študiju in o študijskih uspehih, 4. pravilno izstavljen premoženjski izkaz ali ubožno spričevalo.

I. Celonočno češčenje presv. Zakramenta v ljubljanski stolnici bo v noči od 3. na 4. oktobra. Opravljale se bodo vsako nočno uro od 9 zvečer do 4 zjutraj molitve 10: Zahvala za božje dobrote. Može in mladenci ljubljanski, prav ljudno vas vabimo k tej mesečni pravni pobožnosti!

I. Pri sv. Marjeti nad Medvodami bo danes popoldne ob pol 4 izredna popoldanska pobožnost, ki se je udeležijo križanski moški kongregantisti in člani Stolne prosvete z družinami in njih prijatelji. Odhod iz Ljubljane do Medvod z vlakom ob 13.26. Ta popoldnevni izlet se pa izvrši le v primeru ugodnega vremena.

I. Igralska družina »Stolne prosvete« uprizori prihodno nedeljo dne 6. oktobra znano velezabavno igrö »Revček Andrejček« na odru frančiškanske dvorane. Del čistega dobička je namenjen dobrodelni akciji »Doma slepih«, kateri bo sta posvečena dneva 5. in 6. oktobra. Ker bo naslovena vloga te igre v rokah priznanega strokovnjaka, vse druge važne vloge pa tudi v najboljših rokah, je popoln uspeh igri že vnaprej v celoti zajamčen.

I. 17 mesarjev kaznovanih. Uprava ljubljanske policije je napravila včeraj popoldne revizijo po mesarskih stojnicah na ljubljanskem živliskem trgu. Komisija je pregledala, ali mesarji prodajajo meso res po določenih maksimalnih cenah in ali ne skušajo včasih za posamezne vrste zaračunati višjih cen. Pri pregledu je komisija ugotovila, da se 17 mesarjev ni držalo določil. Stranke so z velikim zanimanjem zasledovale debato, ki so v takih primerih nastajale in so včasih tudi same pripravovale, po čem so kupile to ali ono vrsto blaga. Kakor čujemo, bo vseh 17 mesarjev zaradi teh prestopkov policijsko kaznovanih.

I. F. O. Ljubljana-mesto si je dne 24. t. m. na 4. rednem občnem zboru izvolil sledeči odbor: Zevnikar Hubert, predsednik, Kovatič Anton, podpredsednik, Jenko Franc, tajnik, Černivec Jože, blagajnik, Kocutar Franc, načelnik. Novina Božidar, odbornik za naraščaj, Erman Bore, odbornik, Kosta Stane, gospodar — Nadzorni odbor: dr. Kamušič Josip, Erce Franc. — Na občnem zboru se je sklenilo sledeče: Vsem starem stolne in frančiškanske župnije sporočamo, da so sestanki za člane vsak torek ob 8 zvečer na port frančiškanskega samostana v dvorani št. 1. Teiovdaba za člane je vsak četrtek od 8—10 zvečer v telovadnici gimnazija na Poljanah. Za mladce je telovadba ob četrkih od 18—20 in ob nedeljah od 10—12 istotam. Za naraščaj je telovadba ob nedeljah od 10—12 v telovadnici drž učiteljska, Resljeva cesta. S telovadbo pritrnem 3 t. m. s sestanki pa 8. t. m. Starše vlijuno prosimo, da svoje sinove redno pošiljajo k sestankom oziroma k telovadbi. Vsem fantom stolne in frančiškanske župnije, ki še niso člani našega odedka pa ključem: Na skorajšnje svidenje! — Vsem dobrotnikom, ki so nam na kateri koli način pripomogli k uresničenju taborne kočje za naše najmlajše, pa ključem: Bog plačaj! One pa, ki so morda prezrili poslane položnice, pa prosimo, da se nas ob priliki spomnijo. Bog živil!

I. Restavracija hotela Slon slovi po dobri kuhinji in pijači, odlikuje jo odlične postrežbe. Brezprašna lepa terasa. Express restavracija postreže vsak čas s toplimi jedili, okusno pripravljenimi malimi prizgizki, svežimi tortami in drugim pecivom. Najfinjši sladoled. Vzorno opremljen lokal za hitro postrežbo.

I. Poščite oglaš urarja Fr. Bazelja. I. Novost za Ljubljano je na novo otvorena specialna trgovina na Tyrševi cesti št. 37 z žimo. Nova trgovina bo gotovo v olajšavo vsem onim, ki sedaj niso zaupali nakupa žime domačim trvdkam, temveč so se vozili drugam. Saj bo imela trvdka po zelo nizkih cenah ter prvovrstnih kvalitetah na razpolago vse vrste žime Lastnik gospod Milan Jager se bo gotovo potrudil da bo zadovoljil svoje odjemalce, kar mu potrjuje njegova večletna praksa v tu- in inozemstvu. Priporočamo cenjenemu občinstvu, da podpre našo domačo trvdko, zgrajeno z domačim kapitalom ter se v primeru potrebe obrne s popolnim zaupanjem nanjo.

God sv. Male Terezije

Kakor vsako leto bomo tudi letos obhajali prav slovesno god sv. Male Terezije v karmeličanski cerkvi na Selu dne 3. oktobra. V sredo, 2. oktobra na predvečer praznika sv. Male Terezije bo ob 4 popoldne govor. Govori g. kanonik Anton Vovk. Nato blagoslov rož sv. Male Terezije in pete litanije z blagoslovom.

V četrtek, 3. oktobra na god sv. Male Terezije bo: Ob 5 tiha sv. maša. Ob 6 slovesna sv. maša pred izpostavljenim Najsvetejšim. Nato tiha sv. maše: ob 7, pol 8, 8, pol 9, 9, pol 10 in 10. Popoldne ob 4 govor. Govori preč. g. župnik Čadež Viktor iz Mekinj. Nato blagoslov rož sv. Male Terezije in pete litanije z blagoslovom.

V ponedeljek, 30. septembra pa je 43 let, odkar je sv. Mala Terezija odšla k Bogu. Letos ji bo v nebesih privrkat čestitala tudi njena draga botrica, rodna sestra Marija, ki je umrla Lizjeju 20. januarja 1940. Kako iskreno ji bo čestitala v imenu vseh rodnih sestera na zemlji, ki še romajo proti večni domovini. Pa tudi v imenu vseh redovnih sestera, razširjenih po vsem svetu, da nadaljujejo nalogo sv. Male Terezije, njih nebeske Vzornice in Vodnice. Čestitala bo svetniška sestra Marija božjega Srca svoji Varovanki k letošnjemu godu tudi v imenu vseh častivcev sv. Male Terezije, ki ji ne znamo in ne moremo tako iskreno in toplo čestitati kakor bi ji radi. Marija božjega Srca nam bo pomagala iz zadrege. Mala Terezija je v otroških dneh tolikrat sedela na njenih kolenih in prisluhnila razlagi božje besede v tako lepi, jasni obliki kakor je znala govoriti o duhovnih in božjih rečeh le njena Marija. Nikoli ji ni zmanjkalo gradiva, ker je črpala v globini svoje bogate duše. Tudi sedaj nam bo pomagala, če jo vdano poprosimo. Rada nas bo uslišala in izročila nebeski Sestrici naše iskrene čestitke.

Letos nam je še posebno blizu, ker smo sv. Malo Terezijo še vse bolj spoznali po njenem krasnem življenjepisju Povest duše, ki smo ga dobili v slovenskem prevodu. To darilo ji poklonimo za letošnji god Vesela ga bo, kakor je vesela knjige vsaka duša, ki jo dobi v roke. Med mnogimi dajmo besedo krškemu vladiki, dr. Josipu Srebrniču. Takole je pisal na Selu: »Sprejmite, prosim, mojo najiskrenejšo zahvalo za poklonjeni slovenski prevod »Povesti duše«, ki jo je v francoskem jeziku o sebi napisala sv. Terezija Deteta Jezusa. Zelo ste me z njim razveselili. Čital sem že davno »Povest duše« in se sveto naslajal ob prekrasnih mislih in odsvitih notranjih želja in občutkov, ki jih sv. Terezija kot rože z nebes kar siplje iz svoje svete duše pred nas. Sedaj imam vse to v slovenskem jeziku pred seboj. Krasen je ta prevod v prelepi obliki. Naj Vam sv. Terezija Deteta Jezusa trud in žrtve in molitve, ki ste jih z delom spajali, tisočero povrne.

Veselim se tega dela od srca in od srca Vam k njemu čestitam, kajti uspelo je popolnoma in daj Bog, da bo po priprošnji velike vaše Zaščitnice neumrlim dušam donášalo čim največ svetih milosti.

In naš ugledni slovenski pisatelj Mgr. Ksaver Meško poroča: Sv. Mali Tereziji sem dolžan toliko hvalečnosti. Tolikokrat mi je že pomagala! Bil sem tako srečen, da sem jo med Slovenci menda prvi spoznal. Že leta 1909 me je opozorila nanjo madame Niggel de Clermont. In si oskrbel takoj tedaj izšlo »Geschichte einer

Seele, pač ena najlepših knjig, ki sem jih kdaj bral.

Zato bomo letos tako zaupno pohiteli k sv. Mali Tereziji na Selu, da ji priporočimo vse svoje zadeve. Skupno jo bomo prosili predvsem za svetovni mir, in še posebej za mir v naši dragi domovini. Izročimo ji vse svoje težave in skrbi. Saj jih dobro razume in bo pomagala. Radodarno nam bo nasula večnostnih rož... tudi najbolj zaželjenih...

Na praznik sv. Male Terezije zadobé v karmeličanski cerkvi na Selu popolni odpustek vsi, ki obiščejo cerkev, molijo po namenu sv. očeta in prejmejo sv. zakramente. Ta privilegij je dala sv. stolica karmeličanski cerkvi na Selu.

Od 15. oktobra do 28. novembra t. l.

I. privatni izložbeni aranžerski tečaj

Engelman Albin
vodja tečaja
LJUBLJANA, Tavčarjeva 1./III.
ZA VSE
STROKE. Zahtevajte prospekte!

I. Tramvaj je stekel v Moste. Včeraj okrog 4 popoldne so bila končana zadnja pripravljajalna dela na podaljšani tramvajski progi v Moste. Okrog starih je prišla tudi strokovna komisija, ki si je ogledala progo in vse druge naprave, kakor je bila tudi prva poskusna vožnja. V večernih urah je tramvaj že začel voziti do Sela. Zanimivo je, da bo treba sedaj za progo od Sela pa do Sv. Križa vstaviti še en tramvajski voz zato, da bo promet nemoten. Kljub temu pa bodo dosedajni postanki na Selu in pri Sv. Križu odpadli. Zaradi tega niti pri Sv. Križu, niti na Selu ne bo čakal tramvajski voz, kakor doslej, prihoda naslednjega tramvajskega voza, ampak bo takoj, kakor hitro bo pripeljal, spet odpeljal, kar bo zlasti za uslužbence muka. Moščani pa se najbolj vesele tramvaj za to, ker so slišali, da podaljšek proge ne bo prinesel nobenega povišanja voznične cene. Vsem pa se zdi, da je dosedanje postajališče onstran šole že nekoliko predaleč. Najbolj primerno pa bi bilo takoj ob moščanski šoli. Tam bi morala tudi občina izpeljati cesto od farne cerkve, s čemer bi nastalo takoj za šolo najbolj važno moščansko prometno križišče. Dosedanje stanje je v resnici nerodno, saj z glavne ceste in z Most do farne cerkve sploh ni mogoče priti drugače, kakor le po dolgih in nerodnih ovinkih.

I. Promet na novem podaljšku tramvajске proge do Sela odprt. Maloželjniška družba sporoča, da se z današnjim dnem uvaja redni tramvajski promet na podaljšku tramvajске proge v Moste do karmeličank na Selu.

I. Danes je žeganje pri sv. Mihaelu na Barju. Popoldne bo ob 9 slovesna služba božja; popoldne pa ob 3 litanije z blagoslovom. Obkrat bo tudi darovanje za cerkev. Častilce sv. Mihaela, ljubitelje neravnih lepót ljubljanskega Barja, prijatelje in dobrotnike nove cerkve in vsa dobra srca v mestu lepo vabimo na ta jesenski popoldnevni izlet in vas prosimo pomoči za dograditev hrana ev. Mihaela. Ob pol 3 bo vozil tudi avtobus izpred trnovske cerkve.

I. Mirovna pobožnost na Založni gori pri Preserju. Mnogo ljubljancev se ni moglo udeležiti prošnje pobožnosti na Kureščku; ti pa tudi vsi ostali

sovanje bo vsak torek, četrtek in petek od 7 do 9 zvečer. Drž. 2. raz. trgovska šola Simon Gregorčičeva ulica, visoko prilijče, levo.

I. Novi poštni nabiralniki. Poštna uprava zamenjava bo ljubljanskih ulicah stare nabiralnike z novimi. Ti nabiralniki trpé močno zaradi cestnega prahu, da se nekaterim rdeča barva hitro zgubi. Naj bi smatrali hišni posestniki, na katerih hišah so nabiralniki pritrjeni, za svojo prostovoljno dolžnost, da jih daje vsak dan očistiti — obenem s pločnikom.

I. Na dr. Krekovi enoletni gospodinjski šoli, Ljubljana VII. se prične redni pouk s šolsko mašo dne 2. oktobra ob 8. Po maši takoj pouk.

I. Kongregacija učiteljic in kongregacija gospodičen pri Sv. Jožefu v Ljubljani imata svoj prvi shod v šol. letu 1941 v ponedeljek, dne 30. sept. ob pol 7 zvečer.

Obveščam svoje cenjene goste, da bo restavracija HOTELA »BELLEVUE« od 1. X. začasno zaprta. P. STERK, hotelir.

I. Zbogom, mister Chips. Prihodni teden bomo imeli v Ljubljani priliko videti angleški film »Zbogom, mister Chips«, ki je prešel že v isto uspehov v raznih kinih po svetu. Film je eno onih del filmske umetnosti, ki se razlikuje od drugih zaradi izredne igre igralcev v tem filmu, tako da so tudi dramski igralci, ki so doslej imeli priliko videti ta film, navdušeni za njega. To se je pokazalo tudi v Zagrebu, kjer je bil film že predvajan. Film »Zbogom, mister Chips«, je delo angleške produkcije, ne ameriške in v njem sodelujejo najboljši angleški umetniki. Glavni vloži sta v rokah Roberta Donata in Greer Garson, ki sta se odlično izkazala. Film pa obravnava prav take človeške motive, ki so nam vedno blizu ter je zaradi tega doživel tako velik uspeh po vsem svetu.

I. Dar mestnim revežem. V počastitev pokojne gospodične Julije Prenek so stanovalci hiše na Kcn-gresnem trgu št. 5, darovali znesek 100 din za mestne reveže. Mestno poglavarstvo se darovalcem toplo zahvaljuje tudi v imenu obdarovanih.

I. Pri carinaršnici in Ljubljani bodo od 1. oktobra t. l. dalje te-le uradne ure: pri carinaršnici od 8 do

MARIBOR

Teden Slomškovi slovesnosti v Mariboru

Slavje katoliških vzgojiteljev in mladine ob Slomškovi 140 letnici

Maribor, 28. septembra.

Dva dneva preteklega tedna sta bila posvečena velikemu narodnemu buditelju in prosvetitelju Slovencev, nesmrtnemu skofu Antonu Martinu Slomšku. V nedeljo 22. t. m. so se mu poklonili na njegovem grobu slovenski katoliški vzgojitelji, v torek 24. t. m., na obletnico njegove smrti, pa je prvič v slovenski zgodovini praznovala to obletnico vsa slovenska učeča se mladina, kar je prišlo posebno do izraza tukaj v Mariboru, kjer je imel avtor in komponist »Preliubelega veselja«, ta največji ljubitelj in vzor-vzgojitelj slovenske mladine ves dan na svojem bogato okrašenem grobu polno obiskovalcev, posebno med slovensko mladino, ki so jo potem še ves teden vodili njihovi učitelji in profesorji h kapeli, kjer počiva njen vzornik.

Odkar pa je bila l. 1936 ustanovljena podružnica Slomškove družbe v Mariboru, se namreč prihajajo vsako leto poklanjati na grob svojega slovenskega pedagoga-vodnika zastopniki Slomškove družbe iz vse Slovenije. Letos se je zbralo v Mariboru posebno lepo število katoliških učiteljev in učiteljic, da ob 140 letnici Slomškovega rojstva in 40 letnici Slomškove družbe, manifestirajo za Slomškove vzgojne ideale. Sv. daritev v Slomškovi kapeli je opravil namestnik prevzvišenega knezoškofa dr. Iv. Tomažič, stolni kanonik dr. Ivan Zagar, ki je imel na navzoče člane prelep nagovor o izvršenih in bodočih nalozah katoliškega učiteljstva med slovenskim ljudstvom. Po sv. maši so napolnili prisotni svečano okrašenost slavnostno dvorano drž. učiteljske šole. Podružnični predsednik je uvodoma pozdravil vse goste, prijatelje in člane SD. Imenoma se je zahvalil za prisotnost zastopniku knezoškofa, č. g. dr. I. Zagarju, okraj. načelniku g. L. Eiletzu, preds. okr. sodišča dr. Lovrenčiču, zastopniku župana dr. Juvana in ravnatelju drž. učiteljske šole dr. Fr. Sušniku, ban. šol. nadzorniku g. F. Bobiču, preds. Slomškovega dij. doma in podpreds. kateh. društva č. g. P. Zivortniku, preds. SD in ban. šol. nadz. v p. g. I. Struklju, referentini g. A. Lebarjevi ter vsemu osrednjemu odboru, č. šol. sestram in zastopnikom Slov. dij. zveze. Posebno je veljal njegov pozdrav g. Mariji Štupca, šol. ravn. v p. ter soustanoviteljici SD ter njeni veliki prvoboriteljici na Štajerskem, kjer je morala v takratni dobi okoli leta 1900 trpeti za svoj katoliški svetovni nazor mnogo zasramovanja in napadov od nasprotnega učiteljstva. Pozdravil je tudi zastopnika celjske in dolnjelendavske podružnice g. okr. šol. nadz. Rusijana in g. d. Mileno Drolčevu. Izročil je tudi priručne pismene pozdrave podžupana g. F. Zebota. — V svojem kratkem in jedrnatem govoru, ki ga je imel predsednik mariborske podružnice g. Alfonz Kopriva o »Slomšku kot vzoru socialnega dela« je uvodoma vzporejal Slomška s Stros Mayerjem in sv. Savo. Zahvalil se je velikemu Krekovemu sodelavcu in soustanovitelju Jugoslavije, prosv. min. dr. A. Korošču, da je počastil Slomška s tem, da ga je postavil kot vzor vsej slovenski mladini, ki ga bo odslej praznovala kot državni mladinski praznik, enakovreden s praznikom prej imenovanih velikih jugoslovanskih mož. Če bi Slovenci kdaj ustanavljali red za zasluge na prosvetnem delu, bi se naj tako odlikovanje imenovalo »Slomškov red«. Slomška si ne more

nikdo prisvajati samo zase, on je prekaševalce vsega našega naroda, tudi onega, ki se ne trudi delati in živeti v njegovem duhu, a smo prepričani, da bo Slomškova priročnost privedla tudi večino teh h krščanskemu pojmovanju kulture in življenja. SD si je prisvojila Slomškovo ime le kot geslo in opomin pri svojem poslanstvu, kakor so si izezuiti nadeli ime vrhovnega Učenika krščanstva. Kakor so izezuiti, ki praznujejo te dni 400 letnico svojega velikega reda vitezi katolištva in Cerkve, tako naj bo želja vsakega člana SD, da doseže stanovsko in katoliško viteštvo v svojem zasebnem in javnem življenju. Predavatelj je nadalje vzporejal Slomškovo in današnjo dobo v socialnem pogledu in pokazal na veliko zasebno in javno socialno delo Slomškovo, ki je ne le kot študent delil svojo skromno hrano z revnimi tovariši, ampak je pozneje kot duhovnik in škof vselej zdruval versko narodnostno in socialno vzgojo in delo. Ze pred 100 leti je ustanovil društvo za zaščito zanemarnjene mladine in karitativna društva. Da, ponujeno mu sijajno kariero je odklonil, samo da bi mogel bolje služiti svojemu strmašnemu narodu. »Lažje bom dajal odgovor Bogu za preveliko dobroto, nego za preveliko trdoto«, to je bilo geslo njegovega socialnega dela, čutenja in razumevanja, ki mora postati prvenstveno geslo predvsem katoliškega učitelja v prepotrebem socialnem delu med našim ljudstvom, s čimer bo najčastnejše in najiskreneje praznoval 140 letnico Slomška in šel z optimizmom in pozumom proti 150 letnici.

Po predavanju je povzel besedo predsednik SD g. Ivan Strukelj, ki je vabil na nekaj drugi del proslave 140 letnice SD in 140 letnice Slomška, katera bo 6. in 7. oktobra v Ljubljani. Predlagal je pozdravno in zahvalno brzojavko dr. Antonu Korošču, za njegovo krasno gesto, da je tudi z najvišjega mesta prosvetne oblasti proglašal Slomškov smrtni dan kot vsedravnji mladinski praznik, kar so vsi zborovalci z velikim navdušenjem in dolgotrajnim ploskanjem sprejeli, nakar je bila odposlana brzojavka našemu prosvetnemu ministru. — Končno so se še zglasili č. g. dr. I. Zagar, ban. šol. nadz. g. F. Bobič in zastopnik SDZ, ki so vsi čestitali SD na njeni 40 letnici, jo vzpodbujali k nadaljnemu vztrajnemu delu in objubljali vsi svoje pomoč.

Po tem lepem in priručnem ter pomembnem slavlju na drž. učiteljski šoli se je večina podala k prijateljskemu obedu v »Novi svet« k Povodniku. Ob 13.30 pa se je 40 udeležencev, posebno oni izven Maribora, odpeljalo z mestnim avtobusom, ki ga je dalo na razpolago mestno podjetje, na Ptuijsko goro, kamor je pred 78 leti, tri dni pred svojo smrtjo, poromal tudi veliki A. M. Slomšek. Tainkaj so udeleženci prisostvovali in sodelovali s svojim petjem slovenskim litanijam. Po večernicah pa je nad vse gostoljubni proš č. g. d. Konstantin Oček vsem udeležencem tega romanja temeljito razložil zgodovino in znamenitosti te najslavnejše gotične stavbe na jugovzhodu sploh. Izredno krasna dneva sta povzdignila to pomembno učiteljsko in mladinsko slavje na čast škofa A. M. Slomška, največjega vzgojnika in nacionalnega utrievalca naše severne meje, ki naj bi bil še bodoča stoletja tudi cerkveno priznani priročnik in čuvar našega slovenskega naroda.

m Nenavadna smrt novorojenčka. Preteklo sredo je prišla 40letna Lednicka Franciska v trg Velenje, da bi dobila avtoizvoščka, ki bi jo zapeljalo v Slovenjgradec v bolnišnico, da bi tam rodila, ker je bila že močno noseča. Ko se je že dogovarjala z lastnikom avtomobila, ji je pa postalo nenadoma slabo ter se je zatekla na stranišče, kjer pa so jo popadli porodni krči ter je v polzavestni rodila. Pri tem pa ji je otrok padel skozi odprtino v greznicu ter se je zadušil, predno so ga lahko rešili. Preiskava, ki so jo podvezli orožniki, je ugotovila, da matere pri tem ne zadene bistvena krivda, ker ni imela namena dete spraviti s sveta.

m Pridobinski sezname. Mestno poglavarstvo razglasa, da je »Seznam oseb zavezanih pridobinski razgrnje od 1. do 15. oktobra v vložišču mestnega poglavarstva med uradnimi urami od 8. do 12. ter od 15. do 18. ure.

Ne samo kot zdravilna voda ampak tudi za mešanje z vinom in sadnimi sokovi je Rogaška Tempel mineralna voda odlična. Tudi tako pomešana pospejuje ugodno delovanje prebavnih organov.

m Francoski krožek v Mariboru bo odprl 1. oktobra francoski otroški vrtec in vse svoje tečaje za mladino osnovnih, meščanskih in srednjih šol ter za odrasle. Kraj, dan in ura posameznih tečajev so razvidni na lepaku v Gregorčičevi ul. 4. Vpisovanje v kurzih samih tekom prvega tedna v oktobru.

m Kamnica pri Mariboru. Svetovavlaška proslava bo danes popoldne po večernicah v okviru farnega sestanka v cerkveni dvorani v Kamnici. Na sporedu so svetovavlaške pesmi, skioptično predavanje o Sv. Vaclavu in reprodukcija znamenite Smetanove skladbe »Višehrad«. O Sv. Vaclavu bo predaval prof. Šedivy. Odbor Prosvetnega društva vlijudno vabi na ta farni sestanek.

m Občni zbor Fantovskega odseka Maribor II. bo jutri zvečer ob osmih v običajnih prostorih na Aleksandrovi cesti 6. Člani, starešina, podporni člani in gostje vabljani.

m Pobrežje pri Mariboru. Fantovski odsek na Pobrežju priredi danes zvečer ob pol 8. v Slomškovem domu proslavo 140 letnice Slomškovega rojstva. Iskreno vabljani.

m Otvoritev gledališke sezone bo zaradi popravilnih del v gledališču šele v soboto 5. okt.

m Staršem in vzgojiteljem sporoča Dekliski krožek Maribor l. da se vrši telovadba za članice vsak torek od 7. do 9. za mladenke vsak torek in petek od 6 do 7 in za gojenke vsako soboto od 5 do 7. Članice in mladenke imajo telovadbo v šoli v Cankarjevi ulici, gojenke v šoli v Miklošičevi ulici.

Celje

c Zrebanje loterije Legije koroških borev, krajevne organizacije v Celju, bo neprekljeno dne 6. oktobra Del odbora, ki je tik pred nameravnim zrebanjem nastopil drugo neodložljivo službo, se je vrnil. Lastnike srečk opozarjamo, da dvig dobilka z neplačano srečko ni mogoč.

c Smrt mestnega reveža pod avtomobilom. Blizu Butejevega mostu na Ložnici pri Celju se je zgodila v petek zvečer nekaj minut pred 7 smrtna nesreča. Znanj celjski divji nosač, sedaj 54-letni mestni revež Ernest Pust iz mestnega zavetišča je bil popoldne v mestu in se upijalil. Tak se je vračal zvečer v mestno zavetišče. Nekaj metrov od Butejevega mostu se je nesrečnež usedel na državno cesto. Iz Celja je pripeljal Kotarjev avtobus iz Vranskega, od nasprotni strani pa tovorni avtomobil. Ker je bilo že temno, sta šoferja po predpisih zmanjšala luč in se tako srečala. Kotarjev šofer, ki je vozil pravilno po desni strani, je opazil na cesti sedečega moškega in ga pasiral, šofer tovornega avtomobila pa nesrečnež ni opazil in je peljal s težko natovorjenim avtomobilom čez njegov trebuh, da mu je izstopilo črevesje, obenem pa mu je zlomilo nogi in roki ter poškodovalo glavo. Pusta so takoj odpeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je kmalu izdihnil. Naj v miru počiva!

ZÜNDAPP
MOTORNA KOLESA MODELI OD 125 - 600.
RADIO APARATI · PISALNI STROJI
PRI **RADIO-TOPLAK-CELJE**
PREŠERNOVA 5/1

c Katol. prosvetno društvo v Celju bo imelo svoj redni letni občni zbor v ponedeljek, dne 7. oktobra ob 8 zvečer v Prosvetnem domu v Samostanski ulici.

c ZZZ vabi vse svoje članstvo in prijatelje na filmsko predavanje o ZZZ in njenem razvoju, ki bo danes ob 8 zjutraj v dvorani Delavske zbornice.

c Gostovanje ljubljanske Opere v Celju. Prva letošnja predstava v celjskem Mestnem gledališču bo v petek, dne 11. oktobra. Gostovala bo ljubljanska Opera z opero »Jenufac«.

Otroški voziček

kolo ali šivalni stroj najbolje in najhitreje kupite, prodaste ali zamenjate v trgovini **Josip Uršič. Celje, Narodni dom.**

c Koncert vojaške godbe bo danes od 11 do 12 na balkonu mestnega poglavarstva.

c Tvrda Gusti Vračko sporoča, da ima na zalogi zopet nove plašče po solidnih cenah, razno perilo, nogavice in drugo.

c Vagon belega krompirja in vagon zelja v glavah bo postavlil jutri, v ponedeljek, na tovrnem železniškem kolodvoru trgovce iz Laškega. 100 kg krompirja bo stalo 165 din.

c Celjski Zvon sporoča svojem članstvu, da se bodo v četrtek, dne 3. oktobra ob 8 zvečer pričele redne pevске vaje. Vabljeni tudi novi pevci in pevke.

c Novi grobovi. V Gosposki ulici 8 je umrla 77-letna zasebnica Marija Koren iz Loke pri Zidanem mostu; v celjski bolnišnici pa 63-letni zasebnik Ivan Pungerskič iz Zuma, in 3-letna hčerka ključavničarja drž. žel. Marija Pavlič iz St. Petra pri Zidanem mostu. Naj v miru počivajo!

Advokat Petrovič Ignac

vlijudno naznanja, da je odprl **odvetniško pisarno v Marenbergu**

Preiskava o roparskem umoru

Sv. Barbara v Halozah, 26. sept.

Ljudje bi se radi vedeli, kaj je dognala preiskava o roparskem umoru Julike Debeljak in o ropu nad 60.000 din denarja in drugih predmetov. Aretiranih je zaradi suma soudeležbe večje število moških in ena ženska, vsi so že v Mariboru v preiskovalnih zaporih. Kdo je kriv in kdo ni, to bo že dognalo okrožno sodišče. Niso pa vsi nedolžni. Presenečenja niso izključena. Prebivalstvo pa se priporoča, naj gre pri razkrinkavanju tolpe oblastem in vseh primerih na roko. Vsaka, na videz malenkostna beseda ali pojasnilo lahko orožnikom koristi in naj nikdo kaj takega ne zamočuje zaradi strahu pred kakim maščevanjem. Vse prebivalstvo mora sodelovati, da bo ta zločinska sodrga popolnoma zatrita in uničena, saj sami vemo, kako je bil kraj razburjen ob zločinu, katerega je vse poštno prebivalstvo z gnusom in ogorčenostjo obsodilo. Takrat so vsi želeli, da bi bili roparji na licu mesta obeseni. Dokler pa se nekateri morebiti še skrivajo, na jesen in zimo nihče ni varen, ker sami slutimo, da se bodo enaki zločini še ponavljali. Da se to ne zgodi, vsi na sodelovanje, da pridejo pod ključ. Vse imajo v rokah oblasti.

Pobegla vlomilca

V četrtek zjutraj sta pobegnila iz mariborske kaznilnice dva nevarna vlomilca Ludvik Kolman in Franc Zupane. 34letni Kolman je doma iz Lesc in ima na levem licu brazgotino. Lani je bil obsojen na tri leta robije, ker je zagrešil več vlomov in razbojništvo. 32letni Zupane je doma in Zaloga pri Kamniku. Ima obe roki tetovirani. Oba ubežnika sta nevarna vlomilca in tatova, ki postaneta tudi nasilna, če jima ne gre vse po sreči. Orožniki ju iščejo povsod po deželi.

Ljubljana, 29. sept.

Gledališče

Drama: Začetek ob 20. Nedelja, 20. septembra: »Razvalina življenja«. Izen. — Ponedeljek, 30. septembra: Zaprto. — Torek, 1. oktobra: »Romeo in Julija«. Red Torek — Sreda, 2. oktobra: »Razvalina življenja«. Red Sreda. — Četrtek, 3. oktobra: »Romeo in Julija«. Red A.

Opera: Začetek ob 20. Nedelja, 30. septembra: Zaprto. — Ponedeljek, 30. septembra: Zaprto. — Torek, 1. oktobra: Zaprto. (Generala). — Sreda, 2. oktobra: »Grof Luksemburški«. Red Prejerski. — Četrtek, 3. oktobra: »Fidelio«. Red Četrtek.

Radio Ljubljana

Nedelja, 29. septembra: Prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Jožefa. — 9.30 Šramel »Stirje fantje«. 9.00 Napovedi, poročila. — 10.15 Radijski ealonski orkester (vodi g. K. Petrič). — 11.15 Plošče. — 11.15 Ruski naepvi: Ruski sekretet in plošče. — 12.30 Objave — 13.00 Napovedi — 13.02 Nedeljski koncert Radijskega orkestra. — 17. Kmet ura: Kužne in organske bolezni telet (g. dr. Leo Kocijan). — 17.30 Veselo popoldne. Sodelujejo: g. Roman Petrovič, g. Stanko Avstus (spremljaja) in citraski trio »Vesna«. 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20. Pisan drobiz (ploče). — 20.30 »Lipa in trta«. Jesenski narodni spored. Izvajajo Radijski komorni zbor in Radijski orkester. Dirig. D. M. Sijaneč. — 22. Napovedi, poročila. — 22.15 Za veseljake (plošče).

Ponedeljek, 30. septembra: 7. Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12. Vsakemu nekaj (plošče). — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14. Poročila — 18. Gradba novih radijskih postaj (univ. prof. M. Osana). — 18.20 Masseneti: Slike iz Alzacije (London simf. ork. plošče); Nedeljsko jutro — Krčma — Pod lipami — Nedeljski večer. — 18.40 Mesečni slovstveni pregled (g. prof. Fr. Vodnik) — 19. Napovedi poročila — 19.20 Nac. ura. — 19.40 Objave. — 19.50 Solška posvetovalnica (g. prof. Etbib Bojc). — 20. Ruske romance, pje ga. Jelena Horvat, balalaško igra g. Vladimir Pique, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 20.45 Concert slovenske glasbe (Radijski orkester). — 20. Napovedi, poročila. — 22.15 Tamburice in mandoline (plošče). Konec ob 23.

Drugi programi

Nedelja, 29. septembra, Beograd: 20.40 Izvlečke iz operet izvaj. Rad. ork. — Zagreb: 20.45 Lahka glasba — Budimpešta: 18.40 Dela Bramsa in Lista — Rim-Turin-Florenca: 20.20 Opera — Praga: 19.25 Zabavna glasba — Brno: 20.05 Gl. komedija — Moravska Ostrova: 18.25 Konc. Rad. ork. — Bratislava: 21. Operetna glasba — Atene: 20.15 Grške narodne pesmi — Andora: 20.15 Salonski ork. — Kylundborg: 21.50 Odlomki iz operet — Tallin: 19.05 Stara in moderna glasba.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini. — YUF, YUG (19.69 m): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko, 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Ponedeljek, 30. septembra, Beograd: 21. Violinski konc. — Zagreb: 20. Operetne arije in dueti — Budimpešta: 19.25 Konc. opernega ork. — Praga: 21.10 Konc. Rad. ork. — Brno: 19.25 Pisan gl. program — Bratislava: 19.40 Slovaške narodne pesmi — Atene: 21. Jazz-glasba — Andora: 20.45 Lahka gl. — Tallin: 20. Konc. Rad. ork. — Rim-Turin-Florenca: 19.40 Konc. zab. gl.

Torek, 1. oktobra, Beograd: 20.40 Prenos sim. konc. Belgr. filharmonije — Zagreb: 18. Ruske romance — Budimpešta: 18.10 Konc. sal. rad. ork. — Rim-Turin-Florenca: 21.90 Simf.-vok. konc. — Praga: 21. Konc. češke filh. — Brno: 21. Violinski konc. — Bratislava: 20.30 Večerni konc. rad. ork. — Atene: 20.15 Konc. rad. ork. — Andora: 20.45 Valčki. — Kolundborg: 20.20 Vokalni teret. — Tallin: 19.50 Solistični konc.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini. — YUF, YUG (19.69 m): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko, 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: mr. Kmet, Tyrševa 43, Trnkozy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenuvoga 7; v ponedeljek: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor, Miklošičeva 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

ZFO

OBČNI ZBOR ZVEZE FANTOVSKIH ODSEKOV. Občni zbor Zveze fantovskih odsekov bo dne 20. oktobra ob 10 v franciškanski dvorani v Ljubljani. Odseki prejmejo pravočasno tiskano poročilo predsedstva obenem z obrazcem pooblastila za odsekovega zastopnika — Opozarjamo zasto, nika, da bodo morali pred vvhodom v dvorano oddati točno izpolnjeno pooblastilo (podpis 2 odbornikov in odsekovni žig), sicer ne bodo mogli v dvorano. Drugi člani, ki hočejo prisostvoovati občnemu zboru, bodo na galeriji ter se bodo morali pred vstopom v dvorano izkazati rediteljem s člansko legitimacijo. Bog živil PREDSEDSTVO.

Vedeti — znati — hoteti

To je geslo iz priznanja in hvalevedne privatne iniciative izvirajoče ustanove, ki bo mnogo koristila trgovcem in trgovskemu narščaju. V kratkem začne poslovati v Ljubljani prvi privatni izlozbeni aranžerski tečaj, ki bo s pridom uporabljal izkušnje in vzore priznanih inozemskih učilišč te stroke, poleg tega pa z vso verno navajal tečajnike k udeleževanju po izvirmih osnutkih. Tečajni bodo trije, eden med njimi samo ob nedeljah, posebno pripraven za obiskovalce s podeželja, v vseh treh pa bodo temeljito obravnavane vse panoge aranžerske stroke. Postava blaga, oblačenje lutk, pisava, risanje itd. bo tečajnikom v nazorni teoriji in izčrpnih praktičnih delih, da bo tečaj v polni meri zadostil svojemu namenu in geslu: vedeti, znati, hoteti.

Vsi trgovci vedo, da je izlozba učinkovito reklamno sredstvo, morali pa bi tudi vedeti, kakšne učinke bi lahko dosegli. Tei vednosti se mora pridružiti strokovno znanje, kajti od »vedeti« nimaš nič, če nekaj možnega in izvedliviiga ne znaš doseči in izkoristiti. Vednost in znanje pa mora preiti naposled v hotenje, kar se pri dobrem, smotrnem pouku udelejuje tako, da postane vse pouk podlaga in pobuda samostojnega ustvarjanja.

V tem pogledu usposobljeno aranžerstvo služi gospodarskemu in kulturnemu napredku, strokovni tečajji, katerih uspehi so zjamčeni od strokovniškega vodstva g. A. Engelmana, pa zaslužijo vso pozornost trgovskega stanu in trgovskih ustanov, a tudi vse javnosti, ker so izlozbe tudi važno opozorilo raznih narodnih in kulturnih prireditelj.

Divji kostanj

kupuje kakor vedno Arbeiter, Maribor, Dravska 5

m Nove maksimalne cene za svinjino in mast. Na podlagi pooblastila bana dravske banovine z dne 17. septembra in na osnovi nakupne cene 20 din za kg za zaklane prašiče, izvora izven dravske banovine, določa mestno poglavarstvo v Mariboru za svoje področje te-le najvišje cene: svinjski hrbet 22 din, ostalo svinjsko meso 21 din, slanina in salo 24 din, mast 26 din, glava 10 din, črevesna mast 16 din, ledvice 18 din, možgani 18 din, jetra 16 din, pljuča 10 din.

m Smrt uglednega moža. Na Krčevini pri Mariboru je umrl g. Leopold Kosenina, poštni inspektor v pokoju, v starosti 72 let. Pogreb blagega pokojnika bo v ponedeljek, 30. septembra ob 16. uri iz mrtvašnice na Pobrežju na franciškansko pokopališče. Sv. maša zadušnica se bo brala v torek, 1. oktobra ob pol 9. v franciškanski cerkvi. Naj v miru počivali! Prizadetim naše iskreno sožalje!

m Trboveljski slavček bo ob svoji desetletnici gostoval tudi v Mariboru, kjer bo priredil v soboto, 5. oktobra ob 8. zvečer v veliki uniojski dvorani koncert in izvajal točke iz svojega najnovjšega sporeda. Predprodaja vstopnic bo od torka dalje pri Putniku. V nedeljo, 6. oktobra pa bodo Slavčki priredili istotam koncert za vojaško mariborske garnizije. Podrobnejše poročilo o sporedu bomo še priobčili.

m Tečaj angleškega jezika. Tudi letos se pričenejo s 1. oktobrom začetni in nadaljevalni tečajji angleškega jezika. Vsi, ki se zanimajo za ta jezik, naj se zglasijo v torek 1. ob pol 19. uri v 1. realski gimnaziji, pritličje levo, vrata št. 6.

Medeljsko branje

PIŠČALKA

Moj oče je bil najprej kmet v vasi Kula. Kula je dve uri daleč od tod. Vas za gorico. Pet studencev je v nji. Razdelili so obče imetje. Po vojni so razdelili vse hiše. Kar je pripadlo mojemu očetu, nekaj žalostne strmine, divja zemlja, niti ajda ne bi rastle tam! Tako je on odšel v jamo, v premogokop. Delal je pet — šest let. Spal je v baraki, kupal z delavci koruzni močnik in glej; iz jame v barako, iz barake v jamo, je, spi, kvarta. Neki večer, po brezštevilnih umazanih, kartaskih večerih, je udaril z desetakom ob mizo in dejal: »Ljudje, zadnjikrat kvartam z vami.« In moj oče je vzel svoje perilo pod pazduho ter je okoli polnoči potrkal na okno. »Vstani, Jela.« je zaklical od zunaj. »Zadosti sem sameval.« Spominjam se tega, čudno je bilo. »Glej, Jela,« se je rotil, »po poti so iskre frčale pod mojimi čevlji, tako sem kresal ob kremenjak, pa rečem: bolje, da vsi trpimo tam doli, nego na dve strani, vi na Kuli, a jaz v Zenici.«

Po nekaj tednih smo odšli. Rodbina je posodila dva konja, pomagali so nam naložiti nekaj posode in posteljnine. Strmo je bilo. Slika se še ni izbrisala: iz vreče kuka ponev, mizica, dve blazini, konjiček šepa, kamenje je ostro. Kar kmet sklence, to stori. Moj mlajši brat ni vedel, kaj se dogaja. Upal sem, da bo v mestu lepše. A mala Lucija je v opankicah capljala kakor jagnje, katerega parklji so še nežni za ostro kamenje. Zataknil sem še piščalko v svoja nreda, mati je pogledovala name, ozirala se, spet je hotela videti Kulo. No, vas je bila z dvema gorskimi sedli, na višini, iznad reke.

»Pojdi, stara, nimaš kaj obžalovati, e bome, žal ti je... da, žal, seveda! Komu ni?« A ona ni odgovarjala na očetove besede, temveč otrokom:

»Pojdite, pojdite, otroci, dovolj ste se napasli ove in koz, kaj zastajate, ni več Kule za vas!«

Grenko mi je bilo, prvokrat, in videl sem, ko smo vsi zajokali, nismo mogli iti dalje, zamergli so je v oči. Kaj več napol mestni otrok, kaj zapušča... ne vas, temveč vso okolico, panje, goro, čebulo in vse dišave, zvok

»Mar ti, Rudan, meni igraš, kajne?« se je pomolila njegova glava sivo-črna kot grafit. »M'rš!« Frknil sem kot zamašek.

»Poiščite me Rudana,« sem slišal nato, kako je klical. Našli so me.

»Prišel si,« je oče izbulil oči, »preživljam te, a ti mi piskaš. Da ti očka ne more mirno spati, je-li? M'rš, prinesi tisto!« In prinesem piščalko, a on ves mračen in nagel jo je na kolenu prelomil ter vrgel kraj peči. Nato je spet poškilil z očmi name:

»Ne paseš več kozlov na Belih Vodah, hm, e!« Oče se je jezil, a ne popolnoma iskreno. V očeh je bilo nekoliko žalosti, kot malo sojonega neusmiljenja.

Ze potem, ko sem bil študent, sem se spomnil, zakaj mi je zlomil piščalko. Spal je v najglobljem snu, ko je piščalka od neke vrtila skozi njegovo uho, in sanje so postale slične bivšemu življenju: lvelja orje, zemlja se napanja, brazda pritiska na brazdo, sliši se vonj moči. A to je sonce božje na zemlji, zemlja bo rodila, in zato je sonce zlato in žito zlato. Iz oranja je klilo veselje, v plugu je bilo kot nekaj krščanskega. No, on delavec št. 284, in gora z voli na pobočju, Rudan vodi vole... Jozo lveljal... ali neka druga piščalka — sirena — se je drla, drla: Vstanite, delavci! Razjezilo ga je: on, suženj podzemlja, a sin mu pod oknom igra o počitku in jesenskih viharjih.

A kaj je otrok, v katerem se še bori slutnja in razumsko pojmovanje? Vzel sem iverje te piščalke ter jih zakopal poleg španskega bezga na dvorišču.

Izginilo je jutro, nekdo je zamahnil po vsem dosedanjim in zavlil vrat vsemu lepemu. A kaj je lesena pastirska piščalka? Hiše so po-črnele, kostanji se skrčili, dimniki, kakor da so se spremenili v saje. Jutranje zibanje je minilo. Čutiš, kakor da se je vse ujezilo. In na jeziku se je ustavilo nekaj grenkobnega. Hotel sem pobegniti na Kulo...

Človek večkrat ne razume, kaj se z njim dogaja, a kadar se ozre, vidi čudovitosti. Godbo sem vedno ljubil, ona me je privedla dotod — jaz, danes študent, sem pred trinajstimi leti bil kmet. Previdnost vodi otroka za roko. Bil sem vedno veder. V cerkvi, dokler je oče molil, in zvečer, ko smo skupaj molili rožni venec, sem vedel, da bo nam vsem dal Bog kar koli si kdo želi. Oče me niti ni mislil dati v šolo. Nekoč me je prijel ter odgnal na delo. »Nisi več majhen,« mi je po poti govoril, »vse mogoče znaš, potrebno je, da malo delaš.« Veselil sem se, in tudi ne. Bom vsaj videl tolikšne stroje, bom kakor velik delavec ves sajast; mati mi bo obleke izpirala z lugom, kakor očetu, a Fabo, mlajši brat, me bo moral ubogati, in mama me bo spoštovala. In delala sem že tri tedne. Varoval sem železne lopate, odmetaval zemljo, kamenje, ničvreden premog. Lopate so kar same hodile mimo. S tremi besedami se ne da vsega povedati. Pa ko sem se doma umil, preoblekel in jedel, je mati takoj opazila tudi najmanjšo spremembo: če sem malo pobledel, je moja glava vzela kot punčko med dlani: »Rudo, Rudo, ljubček mamini, ali si bolan? Vzeli te bomo od dela.« — »Ne boš ga vzela,« je zagodrnjal očka, »kaj ga razvajaš, glej — jaz že dvajset let v rovu pa —?« No, drugo je računal v sebi. Tudi njemu je bilo žal mene, ali hotel je, da se na to pozabi, pa da me jemlje s seboj in dovaja domov.

Nekoč so me poklicali iz delavnice! »Brž na postajo,« so mi rekli, »pa boš gospodu ravnatelju prinesel košaro malin.« — In prinesel sem maline, niti ene nisem vzel. Ravnateljeva gospa me je takoj poklicala: »Zini, mali!« je rekla. Zinil sem. »Pokaži jezik!« Pokazal sem ga. »No, vidiš, Giza, niti ene ni pojedel,« je dognala gospa pred svojo hčerko. »Pa kaj hočemo dati temu dečku?« je vprašala gospa z nasmehom žene, ki more prav lahko nagraditi delavca-dečka.

»Da, mamta, imam tisto staro flavto...« »No, Giza, ne potrebuješ je več?« Daj dečku, vidiš, kako je lep.« Morda sem takrat bil lep, črnook, okroglih lic, nikomur nisem bil zopr.

»Mali, ali rad igraš? Ali znaš?«

»Rad, rad,« sem odgovoril živahno.

»No, pa prinesi mu jo, Giza, jeli?« je končala stara gospa Prihiteja je Gizela kot krilata, odprla podolgovato škatlo.

»Glej, mali, tako se v zame v roke, usta narediš tako, kakor da bi hotel žvižgati, pihaš polagoma. Tako...« In ona je zadnji zlog izgovorila na luknjici in v istem hipu zaigrala »Lepa naša domovina.« Dal Bilo je čarobno. Njeni prsti, njena naglica, tako hitro odpirata, tako hitro zapirata tiste luknjice, kako piha... njena prijaznost, prav malo še, in ostal bi bil tukaj za dolgo.

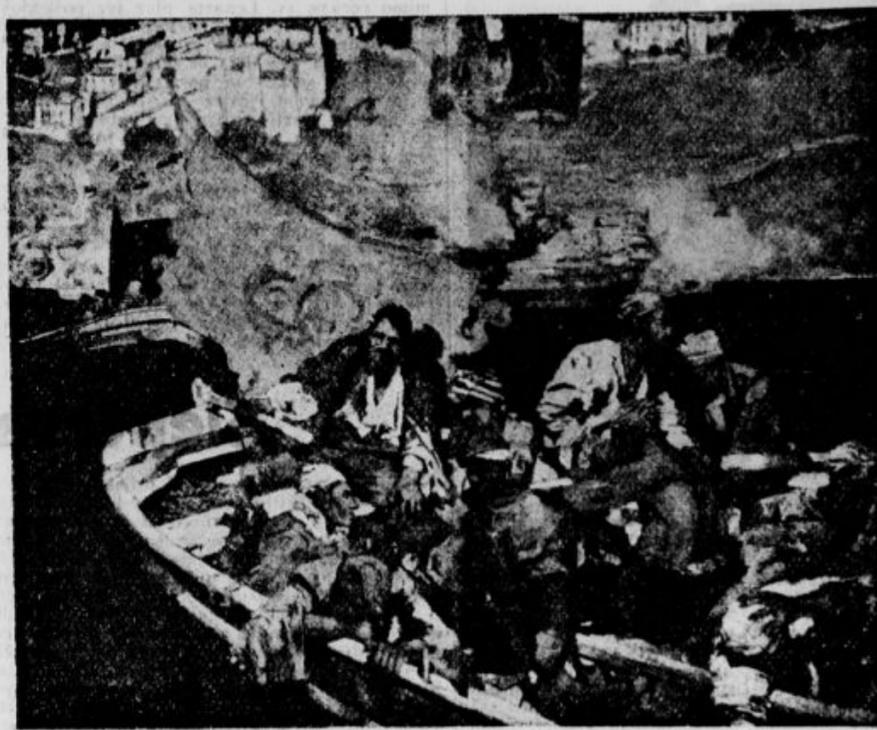
Nekoč me je opazil šolski upravitelj (o, da je živ, poljubil bi mu roko), ko sem sedel na pragu in pisal na flavto. Prsti so mi bili hrapavi, ali sluh ni bil hrapav...

Njemu se zahvaljujem za ljudsko šolo. V treh letih sem končal štiri razrede. Ugajala mu je moja godba.

Moj oče se je pohabil v jami. Včasih je bil slabe volje, a sem mu zagodel kaj šalji-vega. Nekoč se je nasmejtal ter mi dejal: »Ali ni prav, da sem tebi tisto zlomil ter te odgnal na delo, komaj bi iz tebe danes postal človek?« A to je res.

Po mnogih prošnjah, laskanjih, postu in izpitih sem prišel na vseučilišče. Po prvem letu sem se vrnil domov. V hiši so spali v globokem delavskem snu. Trkal sem na vrata, enkrat, dvakrat, večkrat nisem hotel. Usedel sem se na košaro. Že desetkrat sem spoznal hiše, z istimi sencami od streh in ograj, ista stebelca, ki od prahu niso mogla večja zrasti. Pot brez diha, tiha, zapuščena.

Vzel sem violino ter previdno igral pianissimo, misleč na minulo življenje... misleč o Kuli in njenem suhem ornem polju. Kakor da na tej krmeljivosti živi več rodbin, več skupnosti. Kolikokrat odnese močnejši noletni

Brangwin: Morski roparji.

dež vse posevke! In zakaj se je moj oče preselil, je jasno. Zemljo so razdelili, nanj, na najmlajšega, je odpadla ena njivica v senci in nekaj prašnega kosičca. Mnogo je takih, ki jih delitev iz vasi poževe v mesto Bosna, revna, tesna zemlja, kaj se v tebi dela, in kaj bi se moglo narediti?

Z Vjeternice je pihal blag nočni veter, šumel je izpod zvezd, in meni se je zdelo, kakor da berem neko neresnično novelo.

Pa sem znova pritisnil violino k licu in topleje povlekel. Zvoki večkrat predstavljajo prived, ki se ustvarja počasi kot s pečin nastavki, kaplja za kapljo.

Slišal sem čez mali tramič pred kuhinjo, da oče govori:

»Ali ne slišiš, stara, odkod je to igranje? Kakor da je violina!«

»Slišim malo. Naj, daj! Može gredo ne-kje... Kdo bi naj bil?«

»H-u-u, h-e-e, dobro!«

In moj lvelja je spet zaspal, zadržno je verjel, da sliši žena ponoči bolje in da v temi razloči več. Ali ona je vstala, nagnila se skozi okno in me videla... Ona me je gledala. E, Bog, mati me je gledala... a nisem hotel pozdraviti, igral sem dalje.

»Sinko, kdo si ti? Mar si Rudane?« Obrnil sem se. Že je prihitela, odprla vrata, iztegnila roki... »Žal ti je, da bi prebudil mamo... sinko moj! Ali si dolgo čakal, e, kako se bodo razveselili!«

Vsi so se zjutraj hvalili, da so nekaj sanjali, nekdo veselo, nekdo žalostno, kakor da bi nekdo igral: priletelo je v hišo nekaj pol-nega svetlobe, slično ptici, a ni ptica, angel,

ni angel... Najmlajši sestri se je sanjalo, da je zšla v gozdu, pa je iz studenca slišala petje, a ko so iz studenca prileteli pritikavci, hi, hi, hi... kot metulji...

Lucija je jokala kakor rutica pred zarjo. Stari lvelja se je dvignil s postelje, napol miže, iztegnil obe roki proti meni s svojimi rogovilastimi prsti. Pritisnil me na prsi ter me z obema brkoma poljubil na obe lici.

»E — he, sinko, pa ti si prišel, kaj hočeš, da, kaj!«

Nagnil se je nad moje oči, pa dejal:

»Ali imaš zdaj kakšno piščalko s seboj?«

»Imam, oče!«

»To je torej tisto... hm, hvala Bogu!«

In zamajal je z glavo, kakor da je tudi on vezal vse dogodke v en sноп.

Potem, ko smo se strelizili, sem se domislil, da bi odkopal tisto piščalko... da vidim, če je strohnela. Do tekrat mi je bilo mučno samo pomisliti, da bi jo odkopal. Mati se je čudila, kaj počnem. Prinesel sem v roki trske od piščali. Niso strohnele, nekaj mlečnega in močnega, nekaj mojega diha je ostalo v lesi. In mnogi poljubčki, ko sem izgal nanjo, so obvarovali odprtino in pisk in ni kazalo, da bi utegnili razpasti. Poljubij ne izginejo kar tako. Ljubezen varuje pred trohnošo. Dal sem jo očetu.

»No, to! — a sinko, kje je to bilo?« se je začudil on.

»To sem v nedrjih ne-vel Kule...«

»Je-e, je-e! Sinko moj, piščalko je ustvaril Bog,« je zaključil on. Nisem mogel spoznati ali se je nečesa spominjal, ali je v sebi obža-loval, a niti sam ni vedel, kaj. (Hrvoje Bor.)

Na božji lrvu

Praznik svetega nadangela Mihaela.

Danes praznuje katoliški tisk god svojega patrona. Sveti Mihael je namreč zaščitnik katoliškega tiska. Danes torej čestitamo vsem katoliškim listom in njih urednikom k veselumu prazniku.

Mogočni nebeški borec si je priboril zmago v prvem upornem boju zoper Boga. To pomeni njegovo ime: Mihael — kdo je kakor Bog? Mihaelova podoba je zmagoslavno znamenje za katoliški tisk.

V tisku in knjištvo se tudi vrši boj za Boga in proti Bogu. Boj duhov za zmago dobrega ali hudega.

Kdor ljubi Boga, mora kaj storiti za katoliški tisk in za dobro knjigo. To more storiti z molitvijo in z denarnimi ali z drugimi žrtvami. Brez žrtve se nič velikega ne doseže. Sveti oče Pij X. je 26. aprila 1906 v posebnem pismu razglasil: »Žrtve, ki se prinesejo za katoliški tisk so izborna dobra dela, ki so v zvezi z zveličanjem duš.« — Velika beseda z visokega mesta! Uvažujmo jo!

Na mnogih krajih je zlasti v samostanskih pa tudi drugih družinah uvedena lepa in koristna navada katoliške zavesti, da namreč vsak dan v skupni molitvi molijo en oenaš s pristavkom: »Sveti nadangel Mihael, pridi na pomoč božjemu ljudstvu!« Krščanske družine, storite tudi vi tako in pomagajte izprostiti obilnost božjega blagoslova za katoliški tisk.

Nič velikega se v svetu ne zgodi brez žrtve, pa tudi nič velikega se v Cerkvi ne izvrši brez molitve.

Danes je ves napredek v dobrem kakor v hudem odvisen od tiska; ne sicer povsem, vendar večidel. Knjiga odločuje človekovo notranjo pot in smer. Velikokrat je to ena sama knjiga. Kdor hoče danes uspešno voditi duše, zlasti mlada srca, naj jim podari ali

pokaže knjige, ki ustrezajo vsakokratnemu dušnemu položaju. Sveti Duh se večkrat kakor pri dvorniku Etiopljani posluži knjige, da naveže nanjo svoje milosti in razsvetljenje. Sveti angeli, njim na telu nadangel Mihael, vedo, koliko dobrega semena se s tem zaseje v duše.

Gospodar v hiši

V Indiji se je oče pričkal s sinom o tem, kdo da je splošno gospodar v hiši, ali je to mož ali žena. Sin je menil, da je to seveda mož, vendar je bil njegov oče drugačnih misli.

»Potuj skozi deželo!« Dam ti voz s par konji in pa sto kokoši. V tistih hišah, kjer boš dognal, da ima žena vso oblast, pusti po eno kokoš. Kjer boš pa videl, da je mož gospodar, pa enega konja.«

Sin je storil, kakor mu je bilo rečeno, in se je odpravil na pot. Kmalu je bil jako presenečen, ko je videl, kako se mu število njegovih kokoši manjša, medtem ko ni bil imel še nobene prilike, da bi bil podaril enega od obeh konj. Že zdavnaj je bil sprevidel, da je obveljalo očetuvo mnenje. Tedaj pa, ko je bil razdal že devet in devetdeset kokoši, je prispel na osamljeno kmetijo in je tudi ondi vprašal, kdo da je gospodar v hiši.

»To sem seveda jaz,« je odvrnil plečat možakar in se je zasmejal.

»Dokaži to!« je rekel prišlec.

Kmet je poklical svojo ženo, ki je s skromnimi besedami potrdila, da je v tej hiši seveda le njen mož gospodar.

»V redu,« je zadovoljno odgovoril obiskovalec, »izberi si enega svojih konj!«

Kmet si je ogledoval konja in je dejal: »Dajte mi rjavca!«

Komaj je bil to izustil, ko ga je žena pri-jela za rokav, ga potegnila v stran in mu je nekaj odločno dopovedovala.

Nato je kmet spet pristopil k tuju in rekel: »No, dajte mi rajši belca!«

»Kaj šel je ogorčeno vzkliknil prišlec, »samo kokoš dobit!«

Potem je osupli zakonski dvojici vzgel po-slednjo kokoš pred noge in se je s prazni konji in praznim vozom odpeljal domov. (H. B.)

Pastir s piščalko.

in pravljice! Zapuščaj vse, kar je bilo pri-srčno; toplo seno, v katerem si spal, kozle in njih meketanje in bleketanje ovac. In tako smo s porobja sten stopali v mesto.

In ni čudno, če smo spet zajokali ko ptice, ko smo jemali tiste stvari iz vreč ven, ko so konje odgnali, a mi smo ostali. S skal, z žrgo-lečih osoj, kjer se brezstebelni jeglič pozdrav-lja z dremoto — od tam pa na blatno ulico, v popolnoma tuje sosedstvo. Kos za kosom se je premenjala obleka na nas, postali smo me-ščani. Od vsega je ostala samo še moja pi-ščalka. Njeno šepetanje, njena beseda polna grmovja, dreva in kozje krvi, polna studencev, ptic in samote. Znova sem pretakal vse pesmi v svojo piščalko, vse je zelenelo kot sončen gozd. No, od njega sem vedno ostal kot kmet poln zaupanja v Previdnost, dobro bo, dobro bo, ne dvomim... ta piščalka in dve — tri note, bele kakor sneg... Skozi njo sem videl zelo daleč...

Nekoč se je jutro svitalo kot velikanska mačka, od gore do gore. Z robokom na glavi je začelo tekati, da se ogleda na steklih, da se skrjuje, da se stisne v najžalostnejše koticke. Osvajalo je srca in stvari. Začelo je zbadati v gnezda po grmovju, v brke vaščanov, ki so stopali k maši. Trkalo je na okna in kot nezvojen otrok ropotalo čez vse vrhove s sve-tlim krepelcem. Malopridno jutro, polno šalji-vega nemira. Nedelja. Zdelo se mi je, da je od neke iz dolin naše Kule prifrftal veter z roso in modrikastim mrakom prve zarje.

Omehčala se je moja piščalka, razpadala je pod mojimi prsti od veselja. Igral sem prav pod oknom, kjer je spal oče.

Pod Bočem

Cerkev sv. Lenarta v Kostivnici.

verige, kakor so ga imela običajno vse sv. Lenarta posvečene cerkve.

Največja znamenitost pa je gotška Mati božja z Jezuškom na ramenih, ki je v vdolbini v levem zidu. Prelepi lik je posebne vrednosti radi izredne krepke nagnjenosti Marijinega telesa, (ki se da primerjati s kipom v vaški kapelici v Bistrici pri Trzinu; stele, Slov. Marije, sl. 57). Leta 1764 je ob silnem deževju potegnil mimo cerkve sv. Lenarta plaz ter poškodoval hlev in tudi župnišče, na kar so sklenili prenesti sedež župnije na griček v kraju samem. Tu so v letih 1766 do 1768 zgradili v jezuitskem slogu novo cerkev in postavili v glavni oltar milostno podobo Device Marije iz Censtohove ali Poljsko Marijo, ki je kmalu tako zaslovela po izpoljenih priprošnjah, da so se pričela sem sloveča romanja, ki pa so pozneje prenehala.

Kostrivnica pa je znamenita tudi po svojih vodah, saj dobiva Rogoška Slatina po vodovodu od tod pitno vodo. Radi bi zajeli še potok Dreveniški, ki teče pod cerkvico sv. Lenarta, a bi morali odkupiti služnostne pravice, ko goni ta potok kar 12 mlinov zapored. (Nad njegovim izviroj je baje stalo nekoč gradišče Dor, o katerem pa ve zgolj ljudska domišljija, kajti ohranjeni so komaj ostanki nekdanjega zidu.)

Slepčeva oporoka

Tole je pripovedoval moj prijatelj M.:

»Leta 1872,« je začel, »sem bil praktikant pri notarju N. v Vicenzi. Neko jutro v mesecu avgustu, okoli desetih, je vstopil v pisarno kmet iz Rettorgole in je prosil notarja, naj bi šel z njim, da zapiše poslednjo očetovo voljo, ki je bil smrtno bolan.

Notar je želel, da ga spremljam. Na slabi dvokolnici, ki jo je vlekel staro kljuse, smo odpotovali vsi trije. Sedeži brez blazin so bili zelo neprijetno nadomestilo za sijajne naslanjače, katerih sta bila dva suha notarja vajena. N. je ob vsakem tresljaju zamrmral kletvico: tudi jaz sem se tresel. Pogumen kmet pa nam je opisoval očetovo bolezen. Ta je bil tako zvan slepec iz Rettorgole; imel je samo eno oko.

»Več vidi s tistim očesom,« je spoštljivo rekel žalostni sin, »kot mi trije s šestimi.«

Ne daleč zunaj mesta smo zavili z glavne ceste na blatno pot, kjer je dvokolnica odkakovala hujske, kot prej. K sreči smo kmalu dospeli na cilj, do grde, ravnje hiše, ki je bila v kotu skupine hiš, med svinjskimi hlevi, v smrdljivi kaluži. Z južne strani je bila hiša naslonjena na velik senik in na zračno, suh hodnik.

N. in jaz sva hotela vstopiti v kuhinjo, a naš vodnik naju je opozoril, da bolnika ni v hiši. V njegovi sobi je bila takšna vročina in takšen smrad, da so ga morali nesti na senik. S hodnika smo morali stopiti po leseni lestevici na senik. N. se je strašno jezil. Kričal je, da se mu kaj takega ni nikdar pripetilo in da ne bo stopil na tisto lestvo. Takoj se je hotel vrniti v mesto. Medtem pa je kmet držal lestvo, zagotavljaljoč in ponavljajoč, da je trdna in zanesljiva; in nekdo na seniku je zgrabil gornji del lestve ter naju navduševal: »Pridite, gospod! Ne bojte se! Je trdna, gospod!«

Niti mene, ker sovražim telovadbo in alpinizem, ni mikalo tisto plezanje, a premagalo me je slednjič čustvo dolžnosti, pomešano z radovednostjo, in neka želja, da bi pozneje to zgodbi pripovedoval. Z veliko previdnostjo sem stopal po lestvi, in ko sem bil na varnem, sem prepričeval tovariša, da se naj tudi on potruji.

Na seniku pa smo morali zelo paziti, kam bi stopili; grozila je namreč nevarnost, da se človek pogrezne. Našli smo siromasno, umazano ležišče; na njem je ležal plešast, mršav stavec, suhih, rumenelih lic; eno oko je bilo zaprto, drugo skoraj ugasio. Dihal je težko, a ni bil videti umirajoč. Pri njem sta stala dva moža; eden na levi, drugi na desni; dva obrta, suha in zvijačna obraza. Eden je držal v roki vejo in je podil z njo muhe z obraza umirajočega; drugi mu je tlačil v usta koščke suhega kruha in sira.

»Jejte, oče,« je dejal, »jejte!« Nekoliko oddaljena je sedela na senu starka, ki si je pritisnala obraz med dlani. Na drugi strani so se nekateri kmetje tiho pogovarjali; bile so očividno priče. Ni manjkala mizica, niti stol in ni manjkal niti črnliuk. Takoj so povedali, da je bolnik prejšnji dan prejel sveto popotnico, da ne govori več, a da vse razume in da lahko daje znamenja. N. pa ni hotel v takih okoliščinah napraviti oporoke. Skušali so ga prepričati.

»Oče,« je sključen nad umirajočim kričal tisti, ki mu je dajal kruh in sir, »sali pustite meni prašiča?« Stavec je odkimal. »Ali ga pustite Titu?« Stari je pokimal. »In zemljo v Polegge, komu zapišete?« Stari je pogledal moža, ki naju je prišel iskat. »Gigitu, ali ni res?« Stari je pokimal. »Vidite, gospod, da razume vse,« je zaključil izprašujoči, obrnivši se do N.

Ta je hotel na vsak način izpraševati bolnikovo ženo, jokajočo starko, ki je čepela na senu. Z naglo govornico je ona potrdila, da je bil Matej pri polni zavesti, da je dal to še pred pol ure razumeti, ko je nasprotoval živinodravnikovemu nasvetu, kateri je hotel, naj volu pušča kri. Kar se tiče oporoke, da je že delj časa poznala razdraženostjo in ganjenostjo; zdela se je, da je žena dobra in nihče ni mogel sumiti, da bi hotela notarja preslepiti. In res, ta jo je izpraševal po potrebnih podatkih glede na zakonite dediče in dediščino.

Bili so le trije sinovi in vsi navzočni. Dediščina je bila mnogo večja, kot je bilo moči pričakovati. Obsegala je približno 20 hektarjev dobre zemlje, nekaj v Polegge, nekaj v Rettorgole, drugo hišo v Bertesinella, mnogo živine in različna, še neprodana plemena. Kar je žena povedala, so priče in otroci potrdili.

Notar bi bil želel, da se staremu svetuje, naj se določi povprečni znesek vsaj za en del imetja. Ni bilo mogoče. Žena, otroci in priče so opomnili, da je bila moževa trdna volja ta, da se natančno najišejo izvestne reči, ki jih zapusti vsakemu izmed otrok.

Med pričami je bil neki starček, ki je bil videti nekoliko olikan in je ponudil notarju tobak; z nasmeškom, polnim začudenja, je govoril o nevednosti drugih kmetov in se bahal z lastno učenostjo. Še preden je bilo vprašanje rešeno, je zagotavljal, da so deleži zakoniti.

Pod Bočem so še številni izvirkli slatine, saj jih Orožen v svoji Lavantinski škofiji (iz leta 1889) našteje za Kostrivnico 12. Danes se trgovoško izrabljajo tukaj samo 4, in sicer: Aleksandrovo vrelec in Marijin vrelec v Gaberniku, Kraljev vrelec in Ignacijev vrelec v Podplatu, medtem ko so drugi večinoma iz konkurenčnih ozirov zaprti; le ponekod dobivajo ljudje še slatino za lastno porabo.

Ker gre isti teren še naprej, moramo v tej zvezi omeniti še tri vrelece v Rogoški Slatini, in sicer Donati-, Tempel- in Stiria-vrelec, ki pa imajo vsi prav različne sestavine svoje vode, čeprav so žile tako prepletene, da je prav poučno pogledati, kako so zajeti vreleci v podzemlju v Rogoški Slatini.

Celotno to južno pobočje varuje Boč pred severnimi vetrovi, a zato jim kar nepričakovano menjuje vreme. Silna razlika med siromasnimi gorskimi predeli in poljedelskimi ob vznožju, nekaka odrezanost od prometa na eni in na Boč hiteči izletniki na drugi strani in tajinstvenost ljudske domišljije v pripovedkah daje kraju neki poseben značaj, ki je vreden, da ga primerjamo z značajem onih krajev, ki slove po tem, da človeka v poletju rešijo njegovih vsakodnevnih skrbi in mu nalijejo novih moči za novo delo. In Kostrivnica ima vse pogoje, da bi se ljudje tamkaj resnično dobro počutili in na izletih okrepili in ob spoznavanju kraja in njegovih lepot tudi duševno znasli. In tega je treba še posebno! P. St.

tiče nič. Njen oče ji je dal še preveč. Ji je dal. A ne vem...«

»Tudi vi, matiče, jo je grenko pretrgala mlada žena. »Potpetri moram z brati, ki so ravnali z menoj vedno ko psi, a vi? Kaj sem jaz? Ali nisem kri vaše krvi? Ali me hočete tudi vi zatajiti? Kaj morete reči vi od mene? Kaj imate reči o mojem možu?«

»Dovolj, dovolj, dovolj!« je kričal N. ter raztrgal oporoko. »Sramujte se vsi skupaj! In kdor zine, pojde v ječo!«

Priče so bile vse prestrašene, sinovi so bili vsi črni od jeze, mati in hči sta preteče gledali. Medtem ko je N. ves razjarjen trgal papir v najmanjše koščke, se ni nihče več upal dvigniti glasu.

Mlada žena se je nenadoma stresla in ne da bi se je bil upal kdo zadržati, je stopila k umirajočemu in položila otroka tik njega.

»Oče,« je surovo kričala, »če hočete, da umrjem od lakote jaz, bom umrla; a pustite temu črnu košček polente!«

Ker ni mogel stavec napraviti drugega sovražnega znamenja, je zaprl edino oko, ki ga je imel. Nikdar ne bom pozabil zglavja z dvema glavama; svetloaso otrokovo glavo, belo kot mleko in modro šarenico, ki se je materi smehljala, ter plešasto glavo srditega starca, temnega v sencih smrti. Misel, da smrt — moč te min — obtežuje ono zglavje in da bo odnesla s seboj eno od dveh duš, me je pretresla. Tudi N. je ves zavzet opazoval ono, kar se mu je dozdevalo kot nenavadna šala usode.

In glej! V tistem trenutku se prikaže duhovnik, dober, preprost človek, ki ga poznam. Videl je otroka na postelji; ker je položaj napačno razumel, se je njegov obraz razveselil.

»O, dobro, dobro,« je rekel. »Bog bodi hvaljen.«

Otrok je začel jokati in njegova mati ga je hotela dvigniti, a don Rocco ji ni dovolil. »Pustite, pustite,« je rekel in prijel bolnikovo zapestje. »Pustite, da umrje z angelčkom ob strani. Cas je prišel.« In molil je za umirajočega.

N., ki ni ljubil takih prizorov, je rajši stopil dol po lestvici. Nihče ni zganil, da bi mu pomagal; moral sem mu jaz slediti. A preden sem odšel z njim peš na pot, radoveden, kot me poznaš, sem stopil za hip spet gor. Sinovi in priče, vsi so izginili; ne vem, na katero stran Mlada mati je vzela jokajočega otroka v naročje in se je trudila, da bi ga potolažila s poljubi in z božanjem, kot da bi le on zaslužil njeno pozornost.

Starka, do zadnjega zvesta možu, s katerim je delila življenje in kateremu je služila z neko divjo požnostjo, je klečala ob njegovi postelji in molila.

Ko sva hodila čez bujna polja lesketajoče se koruze in čez cvetoče travnike, vzdolž visokih jelš, svečano ozaljšanih z vzpenjalnimi se trtami, polnimi dozorevajočega grozjaja, sem mislil, zakaj človeka preživlja vsa ta lepota nedolžne prirode, to cvetje, polno življenja in to blagoslovljeno sadje, ko ima ta nehvaležni človek v svojem srcu toliko zlobne pohlepčnosti, sebičnosti in toliko ostudnega sovraštva!

Jaz ne razumem,« je zaključil prijatelj N. »Mora že biti kakšen pogrešek v sistemu, po katerem se okoriščajo ljudje s temi božjimi darovi.«

»Tudi jaz se bojim,« sem rekel, »bojim se, da je sebičnost v njih vkoreninjena. A pustimo, naj uredi Gospodar zemlje in vsega človeštva! On bo že našel pravo zdravilo!«

(Antonio Fogazzaro.)

»Nekako v sredi mestnega trikota, med Mariborom, Celjem in Ptujem se dviga Boč, ki je moral dobiti na vrhu še razgledni stolp, da je dosegel polnih tisoč metrov nadmorske višine. Ze od nekdanj je Boč tajinstvena gora ljudem, saj oznanja njen vrh deževno vreme, na vznožju pa pritekajo iz nje zdravilne vode. Kaj čuda, da so se Boča spomnile razne pravljice in sporočila davno minulih dni, tako pravljice o rojenicah in lintverju, najbrž pa tudi o sv. Gralu. Stara je vera, da je Boč poln vode, saj je resnično videti, da se nahaja v gori veliko jezero, kajti voda ne priteče s silo na dan, kakor pri drugih izvirkih, marveč kar polahno, kakor da bi se le premikala, čeprav v taki množini, da žene takoj mlin. Tudi pri Studenicah, na samostanskem vrtu se voda kar nabira in nato odteka v Dravinjo.

Severno pobočje Boča je gozdno, pod njim sta trga Poljčane in Studenice; mnogo prijaznejši je Boč na južni strani, kjer se razprostirajo na vznožju kmetije, nad njimi znameniti vinogradi in nato šele gozdovi. Tukaj je po vsej dolžini Kostrivniška župnija, ki se stika na Pečici s Sladkogorsko in Poljčansko, na Plešivcu pa s Svetokriško.

Kostrivnica je danes nekako zaprta, saj vodi naprej le turiste, ki v zadnjih letih prav pridno lajajo po Boču, promet pa se mora vrniti zopet nazaj na cesto Poljčane—Rogoška Slatina v Podplatu. Nekdaj je seveda bilo to drugače: celotno pogorje Boč, Plešivec, Donačka gora in še Macelj je imelo pri Rimljanih

Gotška Marija z Jezuškom v vdolbini cerkve sv. Lenarta v Kostivnici.

ime Mons Claudius, in pod tem gorovjem je vodila še danes za silo uporabna cesta iz Rantske vasi pri Rog. Slatini po južnem vznožju skozi današnje Kostrivnico, ki je morala biti — kakor sledi iz imena — rimski castrum (trdnjava — taborišče). Naprej skozi Gabernik in nato preko sedla v Poljčansko grabo... Za jezdece je bila pač še ena pot kar naravnost iz Kostrivnice v gorovje in po dolincah navzgor v sedlo. Tu jo že leta 1545 stala pač vsem turistom na Boč dobro znana cerkva sv. Miklavža z lepim pridivkom »na Ravnem«, ker je znamenito sedlo med Drevenikom in pravim Bočem kar res podobno podolgovati ravnini. V vznožju Boča, tam kjer se je pričela strmina, stoji še danes starodavna cerkva sv. Lenarta, ki je bila do leta 1768 tudi kostrivniška župna cerkev. O njeni starosti nam pričajo zgodovinski viri, ki jo omenjajo že v letih 1160 do 1170, spada prej med najstarejše cerkve v naših krajih. Sprva je bila pač zgrajena popolnoma v romanskem slogu, pozneje, menda v 15. stoletju, na kar bi kazala še oba za glavnim oltarjem na steklu v oknu slikana grba: celjski in vovrški, so jo nekoliko prezidali in tudi slog spremenili v gotško. V glavnem oltarju imamo za cerkvinim patronom, sv. Lenartom, varuhom jezdecev in voznikov, tudi podobo cerkve same. Na sliki se prav razločno vidi, da je cerkev prej imela zunaj venec iz

* Orožen tolmači ime po kostevni, neki zeli.

TEHNIKA

Potapljaški zvon za reševanje iz podmornic

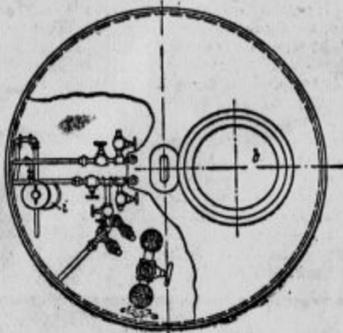
Očji vseh so danes uprte v velike bitke, ki se odigravajo v zraku. Dan za dnem čitamo poročila o velikih izgubah, in poleti brez prestanka daleč v sovražno deželo se nam zdijo nekaj vsakdanjega, nekaj samo ob sebi umevnega.

Preobrat, ki ga je prineslo v vojskovanje letalstvo, se da v marsičem primerjati z vpeljavo podmornic v pomorskem vojskovanju v svetovni vojni. V mnogočem, vsaj kar se tiče moštva, ki upravlja letala odnosno podmornice, utegne biti služba na podmornicah še hujska kot letalska, vsaj če gledamo s stališča opazovalcev, se nam zdi veliko hujske biti pokopan v jeklenem trupu podmornice, brez vsakega upanja na pomoč, obsojen na počasno smrt zaradi pomanjkanja zraka, kakor pa biti zadet v letalu, kjer je v ugodnih okoliščinah vsaj nekaj upanja za rešitev s padobranom, drugače pa je konec hiter — samo vprašanje nekaj sekund.

Ce ne gledamo na izgube podmorničkih posadk v vojni, mramo reči, da je mornar na podmornici tudi v mirnem času vedno izpostavljen smrtni nevarnosti, čeprav imajo velike mornarice danes naprave, s pomočjo katerih je mogoče rešiti moštvo iz potopljene podmornice.

Kot prva je naprave za reševanje iz potopljenih podmornic dobila mornarica Združenih držav Amerike. Pobudo za izdelavo je dala leta 1927 nesreča podmornice »S-4«, ki se je potopila 31 m globoko. Posadke ni bilo mogoče rešiti, če-

cevi za menjavo zraka, telefon in elektrika. V zvonu samem so rezervoarji z vodo, ki služijo za potapljanje zvonca, in motor na stisnjem zrak, ki poganja vitel, na katerem je navita jeklena vrva. Reševanje se vrši tako, da se najprej odvijemo jeklena vrva, ki jo potapljač pripne na pokrov potopljene podmornice. Nato spravijo v pogon motor na stisnjem zrak, ki začne navijati vitel. Na ta način se reševalni zvon začne pogrezati v morje, dokler ne pride do vhoda v podmornico, kjer se s

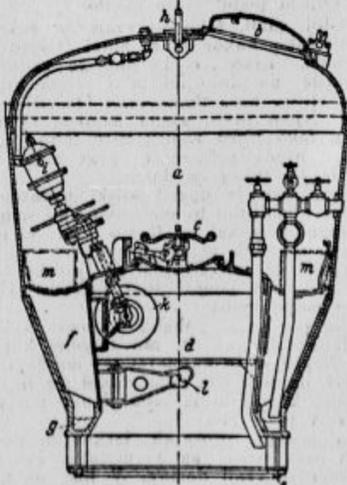
spodnjim gumijastim robom pritiska na odgovarjajoč obroč na podmornici. Razumljivo je, da je spodnji del zvonca odprt. Ko pridejo z zvonom do vhoda v podmornico, odprejo pokrov v pregradi v sredini zvonca in pritrdijo zvon z vijaki na vhod v podmornico. Nato odprejo zaklopko na podmornici in reševanje se začne.

Pri enkratni potopitvi zvonca se lahko reši šest do devet mož. Ko se rešenci nahajajo v zgornjem delu zvonca, zaprejo vhod v podmornico in odvijajo vijake. Nato odrinejo s stisnjem zrakom vodo, ki je potrebna za obtežbo, iz rezervoarjev, tako da postane zvon lažji. Z motorjem začne odvijati vitel z vrvo in zvon se začne počasno dvigati navzgor. Ko je zvon na površini, se odpre zgornji zaklop in rešenci se izkrcajo na reševalno ladjo. Če so medtem v podmornici še ostali mornarji, se reševanje ponovi.

Reševalni zvon je grajen za globino do 116 m. Visok je približno 3 m in ima 2,96 m v premeru. Zvon nosi posebna reševalna ladja, če je pa morje preveč viharno in bi bila nevarnost pri spuščanju zvonca z ladje v morje, ga ladja enostavno vleče na jekleni vrvi za seboj na mesto nesreče.

Ameriška mornarica ima sedaj 5 takih pripravi, ki se nahajajo v njenih glavnih podmorničkih oporiščih.

Prvi skrat je doživel reševalni zvon 23. maja 1939, ko se je potopila podmornica »Squalus« v bližini New Hampshirea. V podmornico je vdrila voda, ker ventil za zrak ni bil dovolj zatesnjen, in je obtičala v globini 73 m z 59 možmi posadke. Z zvonom so jih rešili 33. Reševalni zvon se je moral štirikrat potopiti. Trikrat je šlo vse v redu, četrtič pa se je jeklena vrva, s katero je bil zvon pritrjen, na podmornico, nekam zataknila, tako da so jo morali potapljači prerezati pod zvonom. Zvon se je nato previdno potopil na dno, nakar so ga izvlekli s škripci z jekleno vrvojo, ki so jo potapljači privezali v obroč na zornici strani zvonca.

prav so se še 60 ur po nesreči slišali iz podmornice udarci s kladivom kot znak, da mornarji še živijo.

Priprava, ki so jo izdelali za reševanje, je nekaj jeklen zvon, ki je na donjni strani tako izdelan, da se z gumijastim robom vtisne na obroč, pripravljen pri vhodu v podmornico. Po sredini je zvon (glej sliko) predeljen na dva dela. V zgornjem delu se nahajata dva reševalca, ki se potopita obenem z zvonom. V zvonu so napeljana

Zlogona križanka

			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
11	12		13			14		15	16	17	18			
19			20		21		22		23	24				
25		26		27		28		29	30	31	32	33		
	34		35		36			37	38	39	40	41	42	43
44		45		46				47	48	49	50			
	51		52					53	54	55			56	
57		58		59	60			61		62		63		
64		65	66	67	68	69		70		71		72		73
		74	75	76	77	78	79		80		81		82	
			83	84	85	86		87		88		89	90	
	91	92		93	94	95	96		97			98		
	99		100		101		102							

Vstavi v vsak prostorček po en zlog (dve črki).
 Vodrovano: 1. Ljubljansko kopalništvo ob Gradaščici. 5. Slabo, težko spanje. 7. Ena od obeh rok. 9. Zaupanje, prepričanje, duševna vrednota. 11. Vzgojevališče, izobraževališče. 13. Stara slovanska boginja smrti in teme. 14. Beraška torba. 16. Slovanski kralj, ki je prvič v zgodovini združil skoraj vse Slovane. 18. Del stenske ure. 19. Domači izraz tujega izvora za lov. 20. Majhno okence. 21. Del očesa. 22. Dolg, ozek podaljšek zapadno-indijskega polotoka, angl. istoimenska kolonija. 24. Vprašalnica, medmet. 25. Datum napisati, izvirati. 27. Druga beseda za up. 28. Starogrška prokrokinja v Delfih. 30. Dobro voljo vzbujajoč domislek, mala potegavščina. 32. Oseba iz Šekspirjeve tragedije »Othelo«. 34. Del drevesa. 35. Večja časovna doba. 36. Polotok v severozapadni Rusiji, po katerem teče murmanska železnica. 37. Plazilka, ki ji je Marija strla glavo. 39. Zdravilna zelišča, rastline. 41. Beraška torba kot pri 14. Vodor. 44. Vrhnja plast telesa. 45. Beseda kot pri 37. vodor. 46. Tuja beseda za stanje, stav. 47. Beseda, ki pomeni čprav, četudi. 49. Zena grškega junaka Odiseja. 51. Del stanovanja. 52. Vrsta moške večerne obleke. 53. Igra na karte. 55. Francoska reka. 57. Lepo stanovanjsko poslopje, tudi polbožansko bišje. 58. Ognjeniški izmeček. 59. Del človeškega telesa. 61. Kraj prvega čudeža. 62. Sodobna krajevka, ima zveste podanice. 63. Kip, umetniški izdelek. 64. Gibati se po zraku. 66. Vrsta strupene kače nacoarke. 68. Majhna denarna enota. 70. Umetno ali naravno dogovorjeno prostorsko ločilo. 71. Domača žival mlekariča. 72. Naša vsakdanja pijača. 74. Rahel veter, močan dih. 76. Množica, velika skupnost. 78. Soba, skatlja za fotografiranje, zbornica. 80. Poljski sadež. 81. Kovaška in ključavnica priprava. 83. Jutrjana padavina. 85. Slavnosten, spominski družabni večer. 87. Kraški morski zaliv (Kotorski). 88. Težava, trpljenje. 89. Skavtovo geslo (bodi pripravljen). 91. Vzročni veznik. 93. Dolinska oblika travnika ali gozda. 95. Boginja dramske umetnosti. 97. Tramvajsko poslopje. 98. Drugo ime za vinko tito. 99. Večja utežna enota. 100. Skupina ptičev. 101. Reka v Sav. dolini, pritok Savinje. 102. Ozdravljenje, ureditev (tujska).
 Navpično: 1. Hrvaška reka, ki izvira iz Plitviških jezer. 2. Ruska reka, beseda pomeni tudi nedelavna, zanikrna. 3. Vinoroden kraj v Šmarškem okrožju. 4. Travnik, odprt kraj v gozdu. 6. Veliko plemo. 8. Pridelek, snov, ki jo dobimo iz južnega drevesa. 9. Zamašek pri sodu. 10. Del pluga. 11. Domači ptič. 12. Govoriti nerensko. 13. Pošiljati prošnje k Bogu. 15. Slavnosten, praznično oblečen. 17. Mlinarjev izdelek. 21. Druga beseda za znanost. 22. Rednica, roditeljica. 23. Domača močnata jed. 25. Danes jutraj. 26. Brezpravno ljudstvo. 27. Veznik, pomeni potem, zatem. 28. Ključavnica orodje. 29. Domača oblika od Jakobca. 31. Železniška postaja od Ljubljane proti Zidanemu mostu. 33. Azijska puščava. 34. Hodnik, vhod v stanovanje. 35. Kmečka jed. 36. Domača

žival mlekariča kot pri 71. vodor. 38. Krava črne barve (gorenjski izraz). 40. Domača oblika za Leopolda. 42. Stara rimska naselbina pri Splitu. 43. Znan zimskošportni kraj v Nemčiji (kratica). 44. Majhna, slaba hišica. 45. V srednjem veku iz raznih virov sestavljena židovska mistika. 46. Del spovedi. 48. Priprava za signaliziranje, alarm (pri ladjah, letalskih napadih, tovarnah itd.). 50. Neprapraven človek 51. Sveža rastlinska jed. 52. Ameriška, z visoko travo porasla ravnina. 54. Lepo, okrasno vrtnarsko cvetje. 56. Druga beseda za vrtno gredo. 57. Gospodarsko orodje. 60. Ovitke iz lepene za shranjevanje papirjev. 61. Opravek kadilcev. 63. Nočna ptica. 65. Iglasto drevo, vojvodinska reka. 67. Izkop, luknja. 69. Mlinsko korito. 70. Sredstvo za določevanje telesnih razmerij. 71. Gospodarsko orodje. 72. Vprašalnica po načinu. 73. Orodje nekaterih žuželk. 75. Humorističen leposlojni posnemek. 77. Najdaljša jugoslovanska reka. 79. Žensko krstno ime, dišča rastlina. 80. Kuhinjski opravek. 81. Spacnoten, brezobličnost. 82. Blagohoten poziv, klic. 84. Vrsta maščobe. 86. Časovne enote, starostno merilo. 87. Jugoslovansko-albanska mejna reka. 88. Z različni kemičnimi in fizičnimi pripomočki pred prepreženjem ohranjen človeško telo. 90. Italijan-ko mesto s poševnim stolpom. 91. Zakaj? (najpogostejši odgovor). 92. Telesna poškočba. 94. Moško, preprosto pokrivalo. 96. Dolg ovek madež, znamenje. 97. Velelnik glagola reči.

Rešitev nedeljske križanke

Vodrovano: 1. Donat — 6. Klas — 9. Zader — 10. Dar — 11. Namen — 12. Abadon — 15. Bana — 17. Pomota — 18. Busola — 19. Enako — 20. Jat — 21. Oporoka — 22. Letina — 25. Super — 27. Jevtič — 31. Sat — 32. Ali — 34. Kristal — 36. Raglan — 39. Nu — 40. Da — 41. Mirta — 42. Katar — 44. Hram — 46. Najem — 48. Hikori — 51. Vi — 53. Kuč — 56. Adrija — 57. Kaverna — 58. Tat — 59. Bibavica — 63. Oba — 64. Kulna — 65. Goban — 67. Ahasver — 69. Gnati — 71. Koral — 73. Unča — 76. Sorbonne — 81. Roland — 82. Eskimi — 83. Desna — 85. Donizetti — 88. Apostol — 92. Golovec — 93. Tarantella.
 Navpično: 1. Damač — 2. Omot — 3. Netopir — 4. Anapest — 5. Tabor — 7. Laso — 8. Solata — 9. Znati — 9. a. Abel — 9. b. Danes — 9. c. Rakitna — 10. Dno — 10. b. AA (Avala) — 11. Noj — 13. Burja — 14. Dok — 16. Natan — 23. Naum — 24. Alt — 26. Urija — 28. Ela — 29. Vrt — 30. Človek — 33. Dan — 35. Tah — 37. Griva — 38. Ah — 41. Maribor — 42. Kij — 43. Arabeska — 50. Okov — 52. Irun — 53. Kant — 54. Uta — 55. Čas — 59. Bok — 60. Baron — 61. I. H. (Ivan Hunjadi) — 62. Cand — 66. Naliv — 68. Ro — 69. Grm — 70. In — 72. Laze — 73. Unec — 74. Četa — 75. Asir — 77. Bis — 78. Od — 79. Neo — 80. Ena — 84. Sla — 86. Ol — 87. Tt. 89. Pn — 90. Ot — 91. T. l.

Rešitelj

Dani se, bela megla se kadi po neizmerni vodni gladini. Na bregu reke, ki je ponoči narasla v veletoke, se gnete gruča nemirnih ljudi. Zdaj pa zdaj steče kdo čez njive, drugi pridejo od vasi sem. To so ljudje z dolgimi žrdmi, ženake z gorečimi svetilkami pri belem dnevu. Gnolobni vzduh po vodi lebdi v ozračju, prav blizu se stegajo trupla gorá pod svetlim nebesom.

Zdaj pa zdaj se oglasi vreseč živalaki krik čez vodo. Sredi veletoka, daleč od blatnih krošenj tometih jablan, štrlijo ostanki mostu iz vodovja. Na črnih stebrih pa vsi, se zvija in rjove nekaj:

Človeki!
 Ponoči, ko so spravljali les na suh, je bil preveč drzen, drevo ga je vzelo s seboj, in zdaj se ta človek tam apodaj oklepa stebra. Za hip je rešen, vendarle je izgubljen sredi zmeraj večje sile vodovja. Nobene pomoči ni zanj. Vespoved so sami rumeni, grgrajoči vrtinici in hreščeci, naplavljeni les. Pa se vendarle ta človek bje za sv-je življenje, kljče in viče, in njegovi kriki vplivajo kakor strahoten čar na ljudi na bregu. Njegova usoda ga je dvignila nad vse druge.

Neki član gasilcev prinese vrvi. Nikomur noče v glavo, počemu bod vrv. Mogoče jo bo tok odnesel dalje, nemara ima ta človek kakšne posebne namene z njo, bržčas misel na rešitev? Koj se ljudje odmaknejo, mož zavpiči vrv in napravi nekaj zank nad glavo; njegova čelada se zakotali na tla, nato pa izgine konec vrvi v naglo hiteči vodi. Nič, tudi to se ne obnese.

Človek v uniformi začne hvalisati svoj poskus. Vsi ga resno poslušajo in mu prikivavajo. Nekateri se v svoji brezglavosti usedajo na mokro zemljo, pa ko spet vstanejo in čutijo, ko da so storili nekaj neopodobnega. Tedajci iznova zarjove človek na stebri, a zdaj je glas že slabši in zategel. V cerkvenem zvoniku se oglasi zvon; to je navček, ki oznanja smrt. A ta človek v vodi noče umreti in zahteva rešitve. Nekoga pošljejo k cerkvi — nikar zvoniti! Nato je tako tiho, in tišina je že hujša, še bolj grozno je šepetanje in prisluškovanje in brezdelno čakanje.

Tedajci se Tone bliža dol z vasi. Mizarški pomočnik je, ves nezmaten, eden od ljudi, ki jih najdeš povsod in jih zmeraj vzpreže. Zdaj pa je vse čudno in kar razburljivo vpliva na množico, ko ta človek tako brezbržno stopa po poti. Tisti hip, ko zvon umolkne, ko utihne pozvanjanje k smrti, se Tone začne bližati kraju neareče. Mogoče razburjenje množice zares vsebuje tisto moč, ki poraja; nemara je v njej zmožnost posameznika za junško dejanje.

Tone občuti nekaj tiste napetosti, ki ga z njo opazujejo ljudje ob vodi. Pa o tem ne razmišlja, dasi je očito da pričakujejo njega, pa vprav njegova. Tone se smehlja, pristopi in pomaha s klobukom. Nagovorijo ga, zmeraj je prostor pred njim — neresča? Res je. Mahoma obetane na bregu in je brez besed, ves prevzet po širni gladini vode, ki s vojimi vrtinici in gladikimi grbami neslišno polzi mimo. V dalji zapazi temni stebel mostu, ki je ves v penah, in pa človeka, ki visi ondi. Tone se počasi okrene, ves je prestrašen, eno samo vprašanje ga je. Podzavestno se prime za prei in že je tu glas, ki pove strahotne besede:

«Tone je! Tjakaj bo splaval!»
 Te besede ga zadenejo ko udarec po glavi. Rad bi pri prič povedal, da mu to niti na mar ne pride, da niti plavati ne zna. A pred njim so obrzi, so lesketajoče se oči, ki čakajo na njegovo žrtev. To je velika ura njegovega življenja. Doalej je bil ničič, vse življenje ni veljal več ko travnata bilka kraj poti. A glej, edaj je on tisti, ki vež zaupajo vanj. Po vsem tem mu je nemogoče povedati, kako mu je.

K njemu pristopi zdravnik, pristopi župan, pristopi še župnik. Vidi naočnik, plešo in sliši besede kot »veliko delo«, »junška požrtvovalnost«, a Tone le kima in se smehlja, dasi ga je do smrti strah.
 Naglo ga odvedejo ob reki navzgor. Lažje mu je, ko tako hiti, saj še zmeraj ne verjame, da bi bilo zares. Nekaj se bo zgodilo, o — brez dvoma se mora nekaj zgoditi, nekaj, kar ga bo rešilo! Motno ga plaši občutek, da mora teči, teči, kolikor le more, da bo utekel vodi. Tak obup se ga poloti, da hoče obetati in povedati, da ne more, da sploh ne misli ničesar storiti. Za hip ga obide, da bi skočil med ljudi in jih s pestjo bil po obrazih.

Grobnice in spomenike
 kamnoseško stavbna, cerkvena dela izvršuje po nizkih cenah
 kamnoseško kiparsko podjetje
FRANJO KUNOVAR
 pokopališče Sv. Križ-Ljubljana
 telefon 49-09

Tedaj slučajno pogleda v velike, zaupljive oči — kega dekleta, in zdajci ne more več nazaj. Nenadoma si divje strga jopič s sebe, se zaleti in se vrže, glasno pljuskajoč, v vodo.

Koj so ga valovi malomarno požrli. Vsi čakajo, kaj bo. V enem rumenih mehurjev se slednjic pojavijo njegova glava, nekajkrat sune noga, roka narodno iz vode. Potem se začne mogočno debljo po vodi, a poleg njega se prikaže še, kot zadnjikrat, Tonetova glava. Z obupnim prijemom desnice ulovi trdni les in tedajci je videti, ko da se začne roko-borba med človekom in to okorelo, leseno kačasto pošastjo.

A že se primotajo druga debla, ko da morajo prihiteti svojemu tovarišu na pomoč. In glej: nenadoma je videti, kako je človek dvignjen kvišku in že sedi kot bi zmagovalec jezdlu na konju — sedi na koncu debla, ki ga druga debla privajajo kvišku. In konec tega debla se bliža človeku, ki je bil že bolj mrtev ko živ.

Voda je priplavila še druga debla in nastane trdnazamotana štrna prav do brega. Rešitelj more že ponuditi roko potaplajočemu se, ki je povsem oslabljen in ga potegniti k sebi na varni sedež. Za oba je nevarnost odstranjena, rešitelj in rešenec sta na varnem.
 (K. Waggele)

Stara rimska cesta čez Boč.

Roka roko umije

Neki avtomobilist je drvel s svojim avtom po veliki cesti, da ne bi zamudil znamenite športne prireditve. Za nekim ovinkom je stal slabše oblečen človek, ki je mahal z rokami, češ, naj ustavi. Vozač je pritisnil na zavoro, ustavil ter vprašal onega, kaj hoče.

«Na tekmo se peljete, kajne, gospod. Bodište tolikanj ljubezniivi in športni ter vzemite še mene s seboj.»

Avtomobilist je bil dober srčen človek ter je dovolil neznanca, da je vstopil v voz. Ko sta malo nato vozila skozi mestce, je vozač prezrl znamenje na stoj in le za las je manjkalo, da ni prišlo do nesreče. Seveda je bil službujoči stražnik takoj na mestu, z beležnico v roki. Ko je bil popis gotov, je policaj vtaknil beležnico v žep, stopil prav do šoferja in ga počeval, kako je treba voziti in paziti skozi mesta, pozivnico na policijo pa bo že dobil in občutna kazen mu ne odide. Avtomobilist je potrj vozil dalje, končno pa sta le prispela na športno igrišče.

«Zelo lepo od vas, da ste me vzeli s seboj, sicer bi te tekme ne videl,» se je zahvaljeval sopotnik. «Vi ste napravili uslugo meni, vov, jaz jo pa vam.» Pri tem je segel v žep ter mu izročil policajev beležnico ter dostavil: «Jaz sem namreč zelo znan poklicni žepni tat,» nakar je izginit v gneči.

Zlogovnica

Sestavi iz zlogov:
 a, a, be, da, dar, dro, ga, li, me, me, na, o, pet, ram, ti, tist, tor, va, val, zes;
 besede sledečega pomena:
 staroegiptovski bog — drag kamen modre barve — vrsta kamele — druga beseda za obljube — graščinski sluga — pravilo, da je železna srajca — ameriška, krokodilu podobna zver.
 Prve črke dobljenih besed ti povedo gorenjsko reko, zadnje črke pa slovenskega pesnika.

Rešitev nedeljske zlogovnice

Sirup — Tatar — Remi — Ind — Tah — Areopag — Ribnica.
 Prve črke dajo: Stritar, zadnje črke: Pridiga.

Frtaučku Gustl ma beseda

Jest sam na vem, kuku je tu, de men zdej en čas kar neja je mežgani tku funkcijunat, koker b mou jest rad in koker tud morja enmu žurnaliste funkcijunat, če de ga ga boja lde ubrajtat. Kar tku nekam faulast sa ratal, koker de b mol žurnalisti sam zavle leuša mežgani u glau. Mežgani sa ja žurnalistem ovč in dan neubhoden putreben. Verjamete, de je tu zame hetu naroden?

Brez mežganu ja en žurnalst na more nekamer naprej pridet. Kene, če s en žurnalst slučajen deena roka tku zlom, de na more pisat, s pa lohka tku pumaga, de keru dektira, če siena glih t-krat kašne presadne pike na jezic. Če mu pa mežgani udpuveja, s pa na more prou če pumagat. Ja, tu je kritič. Mežganj sa holt za usega žurnalista še ta narbi putreben urgan. Če se enmu mežgani putručja, je za use večne čase fertik. Mežgani se tud prou lohka na pucrajata. Kene, če s u pri urežje, propoša hiter na rana kašen engliš flajster, pa je dober. Če t želodec kej nagaia, ispiješ ene par stamperlu brinučka, pa s spet zdrou koker riba. Če ma en žurnalst kurje učesa, ma tud ni glih za scagat. Kuri učesa sa za prifrograrje al pa za dinesitome bi naroden, ke morja zmeri ukul letat. Žurnalist pa lohka kar sedi, pa soja doužnost upraula.
 Jest sem zavle mojih mežganu že kar ves scagan. Sej sem te dni enkat prašu tistga pedikerja, al kok že prauja tistmu gespude, ke pr »Elefant« u

kupališ ldem kurje učesa ven reže, kua bo tu za en uržah, de sa se men zdej zadne čase začel mežgani neki kisat. Sej sem se že bavu, če sa se m tud na mežganah začel kašen kuri učesa delat, al pa kej druga tačga. Ves sm blu že u etrah. No, ta m je pa reku, de bo še ta narbi gvišen ureme uržah, ke se zmeri letas tku kiea, de se člouk brez marele še na straniše na upa. Jest mu tega skori nistem verjuje. Ke pa se ne sam men, ampak tud drugim žurnalistem že mežgani mal kisaja, je pa le muško, de je ureme uržah.
 Puglejtet Zadenč, ke je blu šele pu dougem čas epet en prou lep dan, sem šou mal gor preke Tibuli, de b s mal zluftu in pa de b tud moje mežgane mal putrišu, sem zagledu kar naekat engla mojsa kulegata, ke je sedou na en klop in se tku držu, koker de b mu črvi iz nosa lezel. Ta peru sem mislu, de je mou prou gvišen nočna služba, zdej pa kar na klop dremle, ke je zaspan. Men se je tud že večkat tku zgudel, de sem na klop zadremu. Tu ni prou nič čudnega. Tiete klupi sa koker nalaš za krokerarje pustalene. No, koker sem pršou čist du nega, sem pa vidu, de na dremle, ampak de sam nekak scağan ven vid. Ko sem ga tou putlajšet, če mu je glih kašna narodna reč naprej prišla, sem se pa kar zraven nega usedu in ga prašu, če je bulan.
 »Zakua b mou bit pa glih bulan če tlela sedem?« m je kar nojevolen udgovuru. »Skrbi mam, nič drugač.«
 »Kašne skrbi boš nek mou, ke se še ledi in frej. Če b mou že glih kašna prou siena babenca na glau, b se že nič na čudu. Puglejt menel Jest sem pa zmeri dobre vole. Če na živigam pa kera zapojem. Skrbi pa preprstam drugim, ke sa jih že navajen.« sem ga jest začeu tulažet.
 »Ti e lohka brez skrbi, ke sam usaka druga nedela mal jezic etegujes. Jest morem pa skrbet, de je usak dan časupis pouhen in kulker muško in-

teresanten, de naručniki na morja zabaulat. Če b na blu usak dan tulk eneh bečiklu pukradenh in pa tulk nasreč tle u Iblan, b sploh na mou kej za pisat, ke mam iblanske nuvice čes. Čez prah tud na morem zmeri zabavlat, ke prahu sa že lde eit. Druga tačga pa ni u Iblan, de b se splačat človek usnes utikat.»

«Veš kaj, prjatu, če boš ouk dan tlela na klop sedou in dremu, na boš nekol n napisu. U roke plun in začni pisat, pa boš kmal vaš časupis napoune,» sem ga jest puduču.

«Sej glih zatu tlela sedim, de b m kej u glava padel, ke je zdej en čas tku prama, koker nud-estreja iblanskeh hiš, udkar sa mogel lde use izpuđ streh znot zavle varnost. Jest s prou nič več na vem pumagat. Če b blu že zadost etar, b šou kar u penzjon. Blagor penzjunistem, ke jim ni treba bit več udvisen ud glave in pa ud tistga, kar je not.»

«Nč se na grini. Sej u moju glau tud ni use tku, koker b mogel bit. Men sa se tud že začel mežgani kisat. Tu je pa use sam ureme uržah, koker sem zvedu. Mal se putrpiva, de se bo ureme sprevrğu, pa bova spet na koje. Ti e ja lohka pumagaš. Kej tačga napiš, de boš dubu puprauke, pa teboš pisat več na bo več treba. Sej li se na tu zastopeš. Kar češ naš rotuž spet kej napiš, pa boš prec dubu tulk eneh puprauku, de boš šou lohka za en mesec kam na ukance.»

«Sej glih zdej tu štederam, kua b napisu, pa m nič pametenga u glava na pade. Nad tiete egiptuske paramide, ke jih zdej spet na Mirju pustaulaja, sem se že mislu skopat, pa na vem, če bom s tem naš rotuž kej razburu, ke Iblančani sema se že tku piramid prvadel, de b s nubeden iz tega se glihe na sturu. Na pot pa tud nubedenu na boja, ke jih iku pustaulaja, de se nubeden ubne še epudtekont na bo mou.»

«Eh, piramide pust kar prmah. Rajš dej ceste spet enkat mal spoglat. Tu jih bo bl razkačel. Seer pa našmu gespude župane na moreš prou nič naprei metat. Se nubeden župan ni za Iblana tulk sturu doberga, koker je zdejšen župan. Če se je keru»

prejšneh župaru kej nasvetval, kua b blu dober če b se naredel, je kar anifoh reku, de neij mu gnar prnesema, pa bo prec pustu naredit. Prou nič se nisa brigal za Iblana. Nubene ta prave vorenge ni blu. Ke je dubila Iblana ta peruga sluvenskega župana, sploh ni blu nubena uradenh ur predišaneh. Keder se je keru pulebit pridet u kancelarija, pa je pršou. Jest se še dober spuminau, kuku je hodu rank Regali, ke je bu tekat ubčinsk svetnik, usak juter pred rotuž čakal, kdaj boja uradenki pršli u urad. Kdaj je prubacou ena al pa dve ure prepoznen, ga je prec ustavu in ga prou, de nej mu puve, kulk je ura, ke negava se je ustaula. Ke je uradenk pugledu na soja ura in mu puvedu, kulk je ura, ga je nahurlu in ga prašu, če na ve. Tdaj je uraona ura za pridet Enkat je še clu zapieu s kreda na županuve urata, ke ga tud nekol nj blu za dubit u urade: »Uradne ure sa ud osemh du dvanajesteh in pa ud treh du šesteh.« Sevede župan s e tega še glihe ni sturu, kar šnajhtelj je pruleku iz varžeta, plunu na tlel napis, pol pa s šnajhtelneam napis izbrisu. Tku je blu soje čase. Zdej je pa use tku pietkilih, de boš bl natančen vedu, kulk je ura, če boš etavu pred rotužam in čaku na uradenke, koker če pugledaš na turenska ura.»

«Use tu jest sam dober vem, da tku skrbenga župana še nekol ni mela Iblana, koker ga ma —. Je. Če pa člouk nima kej za pisat, časupis more b pa le pouhen, moreš pa le mal ozabaulat. Naprednakem se s tem le mal prikupet. Men pa tud prou pride, ke dubim kašen puprauk, de men ni treba usak dan tulk pisat.»

«Tu je z res. Če sa češ pa s pupraukem mal razbrezenit, pa se prtož, zakua sa pustil Kredita banka in pa ena vila na Vrtač čm puštrihat, Iblan pa se zmeri prama »bela Iblana«. Boš vidu, de boš mou prec drug dan že kašen puprauk u rukah.»

«Bravo! Kar dober s ta puguntu. Jest sem a pa že ceu dopoude tlela na klop glava belu, pa m ni nič u glava padel. Buh t uloni! Zdej morem pa kar hiter skočt u uredništvo, de bom tu napisu, drgač znam še puzabet.»

F. G.

MLADI SLOVENEČ

Ribniška

Ribničan Nace je bil lončar. Nekega dne se je odpeljal s polnim vozom glinaste posode zdoma. Vsa posoda je bila lepo pisana in svetlo pocinjena. Nace se je že vnaprej veselil, koliko kronic bo izkupil za svojo šaro. Izbira je bila tolikšna, da bi tudi najzibirnejša gospodinja našla kaj primerne zase. Ob velikih pisarkih so stali piskrčki, ob skledah skledice, ob latvicah bokali in še to in ono.

Pelje se, pelje lončar Nace po beli cesarski cesti in se pripelje do nekega gradu, ko se je začelo daniti. Na grajskih njivah je rasla sočna detelja in se zapeljivo lesketala v jutrnji rosi. Ob pogledu nanjo je Nace začel premišljevat: »V gradu gotovo še vsi sladko spijo. Če bi jih prebudil, bi me hlapci pošteno nabunkali in s kupčijo ne bi bilo nič. Najbolje bo, da malo počakam in spuštimo konja v deteljo, da mu medtem ne bo dolgčas.«

Rečeno — storjeno. Nace izpreže konja in ga napodi v deteljo. Konj je začel z veliko vnemo puliti in muliti sočno deteljo.

A glej smole: grajski hlapci so bili že pokonci. Njihove bistre oči so kar ko opazile konja v skodli. Planili so iz gradu, zgrabili lončarjevega klju-seta in ga odgnali v grad.

Nace je s povzdignjenimi rokami štorljajal za njimi in jih mlo prosil, naj mu vrnejo konja. A neusmiljene hlapce ni ganila mila prošnja.

Medtem se je prebudil tudi graščak Hlapci so mu brž Naceta zatožili. Graščak ni bil slab človek. Hotel se je samo pošaliti z ubogim lončarjem in poklical ga je prede.

»Kdo ti je dovolil konja pasti po moji detelji?« je zagrmel nad njim.

Lončar Nace se je začel na vse kriplice opravičevati in prositi graščaka, naj mu konja vrne. Graščaka je lomil smeh, a premagoval se je in lončarja na vso moč grdo gledal.

»Vse nič ne pomaga!« se je zadrž nad njim. »Škoda mora biti poravnana in ti moraš biti kaznovan. Konja ne dobiš prej nazaj, dokler ne pobiješ vseh loncev, kar jih imaš na vozu.«

Nace se je ob teh besedah kar zdročil. Padel je pred graščakom na kolena in ga prosil: »Gnadjivi gospud, nejs se me no usmilijo!«

»Kar sem rekel, sem rekel.« je graščak vztrajal pri svojem.

Nace se je vdal v božjo voljo. Bil je prebrisane glave in je hitro izračunal, da je konj vendarle še enkrat toliko vreden kot vsa njegova šara. Ponižno je torej sprejel naloženo kaznen in odštorkljaj k vozu. Začel je vleči lonca z loncem iz sena, s katerim so bili poviti. In jih podajati grajskim hlapcem. Hlapci so vsak lonca posebej nemilo treščili ob tla, da se je razbi na sto koscev.

Graščak se je z eno roko držal za trebuh, z drugo pa si je zatiskal usta, da se ne bi zagrohotal na ves glas — tako smešen se mu je zdel ta prizor.

Nace pa se je držal kisto, kakor da bi se bil češminja najedel. Ko so bili majhni lonci vsi pobiti, je zaprosil graščaka:

»Zlahtni gospud, usmilite se anga ubozeга re-veža in vsaj ta srdenim in velikim loncem perzanesite!«

Graščak pa je bil neizprosni. Ukazal je hlapcem, naj pobijejo tudi te lonce.

Nace je še enkrat poskusil omehtati graščakovo srce in prosil ga je, naj prizanese vsaj velikim svinskim loncem, ki so še ostali na vozu. Vse zastoni. Tudi te so morali hlapci stolci na drobne kosce.

»Tako, zdaj pa lahko vzame svoje kljuse nazaj.« je rekel graščak in odšel v grajske sobane.

Nace je ves žalosten vpregel konja k praznemu vozu in se skobacal na voz, da bi krenil proti domu. Kar pri srcu ga je zabolelo ob misli, kako ga bo žena ozmerjala, ko bo brez cvenka in zvenka stopil pred njo. Ze je hotel pogoniti konja, tedaj pa je prihitel iz gradu grajski hlapec in zaklical:

»Počkaj, počakaj! Milostljivi gospod graščak te kličejo.«

Nace se je na vso moč prestrašil. Bil je prepričan, da se zdi graščaku kaznen še premila in si hoče pridržati tudi konja. Ves skruten je prihlačal do njega in se hotel znova vreci na kolena.

Graščak pa ga je prijazno pogledal in rekel: »Gotovo si lačen. Sedaj na mizo in jej!«

Nace je debelo zajajal, tako je bil presenečen. Namesto nove kazni — vabilo na gostijo.

»No, le sedi, le!« ga je priganjal graščak, ko je opazil njegovo zadrego.

In Nace je res prisedel in se začel mastiti s slastno jedjo, da mu je kar po bradi teklo. Ko je pospravil skoraj vse, kar je pred njim na mizi ležalo, se je lepo zahvalil in hotel oditi.

»Čakaj,« je velel graščak. »Zdaj ti moram pa še lonce plačati.«

Našel mu je na dlan dvajset srebrnikov.

Nace ni vedel, ali bedi ali sanja. Toliko denarja še svoj živ dan ni videl. Vščipnil se je v bedro in ko je dognal, da ne sanja, se mu je obraz zjasnil kot polna luna. Na ves glas je zavpil:

»Oh, gnadjivi gospud, nikul ne bi bil mislil, de pride po toku grdem jutri toku lej dan. Kdaj nej spet lonce pripeljam?«

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

Stričkov kotiček

Dragi striček! — To Ti že vnaprej povem, da Ti danes pišem zadnjič, če boš pismo spet vrget tistemu svojemu požeruhu v kotu. Ze veš, kateremu! Saj me je sram njegovo ime izgovoriti. Če bi bila jaz na Tvojem mestu, bi ga kar na ogenj vrgla. Ze tri moja pisma je pohrustal, grdobal!

Posiljam Ti tudi »prekrasno« sliko. Prosim, če bi bil tako priazen in jo objavil.

Povedati Ti nimam preveč. Na počitnicah sem bila v Mariboru, v Zagrebu in v Medvoda. Pravila Ti ne bom, kako je bilo. Saj veš, kako je na počitnicah. Dosti se igramo, kopolimo in tako dalje. Striček, ali si Ti že bil v katerem izmed teh krajev?

Čas beži — narediti moram konec.

Lepo te pozdravlja — Marlenka Muckova, učenka III. razr. gimn. pri uršulinkah v Ljubljani.

Draga Marlenka! — Kar sapa mi je zastala, tako sem se ustrašil, ko sem prvi stavek Tvojega pisma prebral. Da bi mi nikoli več ne pisala — hujske nesreče si pač ne morem misliti! Gotovo bi jokal noč in dan in bi mi še zadnji las na glavi od gorjube žalosti osivel... Ne, to se ne sme zgoditi in se ne sme! Hitro peresnik v roke, da ukrotim hudournik Tvoje jeze in preženem maščevalnost iz Tvoje srea!

Peresnik je v rokah, pero je pomočeno v črnilo, papir leži prem menoj — kaj naj Ti pišem? Kot murna iz luknjice bi rad kakšno prav pametno misel iz možganov izbezal, pa bezam in bezam — pametne misli nikjer. Le kam se je skrila, nagajivka? No, iznajdljiv mora človek biti, pa gre tudi brez pametne misli. Saj bi v večini pism, ki jih dan za dnem ljudje pišejo in pošiljajo po pošti, zaman iskal pametne misli — torej se ne bo podrl svet, če tudi v tem mojem pismu pametne misli ne bo. Glavno je, da je Tvoje pismece in moj odgovor v kotičku, pa naj bo tak ali tak, kajne?

dro in ko je dognal, da ne sanja, se mu je obraz zjasnil kot polna luna. Na ves glas je zavpil:

»Oh, gnadjivi gospud, nikul ne bi bil mislil, de pride po toku grdem jutri toku lej dan. Kdaj nej spet lonce pripeljam?«

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

V spomin na ta dogodek leži še dandanes kup lončenih črepinj pred gradom, kdor jih hoče videti, naj jih gre pogledati!

Gamsova brada

Gamsovo brado je Peter dobil, stric mu jo dal je, ko lovec je bil. Vsem jo ponosno je razkazoval, hodil pokonci je kot general.

Zgodaj v nedeljo je šel naokrog, brhek in čvrst od glave do nog. Ej, občudoval ga gotovo bo vsak: »Glejte ga, glejte — kakšen junak!«

Moško čez most jo je mahal takó, zdajci je veter zapihal močno in mu odnesel kloboček z brado, jojme, naravnost v deročo vodo...

Saj bi zajokal naš Peter naglas, da bi v domačo se slišalo vas. Ko pa se plaho ozrl je okrog, bilo pri njem je že polno otrok.

Grdo režali so se: »Ha, ha, ha, to se ti gamsova brada podá!« Peter molče se na most je oprl in za klobočkom poparjeno zrl.

Z glavo povešeno, žalosten ves, šel je domov in obujal tih kes: »V grdem napuhu hudó sem grešil — kazen zasluženó pač sem dobil!«

Jožef Mihelčič - Dobrava pri Kropi.

MLADA NJIVA

Kadar so zunaj...

Kadar so zunaj jasne noči, kadar se zvezde blišče — takrat ljubezni in sreče do dna polno je moje srce.

Takrat pozabim, da nisem doma, da sem brez sestre in brata, takrat pozabim, da daleč nekje skriva se pisana trata.

Kadar so zunaj jasne noči, kadar se zvezde blišče — takrat prisije žarek svetla v moje samotno srce.

Olga Kuretova, Belgrad.

Sinoči

Sinoči, ko je padel mrak, pri oknu sem slonela. V grmovju pesem slavčkova otožno je zvenela.

Molče sem jo poslušala in v zvezdno noč strmela. Tja daleč, daleč v rodni kraj je duša hrepnela...

Olga Kuretova, Belgrad.

Balončki

V lonček narezala Cilka je mila, čiste vodice navrh je nalila, potlej na kuhinjsko okno je sela, slamico drobno v roko je vzela.

Ko pomočila je slamico v lonček, pihnila vanjo — prekrasen balonček se je naredil. Kar barve spreminja: rdeča, zelena in zlata in sinja.

V sončno višavo balonček zaplava, Cilka brž dva izroču mu pozdrava: enega daleč za očka v tujino, drugega bratu naj nese v daljino.

Lani odšla sta od doma za kruhom — zdaj sta doma le še s srcem in duhom... Prvi kurjač je, drugi rudar; z znojem oblit bo prislužen denar.

Jožef Mihelčič - Dobrava pri Kropi.

Iz torbe Kotčkovega strička

Stanko Podlesnik, dijak v Kranju. — Tvoja risba za »Kako pravimo« (»Dež gre!«) je kar dobra. Vendar pa je objaviti ne morem, ker si jo napravil s svinčnikom, namesto s črnilom ali s tušem. Takšne risbe niso za tisk. Če imaš kaj prida potrpljenja v sebi, napravi novo sliko! Nešetokrat sem že opozoril mlade risarje, naj pošiljajo samo takšne slike, ki so narejene s črnilom ali s tušem, pa vse nič ne pomaga. Škoda truda, ko pa potem slika nikoli ne zagleda belega dne!

C. M., dijak v Kamniku. — Uglasihi ste pesem »Ovenela rož«, ki jo je zložila Olga Kuretova in ki je bila objavljena v »Mladem Slovence« 25. avgusta t. l. Skladba se meni, ki se nekaj malega tudi na glasbo razumem, zdi kar posrečena, vendar pa bo z objavo težko kaj, ker — kakor vidite — »Mladi Slovenec« skladb ne prinša. Morda bi jo poslali kam drugam? Če želite, da vam skladbo vrnem, mi sporočite.

Peljuj kiti. — Iz poslanih odlomkov sodim, da je povest prevedena četprav izvornika ne poznam. Prevodov brez avtorjevega dovoljenja in brez avtorjevega imena pa listi ne smejo objavljati, kekor vam bo morda znano. Povest — pa naj bo že originalna ali samo prevedena — je sicer kar zanimiva in spretno obdelana. Odlikuje jo tudi lep jezik. Ker pa je v celoti nimam pred seboj, ne morem izreči zaključne besede o njej. Pošljite mi celoten rokopis!

Mladim pesnikom. — Slovenski jezik je že tako izpopolnjen, da vam ni treba prav nič pomagati po nerodnih izposojenkah, kakor so n. pr. besede: pester (slovensko: pisan), prelesten (slovensko: prelep ali prekrasen), diviti se (slovensko: občudovati), ljubav (slovensko: ljubezen) itd. itd. Vsi takšni izrazi so kamen spodtike v verzih in čudno tuje in prisiljeno zvane na uho. — Vprav zadnje čase je Kotičkov striček prejel več pesmi, v katerih kar mrzoli zgoraj navedenih izposojenk. Kdor ima količkarj posluha in smisla za lepoto slovenske besede, bo takšnim izumetničenim izrazom dal za zmeraj slovo!

To pa drži

Učitelj: »Ze spet si prišel brez peresnika v šolo. Kaj bi pa rekel vojaku, ki bi brez puške šel v vojno?«

Učenec: »Rekel bi mu: Klanjam se, gospod general!«

Kako pravimo...

„Pisma romajo v koš...“

Ze marsikateri kotičkar se je bridko pritoževal, da pisma, naslovljena na Kotičkovega strička, kar v trumah »romajo v koš«. S temi besedami hočejo reči, da Kotičkov striček pisma, ki mu niso všeč, neusmiljeno pomeče v koš. Kakšen čudovit prizorček bi bil, če bi pisma kotičkarjev v resnici romala v koš, nam kaže risba Jožeta Čelika iz Poljan nad Škofjo Loko. Slika predstavlja Kotičkovega strička s svojo brado, naočniki in edinim lasom na glavi, ko pravkar sedi za mizo in prebira pismeca otrok. Pa mu ta pismeca, kakor je videti, niso nič kaj všeč, kajti udaril je s pestjo tako krepko po mizi, da se

je kar pokadilo. Zavržena pismeca kot Hitlerjevi vojaki strumno korakajo izza mize do lestvice, ki je prislunjena h košu in po lestvici — v koš. Žalosten prizor, kajne?

„H koritu je prišel...“

Če pride kdo do masne službe, pravimo, da je prišel h koritu. S temi besedami hočemo, reči, da je postal imeniten gospod in da bo imel vsega dovolj. Kako bi bilo, če bi kdo v resnici prišel h koritu, nam kaže prizorček, ki ga je spretno narisal mladi umetnik Jože Čelik v Poljanah nad Škofjo Loko.

Kdor z malim zadovoljen ni, velikega vreden ni

Nekoč zdavnaj sta živela brata, ki sta imela neus

Družina

Najboljša pravila za življenje

Rezultat neke ameriške ankete

Kollwitz; Lakota.

Neko društvo je priredilo — kakor beremo v »Evropec« — veliko anketo za zbiranje najboljših življenjskih pravil. Rezultat te ankete se nam zdi, da ima toliko pametnih, prav nič preveč ameriških pravil, da tega prinašamo bralecem v promislek. Pravila so sledeča:

1. Naučite se na težko delo, ker je brez njega uspeh nemogoč! Najsrečnejši je oni človek, ki je našel poklic, kateremu se lahko posveti z vso dušo, s srcem in vsemi močmi. Delo pomaga krepite značaj. Ne stramujte se rok, umazanih od dela! Čim ste se odločili za svoj poklic, usmerite vso energijo v to, da dosežete čim več uspehov. Spodnje stopnice na lestvi življenja so prenapolnjene z onimi ljudmi, ki delajo zaradi potrebe, a ne iz veselja. Prebijejte se skozi to množico in popnite se svobodno višje.

2. Pridobite si čim več znanja, kajti bodočnost pripada inteligentnim! Ako je bila Vaša izobrazba v mladosti zanemarjena, potem se lahko vzgojite sami. Na razpolago so Vam najboljše knjige na svetu, a lahko se vzgajate tudi z izkustvom, obnavljanjem z ljudmi in poslušanjem radia. Če Vam je mogoče, obiskujte večerne tečaje in vsaj eno uro na dan posvetite študiju. Ne vrzite knjige v kot, ako je že v začetku ne razumete. Urite svoj razum stalno!

3. Ne zanemarjajte zdravja, kajti telesna slabost je resna motnja in življenjska telovadba je nam vsem nujno potrebna. Mi pa ne posvečamo dovolj pažnje lastni higijeni! Ne jejte preveč! Ne pijte med jedjo in bodite v vsem zmerni! Izgibajte se žalosti! Išcite pri ljudeh in stvareh ono, kar je najboljši in ohranite svoj humor! Ako zahtevajo to prilike, bodite gluhi in nemi, a pa-

zite, da boste imeli na licu vedno nasmeh. Varnost se stvari in navad, ki Vas slabijo!

4. Ne pozabite nikoli na to, da morate nuditi telesu in duhu potreben počitek! Spanje je eno izmed največjih darov, ki jih je dobil človek od Boga. »Zgodaj spat, zgodaj vstati« — to je danes težko uresničiti. Mnogi so spremenili noč v dan in dan v noč. Velika je pridobitev, ako lahko začnete svoje delo zgodaj zjutraj. Smisel za utrudljivo delo bo mnogo doprinesla k Vašemu poživljenju.

5. Stedite in naučite se spoznati vrednost denarja! Ako se rinete skozi življenje sami, tedaj se boste najprej privadili štediti. Ni zadosti, da ukinemo vse nepotrebne izdatke, ki nas k temu zavajajo. Zivite v mejah svojih dohodkov in ne izmetujte denarja, ki ga nimate. Čuvajte se dolgov, kakor hudiča!

6. Glejte, da Vam bo Vaš življenjski poklic postal glavna skrb, a zanimajte se tudi za druge stvari! V lastnem delu ali poklicu je glavni pogoj za uspeh. Mož ali žena, ki v svojih letih nimata smisla za prav nobeno stvar, sta vredna pomilovanja. Negujte glasbo, književnost, študirate v prostih urah predmete, ki Vas zanimajo! Izpolnite neprestano svojo izobrazbo!

7. Bodite športniki, a ne prenapenjajte svoje moči! V pravilno urejenem življenju preostaja še vedno dovolj časa za šport. Vsem je potrebno gibanje, pa tudi če je to samo navaden sprehod. Posvetite se športu, kolikor Vam je mogoče, a nikdar naj ne zavzema v Vašem življenju glavno mesto!

8. Izbirajte dobro svoje prijatelje, a še posebno pazite pri izbiri svojega življenjskega tovariša, oziroma tovarišice. Nihče ne more biti dovolj previden pri izbiri prijatelja. Iz dneva v dan vplivajo na Vas ljudje dobro ali slabo, ali Vi se tega ne zavedate. Mnoga prijateljstva se sklepajo v mladosti nekatera so koristna, a druga zopet škodljiva. Mnogi zakoni so sklenjeni zaradi lepega lica ali prijetnega govorjenja. Niti eno, niti drugo ni važno. Nič od vsega tega Vam ne bo zagotovilo sreče v bodočnosti, ako ne bodo obstojale še druge dobre lastnosti. Skupni interesi, ljubeznivost, vedno dobro razpoloženje, vedre misli, skupne težnje, nesebičnost, štedljivost in predvsem značaj in ljubezen — to so glavni pogoji za srečen zakon. Težave so ravno v tem, da se toliko mladih ljudi najprej zaljubi, stopi v zakon in šele potem — ko izgine prvi zanos — iščejo one lastnosti, ki jih v resnici ni!

9. Potrudite se, da Vam postane nesebičnost navada, in pomagajte drugim! Ne hvalite se s tem, da podcenjujete druge. Ne govorite o sebi in potrudite se, da ne mislite samo na sebe. Sebičen človek je nepriljubljen kakor pokvarjen otrok, a najrejnije je življenje onega, ki živi samo za sebe. Največje veselje doživimo tedaj, ako smo v stanju pomagati drugim, ki bi brez nas revno živeli.

10. Oblikujte svoj značaj! Značaj je pravo merilo za uspeh. Vera je to, v kar verujemo, delo to kar delamo, a značaj je to, kar smo! Ako želimo uspeh v svojem življenju je vse to neobhodno potrebno. Značaj je osnovni in zadnji kamen na zgradbi uspeha. Značaj je skromnost, samodisciplina in čistost življenja.

(Iz lista »Delo proti tuberkulozi«.)

„Pa še to!“

Ze leto dni moramo državljani izpolnjevati nove naloge in se prilagajati novim zahtevam sedanjega časa.

Tako morajo žene, na primer, marsikod prevzemati naloge svojih mož in sinov, opravljati njih dela doma, na njivah, v pisarnah in kupčijah. Otroci, živali, vrt in sadovnjak ne smejo biti zaradi tega zanemarjeni. Če zatorej pride zmeraj kaj novega, je marsikatera od nas že zavzdihnila, češ: »Pa še to!« in je vprašala: »Ali bo še kaj prišlo?«

Zdaj, ko niso več tako daleč zimski dnevi, dasi nam je, hvala Bogu, še toplo sonce podarjeno, bo treba premisliti, kako bi se preuredilo bivanje v hiši, da bi šlo manj kurjave; kakšna bo kuha, da bi se porabilo čim manj živil, a da bi bili vendar vsi siti in zdravi. Česar ni več moči kupiti, je treba nabirati, iskati, preudariti.

Vendar naj povem o tlogodku, ki sem ga doživela in ki mi še sam spomin nanj zmeraj pomaga, da ob bridkem vzdihu »Pa še to!« hrabro odvrnem: »Seveda!«

Nekoč spomladi, ko sem bivala v odpočitek ob enem naših lepih jezer, sem nekega vročega popoldneva počasi romaia strmo navkreber po ostri, kamniti stezi. Spet in spet sem utrujena obstala in se ozrla nizdol v dolino. Tedaj sem opazila, da se še nekaj po isti poti pomika za menoj, da sleherni hip obstane, se počasi premika kakor jaz, pa vendar bolj hitro, in me je dohitelo. Spočetka sploh ni bilo moči spoznati, kaj bi to bilo, a ko sem od bližje natančneje pogledala, je bila to zvrhano naložena kopica, ki je pod njo stopal človek, drobna ženska, katera si je spodaj v dolini nakupila živil, semen, moke in je zdaj, vsa na-

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

torovljena ko stolp, stopala navkreber v hrib; z dvema velikanskima hlebčema kruha je bila podložena, ruto je pa imela kakor košaro obvezano okrog roke. Zares, prav ničesar na njej ni bilo neobloženega, razen ene roke. S to roko je spotoma pobirala vejice, ki so ležale raztresene po tleh in si jih je devala v predpasnik.

A jaz, ki sem bila mislila, da se romarica ustavlja, da bi se oddahnila, sem videla, da je tako delala, da se je spet in spet pripogibala in si še nalagala, ko da bi ne bila drobna ženska, marveč kak atlet. Zdaj je bila že videti ko hodeči grm, ko me je došla, prijazno pozdravila, šla mimo, pa se še enkrat pripognila, da bi pobrala vejico. A zdaj ni šlo več, zakaj vsa njena zgradba se je nevarno zazibala. Nebogljeno se mi je nasmehnala in rekla, ko v oproščenju: »Veste, za kozo, ko ima tako rada takale vejice!«

Pobrala sem vejico zanjo in jo dala nekam v njeno kopico; zahvalila se mi je, ko da bi dobila sama kako darilo, in je šla naprej. Gledala sem za njo in sem si rekla, da je moči nesti tako breme samo tedaj, če ji pomagata ljubezen in čut za dolžnost.

»Pa še to!« Resnično — še to — in še toliko! Še enkrat se je treba pripogniti, si nalagati bremena, hoditi naprej in pomagati svojcem, svojemu bližnjemu, vsem, ki so tako potrebni tihe, skrbne materinske roke.

Kako je s pariško modo?

(Piše švicarski list.)

Švicarski modni saloni so povabili svoje odjemalce na ogled svojih najnovejših umotvorov. To je popolnoma nov pojav, da hoče kakšna dežela, kar na svojo pest, odločiti o modi, ko si je doslej vendar Pariz lastil to pravico...

Modni svet je v velikih skrbih, odkod bo moda poslej zajemala svoja navdahnjenja. Modni saloni — krojaški in modistovski so v skrbih, kje bodo dobili najnovejše izvorne tkanine, svilo, modne potrebščine, trakove in cvetlice...

Voditelji švicarskih modnih krojaških salonov so zborovali na več krajih. Poudarjali so zlasti veliko skrb, kako zaposliti sebe in svoje pomočnike, da ne bi ostali brez zasluzka in brez kruha... Kakor kaže, so odjemalci luksuznih salonov razumeli ta poziv, oziroma skrb modnih umetnikov ter so se v obilnem številu odzvali in naročili veliko finega dela. Niti večernih oblek med naročili ne manjka!

Švicarski modni umetniki izdelujejo obleke po pariških osnutkih, ki so jih dobili že meseca maja, ko so se mudili v Parizu in pripravljali najnovejšo jesensko in zimsko modo. Svoje nove umotvore ustvarjajo po modnih predlogah iz osemnajstega stoletja, ki so neizčrpni v svoji mikavnosti in lepoti.

Pariška moda torej ni usahnila, temveč je cvetela vsa lepa in sveža! Nič ni izgubila na svoji veljavi in slovesu. Kar je ustvaril Pariz lepega in novega na polju mode, to je ženeva razstavila v svojih salonih in oblačilnih trgovinah švicarske krojačice in modistinje so se izkazale kot popolne umetnice.

Kar se tiče tkanin in krojaških drobnarij, pa je svetovno znano, da je Švica glede tega na visku.

Pravijo, da stiska in zadrega rodi iznajdljivost! Tako so tudi švicarske tovarne iznašle čudovito krasne in dovršene tkanine, ki jih vse občuduje. Veliko število tujih modnih salonov kupuje sedaj blago v Švici.

Čeprav se zdi, da se je preselila moda iz Pariza v Ženevo, je še vedno Pariz tisti, ki narekuje modo. In Švica se bo pokoravala navodilom iz Parizal.

Pieten telovnik za dečka

(od 12 do 14 let)

Za ta telovnik potrebujem štiri štrene volne ter dve igli.
Za zadnji del nasujemo 96 pentelj. Potem pletemo rob, in sicer 2 desni, 2 levo. Rob naj bo 7 cm visok. Ko je rob gotov, pletemo prvo vrsto desno, na vsakih 8 pentelj po eno ovito, tako da dodamo v celoti še 11 pentelj. Zdaj imamo vsega skupaj 107 pentelj; pleteno obrnemo ter pletemo levo. Zdaj pričnemo z vzorcem!

Delo si olajšamo, ako vzorec narišemo na kockasto-črtast papir. Tako se pri pletenju ne zmotimo. Zdaj poiščemo na pletenini točno sredino (54. pentja je točna sredina). Od sredine potem z lahkoto izračunamo, s kakšno pentljo bomo pričeli pletiti. Vzorec je podan od ene polovice stebrička do druge polovice stebrička, kakor ga vidimo na

sliki. Od stebrička do stebrička je točno 17 pentelj. Potem se prične vzorec od začetka, kakor je podan — v sledečem redu: druga, četrta, šesta in osma vrsta se ponavljajo točno po predstojeci vrsti, tako da je vsaka nova vrsta pletena dvakrat.

- 1. vrsta: 1 desno, 1 ovita, 2 levo, 3 desno,
- 3. skupaj, 3 desno, 2 levo, 1 ovita, 1 desno.
- 2. vrsta: 1 desno, 1 ovita, 3 levo, 2 desno
- 3 skupaj, 2 desno, 3 levo, 1 ovita, 1 desno.
- 5. vrsta: 1 desno, 1 ovita, 4 levo, 1 desno,
- 3 skupaj, 1 desno, 4 levo, 1 ovita, 1 desno.
- 7. vrsta: 1 desno, 1 ovita, 5 levo, 3 skupaj,
- 5 levo, 1 ovita, 1 desno.

Vse ovite pentlje pletemo levo, 3 skupno posnete (skupaj vzete) pentlje pletemo desno. Prvo in zadnjo pentljo vzorca popletemo desno, toda od zadaj, da bo pentlja zavita.

Sprednji del pletemo kakor zadnjega. V višini kakih 40 do 45 cm napravimo majhen izrez. Na sredini sprednjega dela umaknemo, na posebno iglo, kakih 18 do 20 pentelj ter pletemo eno stran dalje in snemamo polagoma do širine rame. Za izrez pod nazduho odštejemo 17 pentelj, to je toliko, kolikor znaša ena črta vzorca na sliki.

Za obroček ob vratu nasujemo 108 pentelj, za rokavno lino pa 120 pentelj. Te obročke pletemo: 2 desno, 2 levo, 4 cm visoko ter jih — ali zakvakamo ali s smenjanjem izdelamo. Vzorec je malo drugačen, kot ga vidiš na sliki.)

Iz starega plašča za v dež

Tale uporabljivi gospodinjski predpasnik je nastal iz starega moškega plašča za v dež. Na ovratniku, v zapetju in spodaj je bil plašč že oguljen. Iz hrbita in sprednjih delov je narejen predpasnik. Iz odrezkov je narejena torbica za na trg. Torbica se da zložiti in vanjo lahko daš mokro zelenjavo. Sivi so dvojnati, zgornji rob je okrašen s črnim blagom.

BUČA

Buče z brusnicami

Kuhaš 2 kg brusnic in 1 kg sladkorja 10 minut in zmeraj mešaš. Nato vzameš brusnice s penarico ven in skuhaš na ostali tekočini 1 kg buče. Ko so mehke, jih zmešaš s brusnicami in shraniš v lončenih posodah.

Buče z jabolki

Kuhaš 8 kg buče in 1 kg jabolk na ¼, vode in pretlačiš skozi sito. Dodajš 1 kg sladkorja, sok ene limone in kuhaš, da se strdi.

Primerna spalnica za eno osebo.

Dva svinčena čumba na zavesah zabranita da zavesa ne plahutajo, kadar zračiš sobo, ko pospravljajaš.

Madežc mavca in malte na šipah odstraniš z octovo kislino ali s hudim jesticom, ki ga daš na krpo in obrišeš šipe. Pri tem pazi na prstel!

Pokrivala za jesen in zimo

Pokrivalo je za eleganco, kar je pika na črki i. In čeprav si ne moremo omisliti nobenega novega jesenskega kostuma in nobenega plašča, pa nujno pokrivalo toliko spremembe, da druge pomanjkljivosti niso tolikanj vidne. Poleg klobučevine sta letos na vrsti tudi žamet in baržun. Za športno pokrivalo so moderne barve jesenskega listja, torej rumenkasto zelena, rjava, rumena, rjastorjava; za pražnja pokrivala pa: temno-rdeča (kot listje), temnomodra (kot slive) in črna.

Na pričujoči risbi je nekaj novih oblik, ki so lepe in uporabljive. Navzlic temu si slična srodnejveški grajski gospe (glej risbo spodaj na levi). Šiljasti visoki zgornji del iz črne klobučevine se po dvojnatih progah iz velurnega (baržunastega) šifona skončava v dveh barvah. Lepe so čepice-barjeti iz žameta. Barva bodi čim bolj temna. Spodaj v desnem kotu je

majhen klobuček bolero, ki se pritrli s trakom. Nad njim je moderno pokrivalo, ki pa ne pristoji vsakomur, marveč le prav mladim, svežim obrazom. Jako značilen je koničasti klobuk iz klobučevine, ki poudarja svojo šiljasto obliko še s klobučevinasto progjo, ki moli kvišku. Lep pražnji klobuk je iz počez zvitih klobučevinastih prog. Jako so priljubljena velika, slikovita pokrivala iz klobučevine ali žameta. Ti se zelo dobro prilagajajo k preprostim popoldanskim oblekam brez okrasov. Športno in mladostno je pokrivalo »ribičev na kitec, ki ga vidiš na sliki zgoraj prav na levi.

Fizol moramo potrgati zarana zjutraj, ker le tako obdrži svoj aroma in je najbolj okusen. Plesnive sode očistiš z vročo vodo, kjer je soda; ta voda mora biti dolgo v sodu. Nato naj se sod suši na soncu.

Židje v Ljubljani in v Sloveniji

Vprašanje, ki zlasti precej muči s premišljevanjem naše brate Hrvatov in Srbe, je, čemu je Slovenija tako »čista« Židov. Vse mogoče razloge najdemo za to, najbolj banalen in hkrati najbolj akodoželjen je ta, češ, Slovenci so sami Židje, kaj naj počno torej Židje z njimi, sebi enakovrednimi. Mislijo namreč pri tem podjetnost, marljivost in tudi trgovsko sposobnost Slovencev. Nekoliko resnice je na tem, čeprav se Slovenci od Židov razlikujemo v glavnem: nikdar nismo Slovenci znali ustvarjati velikega kapitala in še sedaj je največ velikih podjetij na slovenskih tleh v tujih rokah, prav kakor poje Zupančič v znani zbadljivki o zlatu v Blatni vasi, ko je morala priti »putka tutka«, to je namreč tuj kapital, ki je vse zlato pozobala.

Ceprav si Slovenci nismo znali ustvariti zaviljivih kapitalov in so vsa velepodjetja na naših tleh dejansko še vedno v tujih rokah, vendar pa se je v teku zgodovinskega razvoja posrečilo obvarovati našega kmeta pred židovskimi pijavkami.

Vzrokov za to je več. Slovensko ozemlje je bilo, kakor vedno in je tudi še danes, prehodno ozemlje za promet. V poznem srednjem in v novem veku je tod šel ves promet iz Srednje Evrope do morja in obratno. Ljubljana kot glavna vmesna postaja, se je razvila v cvetoče, bogato mesto. Seveda so se v srednjem veku naselili v Ljubljani tudi Židje, ki predvsem ljubijo take kraje, kjer je promet, kjer se razvija izmenjava blaga in denarja. V Ljubljani naseljevanja Židov niso radi gledali in so jim po vzorcu drugih srednjeveških mest odkazali geto: današnja Židovska ulica in židovsko stezo. Geto se ni smel širiti, zato so Židje vedno prezidavali, zidali višje in višje, da so našli prostora zase in za svoj naraščaj. Odtod je Židovska ulica še danes tako ozka in tesna, čeprav menda sedaj ne živi noben Žid več v njej.

Deloma zavist do bogastva Židov, deloma skrb za plemstvo, pa tudi za najrazličnejše sloje ljudstva, to je za meščanstvo in kmete, je je narekovala kranjskim deželnim stanovom, ki so predstavljali nekak kranjski parlament in upravno oblast hkrati, stroge ukrepe proti Židom. Glavni trenutek pa je nastal za kranjske deželne stanovce, ko je nastal med Habsburžani in Katarino Brankovičovo-Celjsko boj za dediščino celjskih grofov. Ta borba je znana med drugim tudi iz narodne pesmi »Pegam in Lambergare«. Pod Pegamom je mišljen češki vitez in vojskovodja Vitovec (Böhme, Behajm, Pegam), Lambergar pa je bil tedanjí fevdni lastnik gradov grof Lamberg. Vitovec se je boril na strani celjske Katarine, Lambergar pa s svojimi kranjskimi in ljubljanskimi četami na strani Habsburžanov. Celjske čete so tedaj celo oblegale Ljubljano, pa so se Ljubljancem dobro branili in Habsburžanom v tej vojni napravili dosti uslug, zato so jih Habsburžani osvobodili za vedno vseh davkov. Ta privilegij Ljubljane je trajal do reform Marije Terezije in Jožefa II.

Kranjski deželni stanovci pa so zahtevali za svojo pomoč dosti več: izgon vseh Židov s Kranjskega in prepoved, da bi se v bodoče kak Žid sploh smel naseliti na Kranjskem. To se je zgodilo in Židje so morali zapustiti deželo. Trgovina je sicer za nekaj časa omrtnela, nato pa zopet oživel, samo da so jo dobili v roke domači ljudje.

Židom je bila s tem izpodrežana korenina na Kranjskem. Šele za časa Jožefa II. in malo pozneje za časa Napoleoneve Ilirije so se mogli Židje zopet naseliti na Kranjskem, toda pod težavnimi pogoji. Domača trgovina je bila že dovolj čvrsta, saj je imela štiri stoletja časa, da je zlahka prenesla konkurenco Židov. Ko je Ilirija propadla, so Kranjski deželni stanovci zopet zahtevali staro pravico po izgonu Židov. Nekateri redki Židje so se dali pokristiti, drugi so bili izgnani in Kranjska je bila zopet svobodna. Ni to trajalo dolgo. Po marčni revoluciji leta 1848. in po uredbah raznih ustav so se mogli Židje zopet naseljevati, toda prav tako brez večjega vidnega uspeha. Zrastle pa je medtem tudi nov močan nasprotnik: združništvo, ki se je pričelo boriti tako proti židovskim kakor proti domačim pijavkam.

Gosto naseljena zemlja, kakor je bila Kranjska, ravna tla, prebivalstvo, ki je kupovalo le to, kar je nujno potrebovalo, sicer pa si je vse potrebno, celo obleko in obutev, delalo samo, brez potreb po kakšnih galanterijskih in podobnih potrebščinah, vse to ni bilo za Žida. V vzgoji katoliške prosvete izobraženo slovensko ljudstvo se je smehljalo, ako se je kje naselil Žid in odprl specevijsko trgovino ali kaj podobnega. Tudi lokalni patriotizem je pomagal mnogo k temu: »Pojdimo rajne k temu trgovcu, naš človek je, ne pa k Židu!« Če pa je bil slovenski trgovec še celo domačin iz iste fare — to velja tudi za današnje dni — potem je zlahka tekmoval z Židom.

K temu je pomagalo tudi domoljubje Slovencev. Židje so radi med seboj govorili nekako spakedrano nemščino, ki je celo pristni Nemci niso mogli trpeti, kaj šele Slovenci! Vse to je odbijalo naše ljudi od njih. Židje so se vrgli le na take kupčije, kjer so bili nevidni. Za Žida velja, da če ga vrže skozi vrata, ti prileze skozi okno. Sedeli so na Dunaju, v Pragi, v Sloveniji pa so po svojih nežidovskih agentih pošiljali šivalne stroje po izredno dragih cenah, ali pa tudi po nizkih, kakor jim je

narekoval kupčijski duh, po agentih so pošiljali celo slovensko plažno literaturo, kakor na primer proslule »Grofica beračica«, »Strah na Sokolskem gradu« in podobno, vse mogoče industrijske izdelke, obratno pa so organizirali nakup poljedelskih pridelkov, vpisovali se kot delničarji v tovarne in banke na slovenskih tleh. Tudi na Slovenijo se je vlegla strnjena mreža židovskega kapitalizma in brezmejnega dobičkarstva.

Za Žide so bile na Štajerskem nekoliko bolj ugodne razmere. Na Štajerskem so se Židje celo tako daleč ponekod prilagodili, da so se sicer smatrali po veri za Žide, po narodnosti pa za — Slovence. Trg Središče ob Dravi je po predvojni avstrijskih štetjih štel več Židov kakor pa Nemcev, čeprav je znano, da so skoraj vsi Židje po Avstriji vpisovali svojo narodnost — nemško. V Središču je bilo torej precej Židov, ki so svojo narodnost prijavili kot slovensko.

Še huje je bilo v Slovenski Krajini. Versko strpna uradna Ogrska ni preganjala Židov kljub raznim demonstracijam zasebnega značaja. V Slovenski Krajini, ki je kot nalašč bila za Žide — široka ravna zemlja, ljudstvo je našlo edino zatočišče le v cerkvi, prosvetnih in združnih organizacijah ni bilo, saj bi jih Madžari tudi ne dovolili, prebivalstvo revno, toda zemlja plodna, to je bilo

približno tako, kakor kje v plodni Galiciji ali v Besarabiji. Še dolgo po vojni je bilo prebivalstvo v Slovenski Krajini prepričano, da kristjan sploh ne more biti dober trgovec, dober gostilničar, dober mesar. Le počasi in težko se še danes slovenski trgovec, tudi če je domačin, bori tam z židovsko konkurenco, vendar v žilavi borbi uspeva. Res pa je še vedno, da je največji odstotek Židov v Sloveniji ravno v Slovenski Krajini, kar je pač posledica nekdanjega madžarskega gospodstva.

V naših časih so se Židje zopet začeli naseljevati v Sloveniji. Sede kot ravatelj, prokuristi in kot solastniki mnogih podjetij — ali, kako lepo se jim je uresničila njihova srčna želja — so sami lastniki, in značilno je, da prav oni, ki so najbolj solidni in trezni narod, najraje na debelo proizvajajo in kupujejo z žganjem, vinom in podobnimi mamili. V Ljubljani imajo svojo versko občino; tudi skupno molilnico in celo svoje pokopališče, kjer je sedaj že kakšnih sedem do osem grobov. Na tem pokopališču pokopujejo židovske mrljice iz vse Slovenije.

Zaenkrat so Židje v Sloveniji še skriti — razen v Slovenski Krajini —, njihov kapital in vpliv je neviden, toda mreža se že razprostira tudi nad Slovenijo in treba bo velikega poguma, da jo kdo preseče!

Voditelj romunskih legionarjev Horia Sima v Bukarešti

Sprejem nemškega zunanjega ministra v on Ribbentropa pri Mussoliniju v Rimu

Tovariši Francije

Ne zamenjajmo jih s skavti ali drugimi društvi. Tovariši Francije lahko postanejo vsi mladi Francozi brez ozira na socialne, verske ali premoženjske razlike. Veliki šef s sodelavci — vsem je okoli trideset let — si prizadevajo vzgojiti in izobraziti mladi francoski rod za bodočnost. Taborijo v Randanu, velikem parku blizu Vichyja.

Mladi Tovariši Francije žive na pol vojaško življenje, vsi so navezani na skupni način življenja za nedoločen čas. Novo gibanje si je postavilo za nalogo trud za telesni in duhovni dvig mladine: ročnim delavcem pomaga k duhovni poglobitvi, izobražence pa uči spoznavati pomen ročnega dela. Tovariši Francije vzgajajo mlade šefe, ki si bodo ustvarili okrog sebe nove kroge in jih prav tako vzgajali.

Tovariši Francije žive na svežem zraku, spe v šotorih, delajo ročno in duševno. Imajo tudi svoj krog. Za pokrivalo jim služi baskovska ali alpinska beretka, sinjemodra srnjica in kratke hlače. Lasje so jim ostrženi. Pozimi bodo imeli jopič in smučarske hlače.

Sledimo malo Tovarišem Francije pri njihovem dnevnem delu. Ob pol sedmih vstanejo, se umivajo in oblačijo. Od četrta na sedem do četrta na osem prosti čas, posvečen za verske vaje, premišljevanje, na podrobni načrt za delo ta dan itd. Ob četrta na devet zajtrk in pospravljanje šotorov. Ob devetih dvig zastave na osrednji jambor v taborišču. Od četrta na deset do četrta na enajst so predavanja, kjer se seznanjajo z osnovnimi pojmi discipline in reda, o cilju, sredstvih in duhu Tovarištva, o notranji upravi pri društvu, o družini in domačem ognjišču, o človeški osebnosti, o nalogah šefa vzgojitelja, o Franciji. Med predavanji sede Tovariši na klopeh, postavljenih v obliki podkve. Sredi med njimi je veliki šef. Od pol enajstih do pol dvanajstih so telesne vaje. Od polne do dveh kosilo in zabava, od dveh do pol šestih telesno delo.

V Randanu pripravljajo prostor za stadion. »Ko bodo naše čete izoblikovane«, pravijo Tovariši, bomo z vso vnemo šli na drugo delo: popravljamo zapuščenih vasi, da bodo zopet sposobne za stanovanje; najrazličnejša dela vseh vrst, ki imajo za

cilj, omogočiti izkoriščanje zapuščenih krajev. Nestrojni mladi ljudje, ki jih je vrgla vojna v gmotno stisko in v razkroj, se bodo v tovarištvu prepričali za novo, veselo življenje v delu. Od pol šestih do pol sedmih se zopet sestanejo k razgovoru. Ob sedmih večerja, od pol devetih do pol desetih stražijo taborni ogenj. Po v delu prebitem dnevu je večerni oddih okrog tabornega ognja sila prijeten. Ob desetih ugasnejo ogenj in gredo počivat.

Dnevni red je nabit ob vstopu v taborišče. Na delo kliče vsakikrat trobenta. Vse opravke v zvezi s stanovanjem, hrano in podobnim opravljajo Tovariši v taborišču sami. Oddelek za kuho pripravlja kosilo in pomiva posodo. Drug oddelek je na razpolago šefu za vse opravke v taborišču, čisti pota, mesta, kjer so sestanki, obeša in snema zastavo, če je treba, pomaga tudi v kuhinji. Zopet drugi pripravljajo taborni ogenj in skrbje, da je zlasti zvečer pri ognju vse v redu.

V dnevih nesreče poskušajo vzbujati neodgovorni hujskaci med množico temne masne instinkte, razširjajo malodušnost in lenobo, podpirajo ljudstvo k maščevanju, širijo zmedo. Tovariši Francije pobijajo te poskuse, vlivajo ljudstvu pogum, veselje do dela, zaupanje v lastno moč, ljubezen ter svetel pogled v bodočnost. Vsak član Tovarišev Francije mora po zgledu velikega šefa negovati v sebi tiste lastnosti, ki so vredne človeka: poštenost, čistost, zmrnost, vdanost.

Tovariši Francije zbirajo pod svoje okrilje vso možko mladino, ki je dobre volje, brez razlike na njeno poreklo. Prizadevajo si, v njej zbuditi pravo ljubezen do Francije, spoštovanje do državne zastave in narodne himne. Študij zgodovine, prve francoske zgodovine iz dobe junaških podvigov francoskega naroda, torej v drugi luči, kot so jo poučevali doslej pod framazonskim nadzorstvom, je na važnem mestu v njihovi vzgoji. Svoji organizaciji skušajo dati čim trdnjše in trajnejše temelje.

Fordov pravni zastopnik

K slovitemu in najdražjemu odvetniku dr. H. Wallaceju v San Franciscu je prišel slep berač in ga prosil, naj ga zastopa v pravdi za 37 dolarjev. »Pa zakaj ste prišli ravno k meni,« ga vpraša nič preveč navdušen odvetnik. »Veste,« mu pravi berač, »najprej sem se pozanimal, kdo je tukaj pravni zastopnik Henry Forda. Mislim sem si, da mora biti Fordov odvetnik pač zelo spreten, kateremu lahko človek svojo zadevo mirno zaupa. Rekli so mi, da ste to vi, zato sem prišel k vam.« Wallace je tožbo prevzel in jo zgubil. »Res zelo spreten zastopnik,« je vzklilni berač proti njemu, ko je dobil od njega ček za 50 dolarjev.

Konec letnega časa v Nemčiji

Nemški notranji minister je določil, da se v vsej državi uvede s 1. aprilom letni čas in traja do 6. oktobra. Ure so premaknili za eno uro naprej. V noči med 5. in 6. oktobrom bodo torej v Nemčiji premaknili kazalec za eno uro nazaj, in sicer ob treh zjutraj, tako da takrat ne bo ob treh, ampak šele ob dveh.

Uvedba letnega časa je prinesla eno uro več dnevne luči, je prihranila ljudem mnogo na razsvetljavi, zvečer pa je bilo eno uro več svobodnega časa. Jeseni postajajo dnevi krajši, zato bodo zopet prilagodili delovni čas po soncu. Sprememba bo prinesla to ugodje, da bodo lahko v Nemčiji po 188 dneh zopet uro pozneje vstali.

Ni si treba lomiti glavo s tem, kako bo v noči 6. oktobra, ko se bodo pomaknili kazalci na uradnih urah za eno uro nazaj. To so tudi že uredili. Na ne bo dvakrat ob dveh, bodo označili ta čas tako, da bodo imenovali prvo uro od dveh do treh 2A, 2A, 1 minuta, 2A, 59 minut, druga ura, ko bo prišel kazalec spet nazaj na dve, bo 2B 2B, 1 minuta, 2B 59 minut 3 itd.

Na misel letnega časa je prišel Amerikanec Benjamin Franklin, znamenit po iznajdbi streljivo.

Nova navodila za boljševisko brezbožniško propagando

»Znanstveno-metodični« časopis ruskih borbenih brezbožnikov, »Antireligioznik«, je objavil nova navodila za proticerkvena predavanja. Brezbožniška propaganda mora biti v najnovejši dobi zgrajena na »vlogi«, ki jo imajo krščanske cerkve v sedanjih, »drugi imperialistični vojni«. V vseh meščanskih državah obstoja, tako pripovedujejo sovjetski brezbožniki, sodelovanje med razredom izkoriščevalcev in med voditelji krščanskih cerkva. Japonsko napadalo vojno na Kitajskem, tako pravijo dalje boljševiski, podpirajo krščanski misijoni. Na Angleskem so delnice vojaških tovarn v rokah duhovščine. V Italiji živi Mussolini v dobrih odnosih z Vatikanom, istočasno pa se proglašajo za zaščitnika islama. V Združenih državah so duhovniki agenti vojne industrije. Poslanstvo Myrona Taylora nima za cilj mir v Evropi, temveč dosego zveze med ameriško buržoazijo in med »šefom črne internacionale«. »Antireligioznik« končuje navodila z vzklikom: »Dol z vojnimi špekulanti, dol s cerkvenimi dostojanstveniki!« Iz tega se vzbuja videz, da bi Sovjeti iz sedanje vojne raje dosegli družbeni preobrat kakor uničenje vere in krščanstva. Verjetno pa so prepričani, da je odstranitev krščanstva pogoj za končno zmago rdeče revolucije, zato morajo udrihati po njem. S svojimi lažmi, kot smo zgoraj brali, pa lahko uspejo seveda samo med nepoučenim ruskim prebivalstvom, drugod se jim mora vsakdo le žalostno nasmehovati.

Človek z dvema srci

Vsak človek ima v primeri z drugimi nekaj različnega. Različne so zlasti poteze, obraz, pa tudi notranjost človekova, kot značaj, razna nagajanja itd. Življenje bi bilo zelo pušto če bi bili vsi ljudje enaki. Narava sama pa ima pod navadnimi splošnimi okoliščinami svoje smernice, ki se jih v glavnem zelo natančno drži. Tako ima človek na sredi lica nos, na desni in levi nad nosom oči, itd.

Tudi za notranjost človeškega telesa, za drobovje in podobno ima narava jasno postavljena pravila, ki jih lahko spoznamo v vsakem anatomskem leksikonu. So pa ljudje, pri katerih se narava malo zmoti. Na te ljudi gledamo kot na neko posebnost, učenjaki se zanimajo zanje, vse se jim čudi.

Tako pripovedujejo o nekem Italijanu, ki je 60 let star umrl v Avstraliji. Imel je dvojce src. Eno je bilo na desni, drugo pa je bilo pomaknjeno nekoliko na levo stran. Skozi oboje src je krožila kri. Zdravniki so ugotovili, da ima mcž dvojce src zato, ker sta bila v zametku dvojčka, toda do tega ni prišlo, le drugo srce se je popolnoma razvilo.

Pred nekaj meseci so našli v New Yorku nekega dečka, ki je imel vse organe na nasprotni strani kakor jih imajo navadno ljudje. Tudi slepič je bil pri njem na levi strani. Verjetno tega izjemnega primera sploh ne bi odkrili, če bi fant ne zbolel na reumatizmu. Morali so ga prenesti v bolnišnico, kjer so ga temeljito preiskali in so našli na to redkost.

Posledica zgubljenе vojne in blokade

Francozinje so bile znane po tem, da so si rade barvalje las. Sedaj so se morale odpovedati tej priljubljeni navadi, ker so brivci izjavili, da nimajo več potrebnih barv in kemikalij, ki so za tako delo potrebne. Dobivali so jih iz kolonij, te pa so sedaj zaprte in tudi ni upanja, da bi se stanje kmalu izboljšalo. Zato so se Francozinje pač vdale v usodo in ni več nobena redkost, da vidiš na ulici mlade in starejše dame z dvobarvnimi lasmi. Na koncu so lasje še lepo pobarvani, tik pri korenini pa so take barve, kot jo je Bog dal. Francozinja je vedno iznajdljiva in si zna hitro pomagati. Iz sile so naredile modo. Iznale so lepe koketne frizure, pri katerih se dvojna barva tako lepo poda, da prav nič ne dvomiš v najnovejšo pariško modo, ko gledaš to frizuro.

Za kratek čas

Upanje

Z nagubanim čelom gleda oče sinovo spričevalo. »Upam, da se boš za veliko noč poboljšal.« — »Prav imaš, oče, nikdar ne smemo izgubiti upanja.«

Dovoljena kritika

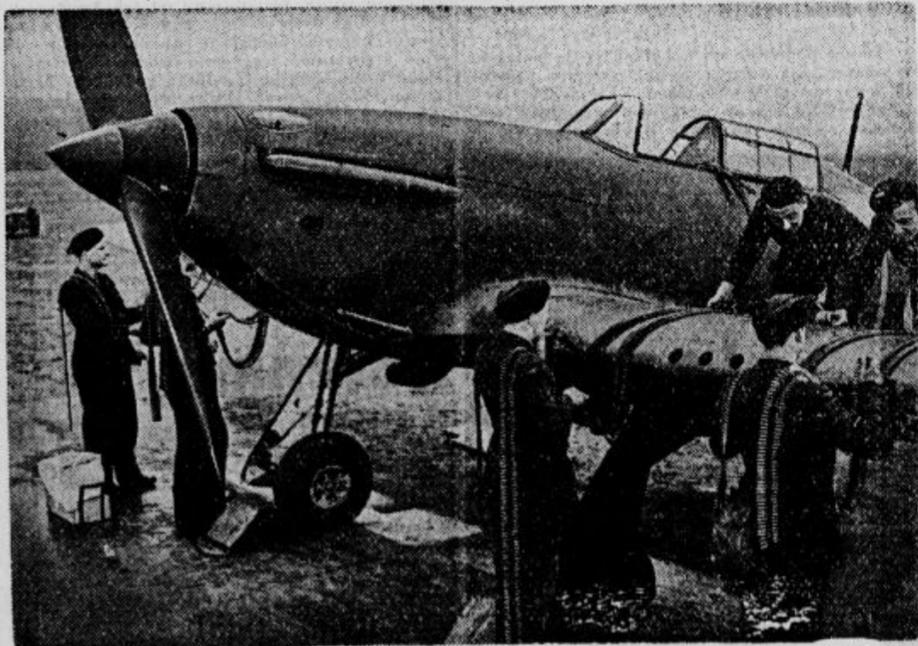
Mož pride domov in kritizira novo žensino obleko. »Kaj se vi močje razumete na take stvari!« — »Draga, glavno je cena, cena!«

Upravičena hvaležnost

»Danes opoldne sem se v gozdu peljal mimo vas.«
»Zato sem vam res iz srca hvaležen.«

Dvoumno

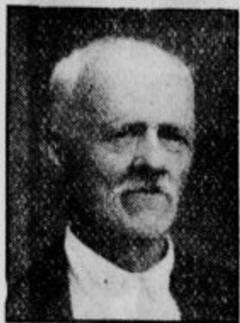
»Pomislí, moj rojstni dan je danes, žena pa še ni spregovorila besedice z menoj.«
»Čestitam.«

Angleško bojno letalo Hurricane, ki je oboroženo z 8 strojnimi

Naši slavljenici

Mihael Kavka — 90 letnik

V krogu svojih sinov, hčera, vnukov in pravnukov obhaja devetdesetletnik svojega plodnosnega življenja vzoren krščanski mož gospod Mihael Kavka v Št. Pavlu pri Domžalah. Že od rojstva izredno nadarjen se je sam izobraževal z branjem poučnih in strokovnih knjig ter je bil pravi svetovalec svojim sosedom in tudi mnogim drugim, ki so od daleč prihajali k njemu po nasvete. Dolgo vrsto let je umno gospodaril na svojem posestvu, ki ga je pa že pred 25. leti prepustil svojemu najstarejšemu sinu. Od leta 1902 je bil zastopnik Vzajemne zavarovalnice do pred nekaj leti, ko je zastopstvo prevzel njegov sin. Bil je prvi načelnik Mlekarske zadruge v Dragomlju. Tudi v politiki se je živo udeleževal. Bil je vedno odločen pristaša Katoliško-narodne stranke in pozneje Slovenske ljudske stranke. Rajni dr. Jan. Ev. Krek je g. Kavko zelo cenil in ga je prav mnogokrat obiskal na njegovem domu. Naročnik »Slovenca« je naš jubilarček ob 90 letih in ga še danes vsaki dan prebere brez nocojnikov. Tudi drugi kat. listi prihajajo v njegovo hišo. S svojo ženo Antonijo, ki je umrla že pred 37 leti, je v krščanskem duhu vzorno vzgojil šest otrok, ki so vsi dobro preskrbljeni. Najstarejši sin Tone gospodari na domu, najmlajši sin Karel pa je ugleden stavbenik, predsednik Zveze slovenskih obrtnikov in občinski svetnik v Ljubljani. Svojo devetdesetletnico obhaja g. Kavka čil in zdrav in se še vsak dan sprehaja po travnikih in njivah. K visokemu življenjskemu jubileju mu iskreno čestitamo z željo, da bi ga Bog ohranil v zdravju in zadovoljnosti do skrajnih mej človeškega življenja.

Dr. Cirman Miroslav, zdravnik

v Medvodah ordinira od danes dalje **edino le na svojem domu** ob delavnikih dopoldne.

Miha Dimnik — 80 letnik

V Jaršah ob Savi pri Ježici obhaja danes 80 letnico svojega življenja, zdrav in zadovoljen, za občino Ježico in vso ljubljansko okolico zelo zaslužen mož g. Miha Dimnik.

Poseben božji blagoslov je spremljal njega in vse njegovo delo. Bil je vzoren družinski oče in zgleđen soprog. 1884 se je oženil, toda zakonsko družico mu je Gospod vzel že pred 10 leti. Bilo je 15 otrok; danes je živih še 6. Vsi so lepo preskrbljeni in dobri katoliški možje odn. žene. Najstarejši sin Martin je bil župnik v Kokri nad Kranjem, ki je pa 1938 umrl.

Od svoje mladosti je g. Dimnik vnet bralec, naročnik in razširjalec katoliškega tiska. »Domoljuba« ima naročnega, odkar izhaja, »Slovenec« naročnik pa je že 32 let. V hiši so že od začetka Mohorjeve knjige; naročene pa imajo tudi vse druge katol. nabozne ter druge liste; sicer pa je bila Dimnikova hiša v Jaršah nekoč prava vaška čitalnica in se je iz tega doma razširil dober tisk in berilo po vasi.

Naravna nadarjenost in izredna delavnost pa je gnala slavljenca kaj kmalu v javno delo. Je nad 50 let član občinskega odbora. G. Dimnik se rad pohvali, da »služi že 8 ježenskem županu, 48 let je član krajevnega šol. odbora šole pri Sv. Petru; od l. 1912 je njegov predsednik. Član okrajnega šol. sveta ljubljanskega je bil 9 let. V vseh teh funkcijah je doživel samo eno prekinitve, tudi njega je namreč znani JNS režim pred leti odstavil, toda brž ko je bilo tega režima konec, je ljudstvo g. Dimnika spet postavilo.

Vse javne naprave v občini v teku preteklih 50 let so nerazdružljivo zvezane z imenom g. Dimnika. On je bil tisti, ki se je pred 45 leti zavzel za regulacijo Save in s tem obvaroval odn. pridobil velike komplekse rodovitne zemlje. Le žal, da je Sava pred nekaj leti to regulacijo uničila, ker je drž. oblast ni v redu vzdrževala in čeprav je bil g. Dimnik tisti, ki se je z vso odločnostjo

zavzemal za to, da se ne bi zanemarjala. On se je trudil, da je prišel šentjakovski most čez Savo v roke kranjske dežele. Veliko zaslug si je gospod Dimnik pridobil ob zgradbi vodovoda na Ježici l. 1910. Za to je pri bivšem dežel. odboru kranjskem izposloval 25 odstotno deželno podporo. Pripravil je načrte, da bi tudi Tomačevo in njegova domača vas Jarše dobile vodovod, kar pa je preprečila svetovna vojna. — Z enako ljubeznijo in požrtvovalnostjo je sodeloval pri elektrifikaciji občine pred leti odn. v zadnjih letih pri nakupu občinskega doma zgradbi šole na Črnučah itd.

Ni čuda, da ga je ljudstvo leta 1908 izvolilo v deželni odbor, v katerem je ostal vse do njegovega konca. Poleg drugih sodelavcev se g. Dimnik še danes najlepše in najrajši spominja pokojnega dr. Janeza Evangelista Kreka, s katerim sta si bila najboljša prijatelja in od katerega je dobil nešteto pobud in nasvetov za svoje delo v ljudsko dobrobit.

Kot umen in napreden kmetovalec in živorejec se je zanimal tudi za vsa v kmetijsko stroko spadajoča vprašanja. Tako je postal odbornik v celi vrsti kmetijskih in drugih strokovnih organizacijah. 9 let je bil v glavnem odboru Kmetijske družbe, 15 let v odboru konjarskega oddelka, 12 let je bil na čelu okrajne kmetijske zveze, ki se je pod njegovim predsedstvom silno razmahnila itd.

Naj omenimo nazadnje še to, da je že 48 let cerkveni ključar cerkve sv. Marijete v Tomačevem, za katero je mnogo dobrega storil.

To bi bile v kratkem najvažnejše stvari iz slavljenčevega življenja, ki si še danes ne da miru. Še vedno zgodaj vstaja in opravi, vsa teška kmetička dela. V vsem je mož reda in discipline. Živi zelo solidno. Zaradi velike izkušnosti uživa ne samo doma, ampak daleč naokrog velik ugled. — G. Dimnik je zgled ljudskega javnega delavca. Vsi prijatelji in znanci želimo, da bi Bog, ki ga g. jubilarček ni nikoli pozabil, še bogato plačeval s svojo naklonjenostjo našega slavljenca.

Petrič Maks — 80 letnik

Mož poštenjak, ki si je oprtil deveti križ, je vreden, da se ga javno spomnimo. Ne slavimo ga zato, ker je nad 40 let služil tiskarski umetnosti, ne ker je bil skozi vso to dobo v eni in isti službi, pa tudi ne, ker je bil pionir dolenskega planinstva, temveč zato, ker je mož poštenjak, skromen in iz dna duše veren katoličan.

»Bog delo in pošteno razvedrilo,« tako pravi naš jubilarček, »mi je bilo geslo vso življenjsko dobo.«

Kot rojen Novomeščan se je s svojim 17 letom posvetil v tedanji Krajevni tiskarni grafični umetnosti ter 43 let nepretrgoma delal, nazadnje kot oddelčni vodja. Le nekaj let je zaradi izpopolnjevanja prebil po drugih tiskarnah. V tej dobi pa je bil bolan le 18 dni. Za njegovo delavnost, skromnost in vztrajnost je bil evoječasnno odlikovan z visokim odlikovanjem.

Ako povemo, da je bil agilen član tukajšnjega društva kat. rok. pomočnikov, vzoren član slovenskega Dolenskega pevskega društva, požrtvovalen pri novomeški požarni bramb. dolgoletni načelnik okrajne bolniške blaginje, pri bivšem kranjskem tiskovnem društvu blaginjski upravitelj ter skozi vso dobo zaupni član tukajšnje podružnice, moramo reči, da je mogel biti tak le zato, ker je bil vztrajen, vreden, zvest in veren.

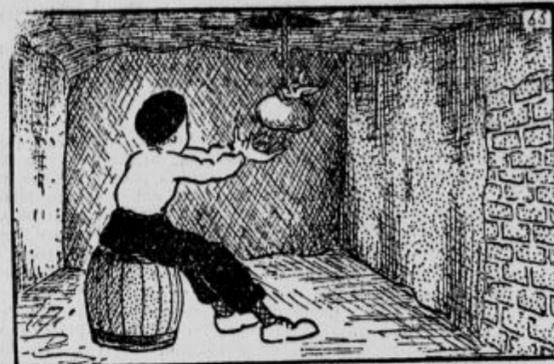
Še vedno istega značaja, krepak po duhu, vesel, poln humorja prav rad kljub visoki starosti poroma v svoje »kraljestvo« na Gorjance. Saj pravi, da se ima zraven vsega zahvaliti za vse dobrine, ki jih je prejemal, le Bogu, ker je vedno ljubil svež zrak, pristo naravo zlasti pa dolenske planine — Gorjance. Kot pionir dolenskega planinstva je s pok. veleplanincem insp. drž. žel. g. L. Knafelcem tačel obiskovati v zgodnji mladosti Gorjance. To je bilo še tedaj, ko je oral ledino potov po pračozdu pok. pisatelja Janez Trdina. Cerkev sv. Miklavža je bila še razvalina, o tovarni pa še pojma niso imeli. Še danes kljub teži osmih križev rad pohiti v kraljestvo Trdinovih škrtov in palčkov ter se ves preroben vrača od začaranega studentca »Gospodičine«, kjer se napije za leto dni one sladke studenčine, ki ji ni najti enake nikjer na Dolenskem.

Kot dolgoletnemu naročniku »Slovenca« in drugega kat. časopisja ter kot zvestomu pristažu slovenskega katoliškega čitanja iz vsega srca želimo, da bi v krogu svojih treh dobro preskrbljenih otrok, ki zavzemajo mesta odličnih služb, dočakal še mnogo rojstnih dni v zdravju in zadovoljnosti.

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(65) Po dolgem mučenju in vztrajnem prizadevanju se je Mihcu le posrečilo sneti vezi in si oprostiti roke. Sedaj bo pa že nekoliko podrobneje lahko pregledal svoj zapor in odprtino, ki jo je odkril njegov zvesti zaveznik. Skala torej le ni bila čisto scela, ampak so skoz njo vodili še drugi rovi in tako tanjšali stene Mihčeve celice.

(66) Prav nad Mihcem je namreč Zelenček odkril drugo prostorno votlino in takoj zasnoval načrt za pobeg. V votlino je nanosil živeža kar za nekaj dni, ker je računal, da mu bo prebivanje skalnega stroga vzelo toliko časa, Mihcu pa bi med tem že lahko od lakote omagal. Za prvo silo je bila odprtina dosti velika za podajanje živeža.

Kamnik

Na zadnji poti na kamniške Zale smo 22. t. m. spremili gospoda šenica Antona, orožniškega narednika in oskrbnika kraljev. dvorca ob Bohinjskem jezeru. Sredi najlepših moških let je vprav na svoj rojstni dan v 43. letu starosti umrl zaradi hudega srčnega krča. Prepeljan je bil na rojstni dom svoje užaloščene družice Fanike, poleg nje pa obokujeta težko izgubo tudi sin Franci in hčerka Tončka. Ni bil priljubljen samo pri svojih, temveč je užival veliko spoštovanje in priznanje za svoje vestno službovanje tudi v krogu svojih tovarišev. Za svoje neumorno in vzorno delo v službi je tudi prejel tri zlate in dve srebrni kolajni. Krsto so nosili domači orožniki. Organizirana je bila tudi deputacija orožniške dvorske čete z Bleda in Brda. Med udeleženci pogreba so korakali vodnik kamniških orožnikov g. podporočnik Celušič Branko, narednik vodnik g. Šnabel in upravitelj kraljevega dvorca na Bledu g. Dekorte Drago.

Naj Bog pokojniku lahka naša zemlja, njegovim dragim pa izrekamo najiskrenejše sožalje!

Mokronog

V torek, 24. septembra so vrhu zvonika, kjer se bo dvigal križ, zidarji zasadili smreko. 70-letna želja in govoricu o zvoniku se je faranom izpolnila, in sicer po zasluzi domačega župnika g. Ivana Sladiča, ki je z vso odločnostjo prijel za delo in se ni ustrašil težkih žrtv in dela.

Stari zvonik je dobil močan, kamenit oklep ter v varstvu tega oklepa zrastel za 8 metrov. Dvignil se je nad grajsko višino, kot bi hotel povedati, da je po dobroti sedanjega lastnika gradu prenehala servituta — uslužnost.

Načrt za zvonik in preureditev cerkve je izdelal g. inž. arch. J. Valentinčič, Plečnikova šola. Realiziral pa ga je g. Franc Kristof, zidarski mojster na Mirni. Oba sta položila v delo vso svojo ljubezen in pridnost. Staremu zvoniku je bilo treba dati nov, trden temelj, ker je do sedaj etal na ilovki in grajski škarpji ter grozil, da pade na cerkev. Obema priznanje in zahvala.

Za delo se je porabilo 160 voz kamna, ca 300 voz groma in peska, 24.000 kosov opcke in 30.000 kg cementsa. Sedaj čaka še ometa in 12 m visokega betonskega stopnišča, po katerem se bo prišlo na oratorij in čez vzozi v podrešje cerkve.

Naj Bog podeli faranom vztrajnosti in požrtvovalnosti, da bi kmalu zazvonili zvonovi ter klicali mir in blagoslov božji na zemljo.

Požar v farmi angorskih kuncev v Mokronogu

Mokronog, 27. sept.

Danes popoldne ob pol dveh je do sedaj še iz nepojasnega vzroka nastal požar v prostori, kjer ima g. Miler urejeno zajčjerejo z več sto angorskih kuncev, od katerih pridobiva volno. Ker so bile skoro vse stavbe lesene in je

ŠPORT

Današnji športni spored

Slovenska nogometna liga:

V Ljubljani: Ljubljana : Mars

ob 16 na igrišču SK Ljubljane

V Mariboru: Maribor : Železničar

ob 15.30 na igr. Železničarja

V Celju: Olimp : Kranj

V Trbovljah: Amater : Bratstvo

Lahkoatletski dvoboj:

Celje : Bratstvo na Jesenicah

ob 9 dop. na igrišču Bratstva

Nogomet:

Korotan : Jadran, prvenstv. tekma

na igrišču Korotana ob 16

Hermes : Moste ob 10.30

na igrišču Hermesa

Vič : Slavija ob 16 na igrišču

Jadrana

Srednješkolski lahkoatletski miting

v Mariboru na igrišču Železničarja

ob 9.30

Nov način presoje smučskih skokov

Nemci hočejo upeljati pri svoji mladini nov način presoje smučarskih skokov. Doslej so namreč pri skokih Hitlerjeve mladine v glavnem presojevali daljavo skoka, odslej pa hočejo glavno važnost polagati na izvedbo skoka kakor je to predpisano v mednarodnih pravilih za smučarske skoke. Pri zadnjih zimskih tekmah v Ga-Pa so se že opazile spremembe v tem pogledu, ker so presojali ne samo daljavo temveč tudi izvedbo skokov. Vsekakor — tako pravijo Nemci sami — je pravičnejša ocena, kjer se daje prednost izvedbi kakor pa daljavi skoka.

tudi zmanjkovalo vode za gašenje, je ogenj v zelo kratkem času zajel in uničil skoraj vse stavbe. Zgorelo je okrog 50—60 kuncev, velike množine volne, pridobljene od teh kuncev, nadalje veliko ovsa in sena, namenjenega za krmiljenje kuncev. Ogenj je uničil tudi motorno kolo s prikolico ter razno orodje in opravo v stanovanju lastnika. Lastnika g. Milerja ni bilo doma. Skoda je zelo velika, računajo, da okrog 200.000 din. Ogenj ob času poročila še ni popolnoma udušen.

Zahvala

Vsem, ki so z nami sočustvovali in nas tolažili ob bridki izgubi našega preljubega soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Antona Tavčarja

industričar v Mariboru

izrekamo tem potom svojo iskreno zahvalo.

Predvsem velja naša zahvala zdravnikom, ki so se z vsemi močmi trudili blažiti bolečine ponesrečencu, nadalje g. mestnemu in stolnemu župniku msgr. Umeku za tolažilne besede njegovega nagrobnega govora, pevskemu zboru pekovskih pomočnikov v Mariboru za pretresljive žalostinke, ter darovalcem številnih krasnih vencev in kit cvetja. Prirčna hvala vsem prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti in mu izkazali poslednjo čast.

Maribor, dne 28. septembra 1940.

Zalujoča rodbina Tavčarjeva

Potrti globoke žalosti naznanjamo, da nam je naš ljubi soprog, oče, dedek, stric in brat, gospod

Leopold Košenina

poštni inspektor v pokoju

v 72. letu starosti, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 30. septembra 1940

ob 16. uri iz mrtvašnice na Pobrežju na frančiškansko pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo brala v torek, dne 1. oktobra 1940 ob pol 9. uri v frančiškanski cerkvi.

Maribor, dne 28. septembra 1940.

Helena Košenina, soproga; Vlado, Josip, Leo, sinovi; Ruža roj. Pouše, Edit roj. Racek, snahi; Tatjana, vnukinja — in ostalo sorodstvo.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka patina vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Službe iščejo

Upokojenec

45 leten, trgov. naobržen, prevzame nadzorstvo nad posestvom, lesno industrijo ali sileno. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Zaupanje 1144« št. 14673. (a)

Izrjen manufakturst

agilen, vojaščin prost, želi nastopiti službo takoj, najraje v mestu. — Ev. prevzame tudi mesto potnika. — Razpolaga s kavejo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14671.

22 letno dekle

pridno in pošteno, išče službo sobarice, pomoč pri gospodinjstvu ali podobno. Zna tudi šivati. Ponudbe na naslov: Loparnik Ivanka, Stročjava, p. Ljutomer, dravska banovina. (a)

1000 din plačam

tistemu, ki mi preskrbi službo v tovarni, knjigovodnji ali slično. Znam tudi šivati. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 14641.

Industrijski uradnik

vešč vseh trgovskih in pisarniških poslov, knjigovodstva, slovenske in nemške korespondence, želi zaposlitve. Dopisi zaproseni v upravo »Slovenca« pod »Visokošolska izobrazba« št. 14643.

Absolventinja

trgovskega tečaja z malo maturo, išče primerne službe v pisarni ali trgovini. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 14592. (a)

Gospodična

zmožna nemščine, ortopedske masaže, otroške in bolniške nege, išče mesto vzgojiteljice. Izurjena v vsem. Gre tudi v strobo bolniku. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Ljubezen do otrok 1140« št. 14187.

Pekovski poslovodja

o obrtnim listom, dober strokovnjak v navaden in lukuznem pečivu, 34 let star, samski, trezen in resen, želi zaposlitve. Event. tudi kot predp. ali za pripravljanje testa. Cenj. ponudbe poslati na podružnico »Slovenca« v Mariboru pod »Vaeastransko sposoben 1143« št. 14590. (a)

Trgovska pomočnica

zanesljiva, poštena, izučena v mešani stroki — išče zaposlitve v manjšem mestu ali na deželi. Pomagala bi tudi v gospodinjstvu. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Ptuj pod »Zanesljiva« 14.695. (a)

Dekle

vajeno kuhanja in gospodinjstva, išče službo. Gre tudi v hotel za sobarico ali za pomoč na gostilno. Marica Resnik, Makole pri Poljčanah. a

Mlad šofer

avtomobilnik, z daljšo prakso v vožnji, vešč plinskih generatorjev in Diesl motorjev, zlasti pa bencinskih motorjev, išče službo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 14.670. (a)

Trgovska pomočnica

mešane stroke, vajena tudi gospodinjstva, išče službo kjerkoli. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Mlajša moč« 14.713. (a)

Kuharica

za srednje sloje, stara 43 let, poštena, išče primerne službo pri starejših ljudeh. — Gre tudi k starejšemu gospodu za gospodinjstvo. Frančiška Hojnik, Foto Pelikan, Rogaska Slatina. (a)

Gospodinja

kuharica želi službo v kuhinji. Izurjena v gospodarstvu in gospodinjstvu. — Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 1465. (a)

Pekovski pomočnik

išče zaposlitve. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14776. (a)

Krojaški pomočnik

za male kose išče službo. Moškon Franc, Mirke 11, p. Vrhnika. (a)

Gospodična

zmožna vseh pisarniških del, samostojna, išče primerne zaposlitve. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14668. (b)

Gospodična

pridna in poštena, z meščansko šolo in Christofovim trgovskim tečajem, prosi za kakršno koli namestitve. Ima bolno mater in sta brez sredstev. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Pridna«.

Absolventka

abiturientskega tečaja — išče kakršne koli zaposlitve. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Vešča nemščine« št. 14795. (a)

Polir

zidar, zmožen voditi visoke stavbe, išče službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14786. (a)

17 letna gospodična

absolventka meščanske šole in trgovskega tečaja oboje z odliko, išče primerne zaposlitve v pisarni ali v trgovini kot prodajalka. Naslov v upr. »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 14934. (a)

Mlajša natararica

išče službo v bližini Maribora. Nastop takoj. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor, pod št. 1154.

Šofer

išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14850. (a)

Zanesljiv čuvaj

s kavcijo, želi službo ali oskrbniško mesto manjšega posetva, prvovrsten kmetovalec. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Hočem delati« št. 14847. (a)

1000 din dam

tistemu, ki mi preskrbi delo postrežnice za upravljanje pisarne. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pisarne« št. 14861.

Krojaški mojster

z inozemskim krojnim tečajem, verziran moškega in ženskega dela, želi službo v kakem večjem podjetju. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožen« št. 14871. (a)

Službodobe

Zobotehnik

vešč del v zlatu, kavčuku in Krupmetalu — se sprejme za takojšnji nastop. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 14437.

2 čevljarjska pomočnika

za moška šivana dela — sprejemem. Zaposlitve je stalna. — Konrad Mehle, Trzin.

Več čevljar. pomočnikov

sprejme Gorenjak Konrad, Celje, Gosposka 28. (b)

Kuharica

srednjih let, samostojna, poštena, se sprejme k dobri hiši v podeželskem trgu. Kuhala bi s osebami. Plača po dogovoru. Služba stalna. Samo pridne, zdrave in dobre z dobrimi spricavali naj pošljejo ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalno« št. 14817. (a)

Dekle, stara 14 let

poštenih kmečkih staršev želi dobiti mesto učenke šivlje. Gre v mesto ali na deželo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pridna in poštena« št. 14085. (v)

Pletiljo na stroj št. 10

sprejemem. Hrana in stanovanje lahko v hiši. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14632. (b)

Zagarja

vajenega v mlino, sprejemem. Oven Ivan, Dobrova 33 pri Ljubljani. (b)

Mizarske pomočnike

in vajenca sprejemem. — Ivan Plohl v Mariboru, Smetanova ulica št. 1.

Hlapca

ki razume vsa poljska dela, sprejme uprava posestva Rogoza, p. Hoče.

Raznašalca

mladega, marljivega, poštenega in simpatičnega, iščem za trgovino v mestu. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 14650. (b)

Krojaškega pomočnika

za vsa dela sprejemem takoj. Filipič, modno krojaštvo, Vrhovci p. Dobrava. (b)

Trgovskega pomočnika

železninske stroke, 25—30 let starega, zmožnega slovenskega in nemškega jezika, takoj sprejemem. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Železninar« 14636.

Žensko pisarniško moč

pridno in pošteno, samostojno, vešč vseh pisarniških in trgovskih poslov, sprejemem. Pismene ponudbe je poslati na naslov: Zaplotnik Franc, trgovina usnja, Križe na Gorenjskem. (b)

Natararico

za boljše gostilno na deželi, iščem za 15. oktober. Biti mora poštena, pridna in snažna. Ivan Zumer, Cerkljica pri Raketu. (b)

Dva čevljar. pomočnika

sprejemem. Luka Zupan, Pristava, Križe, Gorenjsko. (b)

Trgovsko pomočnico

za trgovino z mesanim blagom, pridno in pošteno, po možnosti manufakturstiko in znanja nemščine sprejme takoj K. Koželj, Trzin. (b)

Gospodinja

starejša, za okolico Ljubljane, sprejemem. Predstaviti se osebno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14574. (b)

Gospodično

z dežele in iz boljše kmečke družine, katere se želi učiti finega damskega in moškega krojaštva, sprejemem. Sprejemem tudi krojaške pomočnike za velike komade. Ponudbe je poslati upravi »Slovenca« Maribor pod »Stalna služba 1141« št. 14588. (b)

Gospodično

ki govori nemško, event. tudi francosko, sprejme takoj h dvema dečkoma 9 in 7 let Ivkovič, stamarija Novi Sad, Dunavska 14. (b)

Drvarje

za izsekavo gozda in napravo drv ter oglarja potrebujemo za takoj. — Zgledati se pri »Realiteti« v Ljubljani, Prešernova ulica 54. (b)

Mežnarja-organista

sprejme župnik urad Bučka. (b)

Dva pečarska pomočnika

sprejemem. Delo stalno. Ivan Zaplotnik, pečarstvo Radovljica. (b)

Mlajši šofer

z dobrim nastopom, trezen, zmožen popraviti in oskrbe avtomobila, dobi stalno službo. Predpogoj nekaj kavcije. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.524. (b)

Krojaškega pomočnika

takoj sprejemem. Franc Lobnikar, Selca nad Šk. Loko. (b)

Natararica

pridna, postrežljiva, stara do 30 let, ki opravlja tudi druga hišna dela, zmožna male kaveje, se sprejme. Osebno se zgledati v podružnici »Slov.« na Jesenicah. (b)

SUKNO, KAMGARN, VOLNENO, FLANEL, BARHENT, PLATNO, SVILA, DELENI

Več pomočnikov

soboljarskih in pisarniških, takoj sprejme Jože Potočnik, Prešernova 7, Jesenice. (b)

16—18 letno dekle

revnih staršev, sprejme dvočlanska boljša družina za pomoč gospodinj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14.713. (a)

Kovaškega pomočnika

takoj sprejemem ali mu oddam kovačnico v najem. Ponudbe: Zelink - Goriče-Golnik. (b)

Dva mizarska pomočnika

sprejemem takoj, hrana in stanovanje v hiši. — Gospodarič, Radeče pri Zid. mostu. (b)

Dva mizarska pomočnika

z vso oskrbo in stalno delo, sprejemem takoj. — Jože Sitar, mizarstvo — Križe pri Trzinu. (b)

Služkinjo

ki zna tudi kuhati, sprejemem. Florjanska 26-I. (b)

Prodajalko

z večletno prakso sprejemem v večjo trgovino z galanterijo in specerijo. Plača dobra. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena« št. 14812. (b)

Modistke

sprejme in poštene takoj sprejemem. Salon »Mila«, Kranj. (b)

Starejša ženska

dobi službo k nemcu od dobi službo k 1 otroku, ki je tudi vajena kuhe. Nastop 1. oktobra. Djordžević, Stražišče 66-I, p. Kranju. (b)

Čevljarjskega pomočnika

za šivana dela sprejemem takoj v stalno službo. — Drmaž Josip, Večna pot št. 29, Ljubljana. (b)

Dva mizar. pomočnika

sprejme takoj mizarstvo And. Cufar, Jesenice. (b)

Hotelskega direktorja

za prvovrstno podjetje v turističnem kraju dunavske banovine, sprejemem. Imeti mora kavcijo. Lahko je tudi ženska oseba. Pismene, lastnorčno pisane ponudbe s podrobnimi podatki o dosedanjem delu in sliko ter poštne znamke za odgovor je poslati na upravo »Dan«, Novi Sad. (b)

Mlodo pošteno dekle

sprejemem v pomoč pri gospodinjstvu. Fani Trojanšek, Mestni trg 10-II. (b)

Več delavcev

sprejme trdika Vizintin takoj. Ljubljana, Močnikova ulica 13. (b)

Postrežnico

strogo pošteno, za upravljanje poslovnih prostorov od 5 do 7 ure, sprejemem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 14855. (b)

Postrežnico

strogo pošteno za upravljanje poslovnih prostorov od 5 do 7 ure, sprejemem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 14855. (b)

Kovaškega pomočnika

takoj sprejemem ali mu oddam kovačnico v najem. Ponudbe: Zelink - Goriče-Golnik. (b)

Dva mizarska pomočnika

sprejemem takoj, hrana in stanovanje v hiši. — Gospodarič, Radeče pri Zid. mostu. (b)

Služkinjo

ki zna tudi kuhati, sprejemem. Florjanska 26-I. (b)

Prodajalko

z večletno prakso sprejemem v večjo trgovino z galanterijo in specerijo. Plača dobra. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena« št. 14812. (b)

Modistke

sprejme in poštene takoj sprejemem. Salon »Mila«, Kranj. (b)

Starejša ženska

dobi službo k nemcu od dobi službo k 1 otroku, ki je tudi vajena kuhe. Nastop 1. oktobra. Djordžević, Stražišče 66-I, p. Kranju. (b)

Čevljarjskega pomočnika

za šivana dela sprejemem takoj v stalno službo. — Drmaž Josip, Večna pot št. 29, Ljubljana. (b)

Dva mizar. pomočnika

sprejme takoj mizarstvo And. Cufar, Jesenice. (b)

Hotelskega direktorja

za prvovrstno podjetje v turističnem kraju dunavske banovine, sprejemem. Imeti mora kavcijo. Lahko je tudi ženska oseba. Pismene, lastnorčno pisane ponudbe s podrobnimi podatki o dosedanjem delu in sliko ter poštne znamke za odgovor je poslati na upravo »Dan«, Novi Sad. (b)

Mlodo pošteno dekle

sprejemem v pomoč pri gospodinjstvu. Fani Trojanšek, Mestni trg 10-II. (b)

Več delavcev

sprejme trdika Vizintin takoj. Ljubljana, Močnikova ulica 13. (b)

Postrežnico

strogo pošteno, za upravljanje poslovnih prostorov od 5 do 7 ure, sprejemem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 14855. (b)

Postrežnico

strogo pošteno za upravljanje poslovnih prostorov od 5 do 7 ure, sprejemem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 14855. (b)

Postrežnico

strogo pošteno za upravljanje poslovnih prostorov od 5 do 7 ure, sprejemem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 14855. (b)

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH V NAJVEČJI IZBIRI V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI IN PO NAJNIŽJIH CENAH CENIK IN VZORCI ZASTONJ

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

SUKNO, KAMGARN, VOLNENO, FLANEL, BARHENT, PLATNO, SVILA, DELENI

Prodamo Modroce

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan

tapetnik Ljubljana, Mestni trg 13

Pozor gasilske čete!

Na zalogi najbolje in najcenejše motorne brizgalne

Šolske torbice

kovčeve in nahrbtnike ter stalno zalogo vseh vrst usnja — nudi po nizkih cenah

Frane Erjavec

Ljubljana, Stari trg 18.

Ovčja kožuhovina

jagenčkovih, ovčjih kož, za preproge, plašče in podloge, katere imam na zalogi vedno v veliki izbiri, črne in bele, kupite najceneje pri Ivanu Babniku, trgovina s kožami, Dobrunje pri Ljubljani.

VINA

Centralni vinarni v Ljubljani.

TELEFON ŠTEV. 25-73

Najugodnejši nakup

noskih oblek nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

ŽAGE

original Dominicus Remscheid

»Jeklo« - Stari trg

Prodajnik

60—70 hkratnih drevnih na travniku stoječih ali tudi s travnikom vred. — Sone Ivan, Peata št. 21, Dol pri Ljubljani.

Kislo zelje

novi, prvovrstni, v sodčkih, dobavlja po naročilu in najnižji ceni Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo, Povšetova 47. Telefon 25-91.

Ekonomično peč

»Kraljica peče«, ki se naloži s premogom le enkrat dnevno, potem pa greje ves dan enakomerno, dobiti v vseh velikostih pri A. Semenič in drug, Ljubljana, Miklošičeva 15, telefon 21-21. (f)

Friekijska preša

Ure — slatina — strokovno popravilo ur

Jelov gozd
ca. 70.000 m³, dobro zaraščeno, v ugodnih pogojih naprodaj. Le resni kupci naj se javijo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.686. (D)

Lepo črno kočijo
dvovprežno, in zapravljivek, prodam. Matko Kranjc, Vrhnika. (I)

Kolesa
vsakovrstna - najnovije izdelave, v krasnih barvah, po nizkih cenah pri »Triglav«, Resljeva 16. (I)

»Anker« šivalni stroji
za gospodinje, šivlje in krojače, tudi za entlanje, z dvema iglama. Malo rabljene krojaške, čevljarke in z dolgim čolnicnikom od 300 din naprej. »Triglav«, Resljeva cesta 16. (I)

Trgovsko opravilo
v dobrem stanju, skupno ali posamezne dele, in dvokrilna železna okna prodam. Vprašati: Ljubljana - Moste, Pokopališka ul. 2-I. (I)

Prodaj
bukove deske 3, 5, 6 cm, 2-5 m morale 20/20, 25/25, 30/30 mm m³ 400-500. - Blago belo suho. Lesna industrija Martine, Skofljica. (I)

Poročne prstane
ure, verižice, uhane, kakor tudi očala — kupite zelo ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, Šušna, nasproti farne cerkve. Podružnica v Mariboru, Jurčičeva 8. (I)

Krava
dobra mlekarica, z drugim teletom, naprodaj. - Zajc, Ljubljana, Potočnikova ul. 8. (I)

Travniki in gozd
na lepem kraju, tako prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14791. (I)

Šivalni stroj
pogrešljiv, ugodno prodamo. Nova trgovina — Tyrševa c. 36, nasproti Gospodarske zveze. (I)

Voz zapravljičev
v dobrem stanju prodam. Mohar Anton, Vrhovci št. 16, Dobrova. (I)

Izkušene radijske tehnike
vzamemo v službo. — Le prvovrstne moči ne! stavijo ponudbe na »Radio«, družba z o. z. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7. (I)

Razglas licitacije.
Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu bo imel dne 10. okt. 1940 ob 11 drugo javno ponudbeno licitacijo za oddajo vseh gradbenih in obrtniških del pri adaptaciji medicinske terapije Okrožnega urada v Zagrebu.
Licitirajo in oddajo se vsa gradbena in obrtniška dela skupaj ali posamič, in sicer:
I. skupina: gradbene trvdke s keramičnimi izdelki, opločenjem in podi;
II. skupina: mizarske in okovne trvdke;
III. skupina: steklarske trvdke;
IV. skupina: soboslikarske in ličarske trvdke;
V. skupina: elektrotehnične trvdke;
VI. skupina: tapetniške trvdke;
VII. skupina: inštalacijske trvdke (centralna kurjava, ventila, a.c.a., kanalizacija, sanitarne ter toplovodne naprave).
Vsa ostala navodila in vzorce za sestavljanje ponudb se lahko dobe dnevno pri Tehn. odseku Osrednjega urada v Zagrebu, Mihaovičeva 3, soba 418 med uradnimi urami.
Zagreb, dne 26. sept. 1940, št. 53.110-40.
OSREDNJI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV V ZAGREBU.

Kupimo
Stare zlato, zlato zobovje in srebrne kronc
kupujem po najvišjih cenah
A. KAJFEZ
Trgovina z urami in slatini, precizna delavnica za popravila vsakovrstnih ur
Ljubljana, Miklošičeva 14

Cunje
krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčjo volno, govejo dlako (aroveco) — kupi vsako množino Arbeiter, Maribor, Dravska št. 15.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 8

Srebro, drage kamne in vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
Jos. Eberle, Ljubljana
Tyrševa 2
Galaša hotela »Slon«

Smrekovo skorjo
in čreslo, zdravo, suho, kupimo več vagonov. — Ponudbe na Hojnik Josip, Celje. (k)

Rabljena okna in vrata
kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Okna kupim« št. 14639. (k)

Bukove furnirske hlode
in bukove letvice 27/27 X1 m, kupim. J. Majaron, Brovnica. (k)

Železno peč
primerno za veliko delavnico, kupim. Ponudbe na G. F. Schneller, Skoflja Loka. (k)

5 do 6 vagonov oglja
bukovega, dobro zganega iz okroglega lesa, potrebujemo letno. Najdebelejše sme biti do 50 mm. Ponudbe na: Ivan Kuhar, Maistrova ulica 10, Ljubljana. (k)

Stružnico
za kovinske izdelke, dobro ohranjeno, kompletno z motorjem in orodjem, kupimo. — Ponudbe na: Emona-Film, Ljubljana, Kino Union. (k)

Kretnico
desno, tipa X, ali C ca 35 kg, dobro ohranjeno, kupi Zagorska industrija gnilenih proizvodov d. d. Zagreb, Martičeva 6. (k)

Žir-želod
hrastov in bukov, in peške od grozdja kupimo vsako količino in na vsaki nakladalni postaji. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Žir« 14.694. (k)

Kostanjeva drva
sveža 500, hrastova 350 din klafiro kupuje Rigger, Pragersko. (k)

Avtomatsko tehniko
Berkel, Daljton ali Cito, dobro ohranjeno, takoj kupim. — Ivan Štefančič, St. Vid nad Ljubljano. k

Vreče od moke
rabljene, za 85 kg, kupujem po najvišji dnevni cenli. Ponudbe poslati na Ernest Nuspl, Sombor. k

Peč
dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Peč« št. 14762. (h)

Gabrove močnice
suhe, debline 9 cm in več kupujem vsako količino po dobrih cenah. Ponudbe L. S. Novak, Zagreb, Mihaovičeva ul. št. 20.

Šivalni stroj
dobro ohranjen kupim. — Zaloška cesta 115, Moste. (h)

Stanovanja
ODDAJO:
Trisobno stanovanje
s kopalnico oddam novembra v vrtni villi. — Polzeva se: Oblak, Rakovniška 5 a. (D)

Dvosobno stanovanje
z pritlikalnimi poceni oddam v Vizmarjih št. 142. Ogled v nedeljo od 15 do 17 ure. (D)

Enosobno stanovanje
ter sobo s številnikom oddam. Viš 169. (D)

Nižešolko
sprejem v vso oskrbo po zmerni cenli. Sončno stanovanje v mestu Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14728. (D)

Enosobno stanovanje
sončno, suho, v podprtici, s kosom vrta, oddam solidni stranki za 300 din mesečno. Pojasnila Hotimirova 14-I. (D)

Dvosobno stanovanje
s kabinetom in dvosobno stanovanje z vsem modernim komfortom in s centralno kurjavo - oddam s 1. novembrom. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod zn. »Solidna stranka« št. 14753. (D)

Mirni družini
z otroci oddam za november veliko dvosobno stanovanje za 420 din. — Zeleznik, Predovičeva št. 11-I. (D)

Dvosobno stanovanje
manjarno, poceni oddam odraslim za takoj. Dobravec, Janševa 1. (D)

Štirisobno stanovanje
z veliko predsobo - Diele in vsem modernim komfortom, centralna etažna kurjava, Beuler, terasa za sončenje, balkoni, vrt, oddam v villi blizu Tivolija, za garažo ali brez. Levstikova ul. 14. (D)

Stanovanje oddam
za 200 din mesečno. MIKŠEK - Jenko, Rudnik št. 88. (D)

2 dvosobni stanovanji
komfortni oddam v lirski ulici. Polzeva se: Sv. Petra c. 88. (D)

Tri dijake ali gospode
sprejem na stanovanje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14822. (D)

Dvosobno stanovanje
podstrešno, za 3 do 4 osebe, oddam z novembrom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14844. (D)

ISCEJO:
Enosobno stanovanje
iščem za takoj ali pozneje. Ponudbe v upravi »Slovenca« pod »500 din«, št. 14864. (D)

Garsoniero
ali majhno stanovanje - opremljeno, v centru - iščem za 1. oktober. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14733. (D)

Enosobno stanovanje
za tričlansko družino iščem na periferiji. Za takoj ali za 1. november. Ponudbe na izdelovalnico čepic, Smartinska 10. (D)

Visokošolec
išče stanovanje s hrano. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Najraje v bližini tehnike« št. 14625. (D)

Pohištvo
Vsakovrstno pohištvo dobavlja se vedno po starih cenah v moderni in solidni izdelavi trvdka
»OPRAVA«
Celovška cesta 60
Sprejemajo se naročila.
Mreže za postelje
izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic, Gregoričeva ulica št. 5 (pri Gradšču).
Zivali
Psa dobrega čuvaja, velikega, mladega, kratkodlakega in čiste pasme, kupim. Jos. Klemencič, Kamnik.

Vajenci
17 letna
mala maturantka, išče učenja poljubne trgovske stroke, najraje papirne, z vso oskrbo. Ljubi otroke. Naslov: Požun Tončka, Senovo, Rajhenburg.

Vajenca
za mizarstvo obrt, sprejem. Matija Perko, Celovška cesta 97, mizarstva tvornica. (V)

Učenka za trgovino
z mesanim blagom sprejemem takoj. — Prednost imajo one, ki so malo vajene trgovine. Ostalo po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14840. (V)

17 letno dekle
poštenih kmečkih staršev, močno in delavoljno se želi izučiti v trgovini. A. G. Goza, p. Stahovica pri Kamniku. (V)

Krojaški vajenec
z oskrbo pri starših se takoj sprejme. T. Pagon, Zidovska 8/I. (V)

Vajenca
za pohištveno mizarstvo sprejemem takoj. Bernik Ivan, Gunčice 3, št. Vid nad Ljubljano. (V)

Vajenca za mizarstvo
sprejme Sedej, Mala celovarska ul., Ljubljana. (V)

Pekovskega vajenca
sprejme pekarna Logar, Gor. Logatec. (V)

Mizarskega vajenca
sprejme Erjavec — Viš št. 19 a. (V)

Krojaškega vajenca
in pomočnika za male kose sprejme takoj krojaštvo Tomšič, Slomškova ul. 6, Ljubljana. (V)

Medičarskega vajenca
pridnega in poštenega - takoj sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14797. (V)

Vajenca
za pilarsko obrt sprejme pilarski »Figar«, Vošnjakova 12. (V)

Učenca
ki je dovršil 2 ali 4 razrede mesč. šole s prav dobrim uspehom, sprejemem manufakturna trgovina A. Petek, Celje. (V)

Vajenca
za krojaško obrt sprejemem. Celarec, Dravljice.

Posestva
Parcela naprodaj
v št. Vidu in v Vizmarjih. Polzevde: Vizmarje 78 (nasproti Mizarske zadruge). (P)

Hišo
z dvoriščno stavbo ter s sadnim vrtom v izmeri 2000 m², vse ograjeno in elektrika v hiši, vse v najboljšem stanju, prodam za 135.000 din. Sušteršič, M. Menges 82.

Denar v nepremičnini
je danes najvarnejše naložen. Prodaj novozidano hišo, s prostorov, drvarnica, pralnica, 500 m² vrta, za 112.000 din. Letni donos nad 10.000 din, po doseganjih razmerah. Vprašati: »Krcma«, Maribor, Pobrežje, Gospodarskega cesta 56. (P)

Enostanovanjsko hišo
z vrtom, v Ljubljani - iščem v nakup. Cena do 200.000 din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14895. (P)

Tristanovanjska hiša
z 2 garažama, naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14498. (P)

Kmečko posestvo
v Ljubljani, naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14497. (P)

Majhno hišico
v ljubljanski okolici kupim. Suigaj, Domžale 6.

Posestvo z gostilno
približno 15 oralov zemlje, vinogradi, štiri hiše z gospodarskimi poslopi zaradi boleznit takoj prodam. Baumruk Ana, Pohanca, Brežice. (P)

50.000 m² zemljišča
skupno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14617. (P)

Prodaj posestvo
tik nove banovinske ceste, z gospodarskim poslopiem v prillčno dobrem stanju, v dobrem lesnem industr. kraju na Dolenjskem. Redi se 6-6 glav živine. Dobra rodovitna lega za pridelovanje živeža in sena. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Cena 75.000 din« št. 14490. (P)

Hišo z mesarjijo
v industrijskem kraju prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod 14472.

Stavbno parcelo v Celju
ali manjše posestvo v okolici, kupim. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Gotovina« št. 14855. (P)

Hišo z gostilno
inventarjem, gospodarskim poslopiem in posestvom na periferiji Ljubljane, prodam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Na periferiji« št. 14629.

Stavbna parcela
ob cesti v Vizmarjih 12, naprodaj. (P)

Posestvo
oddam v najem ali prodam na Toplem vrhu nad Crnomljem. Ogledati ga 3. oktobra dopoldne. (P)

Stavbno parcelo
prodaj po ugodni cenli. Tržaška cesta 137. (P)

Manjšo hišo
kupim v Ljubljani. Ptuju ali Celju. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »140.000«. (P)

Stavbno parcelo
v izmeri 1300 m², oddaljeno 10 minut od kolodvoru št. Vid - Vizmarje, ob banovinski cesti, prodam. Cena 22 din za m². Trnovce Franc, hienik v Občinskem domu, št. Vid.

Kmetija
kjer se lahko redi deset glav živine, z novo hišo in gosp. poslopiem, v neposredni bližini Kranja, v hribih, naprodaj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Kmetija« št. 14736. (P)

Parcela
v izmeri ca. 13.000 m² po 6 din naprodaj. Polzeva se Skrbinc, Vizmarje 39, p. št. Vid n. Ljubljano.

Srednje posestvo
kmetijsko, prodam. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14800. (P)

Stavbne parcele
ugodno prodaj v Ljubljani ob Celovski cesti. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14799. (P)

M.A.N.
MASCHINENFABRIK AUGSBURG-NURNBERG A.G.
DIESEL MOTORJI
stabilni in ladijski
PLINSKI MOTORJI
(SAUGGAS) na sesalni plin
Zahtevajte ponudbe od zastopnika
M.A.G.
ZAGREB Varšavska ul. 11

Nova hiša
v Novi vas, Vrtna ul. 10. Maribor, naprodaj. (P)

Enonadstropna hiša
v večjem kraju na Dolenjskem poceni naprodaj. Ima 2 stanovanji, 2 nice, garažo, skladišče in veliki delavnici, drvarstvo dobro klet, 200 m² dvorišča. Pripravna za sprejeto trgovino z izdelanimi pridelki ali za večjo obrt. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14758

Prodaj hišo
ugodno, v industrijskem kraju. Polzeva se: Zabukovca 57, občina Grize pri Celju in Nove Jarše št. 64, Ljubljana. (P)

Imetje za lažjo industrijo ali skladišče
po generalnem načrtu odredeno v trošarskem rajonu Beograda. Zgradbe močno zidane, prostor 1500 m², prodaja

Stanojevič, Beograd
Pop Taškova 20
telefon 40-731

Stiristanovanjska hiša
naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 14560.

Enostanovanjsko hišo
prodaj blizu Ljubljane. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14777. (P)

Kmečko posestvo
majhno - hišo z nekaj zemljišča - kupim v bližini kakega večjega kraja na Dolenjskem. Ponudbe s cenno na upravo »Slovenca« pod »Gotovina 35-40« št. 14789. (P)

Parcela
v izmeri ca. 13.000 m² po 6 din naprodaj. Polzeva se Skrbinc, Vizmarje 39, p. št. Vid n. Ljubljano.

Parcela naprodaj
ob banovinski cesti št. Vid in Tacen, Vizmarje št. 12. (P)

Zemljišče
o.oli 5.600 m² v bližini Rakovnika prodaj za 80.000 din. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 14828.

Gozd
naprodaj 10 minut od Dolenjske ceste. Vsako leto stlja. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 14826.

Zemljišče
0-10000 m² v okolici Ljubljane, takoj kupimo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Lahko s poslopiem« št. 14824. (P)

Posestvo
okrog 23 oralov, naprodaj. Strašek Stefan, št. Janž št. 15, p. Store pri Celju. (P)

Hiše, vile, parcele
in posestva, prodaste — ozir. kupite najugodnejše potom realitetne pisarne Pristavec Franjo, Ljubljana, Gosposvetska 3 - telefon 23-81. (P)

Gozdovi, dobro zaraščeni
vam ne koristijo mnogo, ker ni izvoza lesa, zato prodajte jih v last. Posiljite ponudbe s popisom obsega, vrste lesa, starost in količino ter cen. Izplačila takoj v gotovini. »Realiteta« posredovalnica za nakup in prodajo nepremičnin, Ljubljana, Prešernova 54-I, telefon 44-20. (P)

Enonadstropno hišo
z gostilniškimi prostori v Ljubljani, prodam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14857. (P)

FILATELIJA

Filatelisti!
Nujno rabimo več velikih zbirak in vsako količino jugoslovanskih in inozemskih znamk (Massense-rie), za katere plačujemo najvišje cene. Pri večjih objektih se osebno zglasimo. Ponudbe na Filat. biro dr. Simić, Zagreb, Illica 25.

Naročajte in širite »Slovenca« !

Neprimerno boljši od ruskega čaja je naš aromatični
„EMONA“
cvetlični čaj.
Prijetno boste presenetili Vašo družino in Vaše goste.
Paketi po din 6-50 in din 18- v trgovinah.
Proizvaja:
Lekarna Mr. BAHOVEC, Ljubljana.

Vsakovrstne strojne in električne naprave projektira in dobavlja
JUGOŠKODA a. d.
Zagreb, Boškovičeva 32/L
Telefon 63-06

Vnajem

Fotoateljé
moderno opremljeno v industrijskem kraju, oddam v našem. Ponudbe v upravi »Slovenca« pod »Foto, industrijski kraj« št. 14514. (n)

Mlin na valjke
vzajem v našem v prometnem kraju in stalni vodi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14616. (n)

Stalno vodno moč
primerno za žago ali mlin, oddam v našem v prometnem kraju in stalni vodi. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Vodna moč« 14.068. (n)

Mlekarno
dobro vpeljana, oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod 14.682. (n)

Lokal
za mehanično delavnico oddam. Zeljarska 11 — Ljubljana. (n)

Novo hišo
gospodar, poslopljem, njivo, sadnjim vrtnom, tik cerkve, 3 minute od žel. postaje, pri Kamniku — pripravno tudi za upok. duhovnika ali organista, dam v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14723. (n)

Mlin
v dobrem stanju, vodni pogon, oddam proti najemni ali za polovico merice. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14739. (n)

ISOBE

Državna učiteljica
išče opremljeno sobo s hrano ali brez nje. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Učiteljica« št. 14615. (n)

V Belgradu
iščem za sva akademika sobo s kopalnico ter po možnosti s hrano s 15. oktobrom. Ponudbe na: Bogdan Pogačnik, Union banka, Maribor. (d)

Za dva gospoda
ve šteta dve lepi opremljeni sobi s centralno kurjavo, po možnosti s kopalnico, v centru mesta, samo pri boljši družini ali osebi, event. z vsjo prehrano s 1. oktobrom. Ponudbe na firmo Material d. z o. z., Tyrševa cesta 36. (s)

Kolesarska dirka okoli Pohorja

Za nedeljsko dirko okoli zelenega Pohorja je Koroška kolesarska podzveza prejela mnogo dragocenih daril. Doslej so darovali darila: minister prosvete g. dr. Anton Korošec je daroval dragoceno vazo, katero prejme prvi junior. Za zmagovalca na dirki pa je razpisana dragocena pokala bana dravske banovine g. dr. Marka Natlačenca, drugo plasirani prejme pokal domačega župana g. dr. Piceja. Za dirko je med prebivalstvom veliko zanimanje, posebno za Peternelja, kateri se je pred dnevi ponesrečil in bo, upajamo, do nedelje okreval, da bo lahko zopet nastopil na dirki Koroške kolesarske podzveze. Dirki bo prisostvoval tudi predsednik Slovenske kolesarske zveze g. podpolkovnik Jaklič. Vodstvo je poskrbelo, kakor smo lahko zaznali vse potrebno, da bo pričetek dirke točno ob napovedani uri. Avtobusni izlet bo pa moral odpasti, ker ni na razpolago avtobusa.

Nabiranje za Vinarski muzej v Ptuj

Že ob zborovanju slovenskih zgodovinarjev v Ptuj, ki je bilo v začetku tega meseca, bi bil moral biti odprt Vinarski muzej, prvi v Jugoslaviji in jugovzhodni Evropi sploh. Kakor smo že večkrat poročali, je muzej skoraj dograjen, samo neki del čaka na dovršitev. Zato so potrebna denarna sredstva in le izredne sedanje prilike so ovirale nekoliko potek adaptacijskih del. Zato prosi Muzejsko društvo vse merodajne kroge, da podpro nabiralno akcijo za čimprejšnjo dovršitev in otvoritev Vinarskega muzeja. Tak muzej bo v Ptuj kot središču vinorodnih Haloz in Slovenskih goric velikega znanstvenega, kulturnega, gospodarskega in tujskoprometnega pomena. Tudi kr. banska uprava, mestna občina, gospodarski krogi, razne institucije in zasebniki so ponovno izkazali svoje zanimanje in polno razumevanje za novo znanstveno ustanovo. Kr. banska uprava je poklonila poleg redne še izredno podporo v iznosu 5000 din, darovali so doslej še večje zneske g. dr. Josip Komljanec 1000 din, Posojilnica v Ptuj 500 din, Vinarska zadruga v Ptuj 500, Putnik, društvo za tujski promet v Belgradu 500 din, veletrgovec g. Fr. Lenart v Ptuj 200 din, Uprava posestva Stajerske hranilnice Podlehnik pri Ptuj 200 din, g. dr. Horvat Anton, odvetnik v Ptuj 200 din in veletrgovec g. Anton Brenčič v Ptuj 200 dinarjev. Vsem darovalcem in podpornikom Vinarskega muzeja v Ptuj izreka Muzejsko društvo najpriščneje zahvalo.

Lepo opremljeno sobo
mirtna lega, 1. nadst. s souporabo kopalnice, oddam le boljše dami ali gospodu srednjih let. — Ogled od 8—10 in od 1/4 do 5. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14761. (n)

Gospodična
s svojo opravo želi sobo s številnikom ali grek sestanovalki, solidni gospe ali gospodični. — Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Skromna in poštena« št. 14778. (s)

Sobo
oddam za takoj v centru. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14827. (s)

Dve gospodični
sprejemam na stanovanje. Resljeva. cesta 3. prtil. (s)

Sobo v centru
z dvema posteljama, oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14854. (s)

Auto-motor

Dvosedežni športni avto
v brezhibnem stanju z novimi gumami in Puch motor 200 ccm, poceni napredaj. Naslov v upr. »Slovenca« v Celju pod »Ugoden nakup« 14660. (s)

»ŠKODA«, limuzina
4 vrata, vožen 17.000 km, popolnoma nove gume, ugodno napredaj. Oglejte se pri A. Kavčič, mehanik, Vič. (f)

Avtogume
več komadov za tovrne in osebne avtomobile, se kot v novem stanju, napredaj. Cizerl, Beethovnova 14-II. (f)

Dva tovorna avtomobila
z Diesel-motorji in z gumami v zelo dobrem stanju, zaradi skrajšanja obrata napredaj. Cvetko Likar, Maribor, Aleksandrova 35, telefon 37-762. (f)

Majhen avtobus
znamke »Chevrolet« v dobrem stanju poceni prodam. Julij Rozmanit, Litija. (f)

Motor znamke »BSA«
prodam. Oven Ivan, Dobrova 33 pri Ljubljani. (f)

Motor 125 ccm
dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14858. (f)

»Chevrolet«
osebni avtomobil 4 do 5 sedežna limuzina, predzadnja tipa, v brezhibnem stanju za nizko ceno napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14573. (f)

Športni avto
znamke »Ford«, poraba benzina 12 l, nove gume 6,50x16, taksa za 1.1940, plačana, prodam ali zamenjam za tovrnega od 3000 kg nosilnosti dalje, vse mora biti v dobrem stanju, gume so lahko slabe. Ponudbe in opis poslati na naslov: Ivan Burkeljca-voj. moj., Hovtavlje 17, p. Gorenja vas nad Skofjo Loko. (f)

Ukradeno je bilo
motorno kolo zn. »Mite«, ev. št. 2-6261 v okolici Kranja. Cenj. informacije o njem prosim proti nagradi na naslov: Julij Zevnik, mehanik, Strazišče pri Kranju. (f)

Poltovorni avto
Lieferwagen - zaprt, nosilnost 600 kg, malo rabljen, nove gume, jeklena karoserija, porabi 8 litrov benzina — takoj ugodno prodam Kovačič, Cigaletova št. 11. (f)

Poceni prodam avto
znamke »Ford Eifel«, v zelo dobrem stanju. Pečnik Avgust, Stozice 47, Ježica-Ljubljana. (f)

Kupimo.
stoječ bencinski — ali avtomobilski — motor za pogon vencičanke 12 do 18 konjskih sil, novejšo izdelave, po možnosti že predelan na gorivo z drvmi, kupim. Jožef Poznič, Gornji grad. (f)

Mehaniki pozor!
Gumo - plašče za kolesa vam se ugodno dobavi Podobnik Franc, Rudnik 123, p. Ljubljana. (l)

2 tovorna avtomobila
2 in 5 tonski in 2 osebna 4 in 2 sedežni, vsi v najboljšem stanju za zelo nizko ceno napredaj. Cizerl, Ljubljana, palca »Dunaj«. (f)

Frano Pertinlić
konces. elektro podjetje, Ljubljana, Gosposvetska c. 16, telefon 23-71

Kappel
najodličnejši pisalni stroj po ugodnih pogojih pri KLEINDIENST & POSCH Maribor Aleksandrova cesta št. 44

CONTINENTAL
na ugodne mesečne obrokel Ivan Legat Ljubljana, Prešernova 44 Maribor, Vetrinjska 30

Plinski generator
na oglje in motor 40 ks prodam po ugodni ceni, Julij Rozmanit, Litija.

Mizarji!
Elektro-univerzalnik 610 mm širine, original »Penika«, 1750 kg netto teže, elektromotorji 5 in 3 ka, oba motorja na dve tu-razi, glavna os do 4500 obratov, je dospel iz Nemčije. Vprašati pri: Ljudvik Heršič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13.

Kupim stroj
ročni ali električni pogon, za rezanje - ribanje zelja. Ponudbe na Avsič, Smartno 48, pošta Ljubljana-Moste. (str)

Glasba
BREZPLAČEN POUK V KRANJU
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN CENIK
MEINEL-HEROLD
ZAL.TVORNICE GLASBIL
MARIBOR št.102

Piano
malo rabljen, dobro ohranjen, kupimo. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 1129. (k)

SPECIJALNA IZDELAVARNA
HARMONIK
JOS.FLEISS
LJUBLJANA TYRŠEVA 35
ZAHTEVAJTE CENIK!

Harmonije, pianino
moderno izdelano, z večletno garancijo, najceneje dobavljiva trdka Ivan Kacin, Domžale. - Zah-tevajte cenik!

Klavirska harmonika
skoraj nova, na 3 registre, napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14768. (g)

Denar

Ureditve premoženja
Poravnave, konkurzne za dve, odkup in inkaso terjatev, (tudi kmetskih) nabavo posojil in družbenikov, dobičkanosno in varno naložitev kapitala, ureditev uprave in knjigovodstva, bilance, kalkulacije, upravo nepremičnin, nadzorovanje soudeležb. — spleh vse trgovsko-obrtniške zadeve poverite zaupno strokovni pisarni

ZAJC LOJZE
Ljubljana, Gledališka ul. 7

Kupuje: Prodaja:
HRANILNE KNJIŽICE bank in hranilnic ter VREDNOSTNE PAPIRJE po najugodnejših cenah

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR

Kot družabnik pristopim
k solidnemu podjetju; - vložim 140.000 din. Dopolni upr. »Slovenca« pod »Vestnost« št. 14481. (a)

Hranilne knjižice
Prve hrvatske štedilnice in njenih podružnic kupujem vsako vsoto ter plačam takoj v gotovini. Ponudbe z zadnjo ceno na F. Mihelin, Zagreb, Zorjavičeva ulica 9. (d)

Pristopim kot družabnik
v kako rentabilno podjetje v Ljubljani ali Ptuj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »140.000«. (a)

SREČKE
DRŽAVNE LOTERIJE prodaja Menjalnica REICHER & TURK Prešernova

Posojilo 35.000 din
iščem za takoj. Vknjižba na posojilo na prvo mesto. Informacije daje Lapa-jne, Novo mesto, Prešernova 22. (d)

Posojila
kratkoročna zopet daje Posojno kreditno društvo r. z. o. j., Ljubljana, Aleksandrova cesta 5.

Za financiranje
rentabilne stvari razpolagam s 45.000 din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Sodelovanje — tudi brez« št. 14851. (d)

Zasluzek

5.000 din mesečno
in več lahko zaslužite — izdelovanjem kemičnih artiklov, 155 odličnih in preizkušenih receptov — mast za čevlje, laki, lepila, črnila, pišče, parfu-merija itd — z navodi-lom o vodstvu kemičnega podjetja pošljemo intere-sentom za 96 din po povzetju. Idealna eksis-tenca. Potreben kapital minimalen. Hemljski zavod, Pašičevo 24, dun. banovina. (z)

Iščem kmetskega fanta
kompanjona — kateri bi potoval z menoj in ki razpolaga s 3 do 5000 din gotovine. Zasluzek vsak polovico ali pa 1000 din mesečno. Naslov v upravi »Slovenca« Ma-ribor pod št. 1142. (d)

Kuharico poročim
Ponudbe upravi »Slov.« pod »Z nekaj denarjem« št. 14765. (z)

Pouk

Instruktor
poučuje uspešno vse je-zike po najnižji ceni. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Uspešno« št. 14621. (z)

Pouk na harmoniki
klavirski in na gube, po edino pravilni uspešni metodi. — Pojasnila v Ljubljani: hotel Metro-pol; torek, sredi in četrtek; v Celju: Glavni trg 16-II., petek in so-bota. Pouk pri priznanem strokovnjaku, državnem prvaku Rudolfu Pilihu vam jamči gotov uspeh.

English lessons
Miss Farler, Dvorčakova ulica 3-III. (u)

Poučujem
italijansko, francoščino. Konverzacija; trgovska korespondenca. Vladimir Koch, Marjontova 57.

Objave

Dražba lesa
ca. 2000 prn bukovih drv in ca. 200 plm buk, teh. lesa na panju iz razla-sčenih gozdov na Plešiču na Pohorju bo prodalo Revirno vodstvo Plešič dne 2. oktobra 1940 pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Informacije in pogoji na vpogled pri Šumski upravi v Črni ter Revirnem vodstvu Plešič pri Sv. Lovrencu na Pohorju. (l)

Dražba lesa
Začasna državna uprava razlaščenih gozdov, Ljubljana, Cesta 29. oktobra št. 24-I., steda dne 5. no-vembra 1940 potom pisme-reme javne dražbe ca: 1900 plm smrekovih, 600 plm borovih in 50 plm macesnovih, pri Šumski upravi v Črni v reziži izdelanih hlo dov. Pojasa-nila, pogoji in tiskovine so na razpolago pri gor-nji upravi v Ljubljani in Šumski upravi v Črni.

V upravi »Slovenca«
naj dvignejo inserenti naslednje ponudbe:
Dekle 13602
Dijakinja 14352
Dobra kupčija 13994
Dobra oskrba 14170
Dobro vpeljana 13050
Iščem posojilo 13026
Izredna prilika
Krasna mladica 14484
Miren kraj 14156
Odjem najmanj 100 kom. 14125
15. oktober 14213
Pošten in skromna 13324
Predlec 13764
Preskrbljena 13880,
Pridna
Resna bodočnost 13957
Resni časi 13369
Sposoben delovodja 13191
Stalna moč 14082
Šalno mesto 14288
Stalna služba 14151
Večletna praksa 13582
Vestna, poštena 13006
Cena din 26.000, 13979
630.000 din.

Ženitbe

Gospodična
stara 27 let, veča siva-nja, s 15.000 din prihran-ko, poroči obrtnika ali državnega uslužbenca - najraje vdovca z enim otrokom. Ponudbe upra-vi »Slovenca« pod »Za-željeni mir« št. 14638. (z)

Državnega uradnika
akademsko izobraženega, želi poročiti gospodična plemenitega značaja z otrokom. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Verna« 14.685. (z)

Hišni posestnik
čiste preteklosti, poroči gospodično čiste prete-klosti. Turk, Vrhovci — Dobrava. (z)

Obrtnik, 39 leten
boljšega poklica, s hišo in posestvom na perife-riji Maribora, poroči go-spodično ali vdovo. Po-nudbe s sliko v upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Pridna gospodinja 1187.« (z)

Posestnik
38 let, star, z lepim po-sestvom, želi zaradi že-nitve 20 do 30 let staro gospodično. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Trbovljah. (z)

Razno

Foto-amaterjem
razvilja, kopira in povečava
Foto-ateljé Mancein!
Ljubljana - VIš

Več abonentov
sprejemam na dobro do-mačo hrano. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14774. (r)

Kupujte pri naših inserentih!

Naznanilo.
V torek bom otvorila na Celovski cesti 153 mo-derno mlekarno in zaj-trkovalnico. Priporočam se okolicianom. Bauerje-vi tovarni in tramvajski remizi. Kovačič - Angela.

Gumbnike, gume, pišce, monograme, entel, azur fino in bitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Franciškanska ulica nasproti hotela Union
Vezenje perila, krasna predtiskana žen roč dela Tavčarjeva 1, Tyrševa 11

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

Ze 50 let
Vam pomaga
v vseh neprilikah
DIANA
ZAMAZAŽO

Mehanika - ključavničarja

samostojnega, sprejem kot delovodjo v večji delavnici ali mu oddam kompletno delavnico — dobro vpeljana — v najem. Vpovšet pride samo pošten in zmožen. Potreben kapital samo 5 do 8000 din. Tudi interesenti, ki ste še na orožnih vajah, pošljite naslov upravi »Slov.« pod 14.801.

Zemljišče naprodaj

v Skofji Loki, Vincarje na desnem bregu Selšičice. Travnik ca 18.000 m² pripraven za parcelacijo, industrijo ali weekend. Nadalje hrib z gozdičkom, s krasnim razgledom na planine cca 4000 m² istotam. Ponudbe poslati na Krevsov, valjni mlin, Skofja Loka — Anica Leben.

Največja izbira spalnic, kuhinjske oprave, žične vložke in modrace po nizkih cenah
Se priporoča
MIZARSTVO »SAVA«
Predjamska 32 - Miklošičeva cesta

Licitacijski oglas

Krajevni šolski odbor državne ljudske šole v Sv. Jerneju nad Muto razpisuje za dan 15. oktobra 1940 ob 11 dopoldno

licitacijo za oddajo del

pri graditvi nove dvorazredne ljudske šole v Bistriški dolini. V licitaciji so zapopadna vsa h gradnji pripadajoča dela, kakor zidarska in težaška, tesarska, krovna, kleparska, mizarska, steklarska, slikarska, pleskarska, pečarska in tapetniška. Licitacija se bo vršila v občinski pisarni na Muti. Proračunska vsota znaša 297.006,69 din. Podrobni proračuni in načrti so na vpogled pri okrajnem načelstvu v Dravogradu, soba št. 13, med uradnimi urami, ali pa vsak čas v občinski pisarni na Muti. Krajevni šolski odbor Sv. Jernej nad Muto, dne 29. septembra 1940.

„ALPEKO“ - PLOŠČE
„TERRAZZO“ „MOZAIK“
„KERAMIT“ „MAJOLIKA“
izdelane pod visokim pritiskom v raz... barvah, skrajno higi-enične, moderne kombinacije, primerne za tlakovanja ter notranjo in zunanjo oblogo cerkev, bolnic, mlekarn, mesnic, stopnišč, vež, kuhinj itd. kot nadomestilo za keramične in klinker plošče ter vse druge proizvode iz umetnega kamna in marmorja izdeluje:
„ALPEKO“ tovarna umet-nega kamna Ljubljana, Tyrševa c. 48
PAZITE NA NASO TVORNIŠKO ZNAMKO: A. P.

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani
podeljuje kratkoročna posojila, proti podpisu bianko-menicam, dvema porokoma posestnikoma ter eventuelno zaznambi na službene prejemke

Ali res še nimate nove srečke državne razredne loterije?

Dne 11. oktobra t. l. se prične 41. kolo Državne razredne loterije, tekem katerega bo zopet izžrebanih velikih in manjših dobitkov v skupni vrednosti dinarjev

65,000.000—

Navečji dobitnik znaša dinarjev

3,200.000—

Kdor se hoče udeležiti tega novega plesa boginje Sreče, naj se čimprej obrne do naše hiše sreče

Bančne poslovalnice BEZJAK **Maribor, Gosposka 25**
TELEFON ŠTEV. 20-97

kjer je na razpolago veliko število novih srečk — — — — —

Bezjakove srečke

so zadele v zadnjih letih med drugimi sledeče dobitke oziroma premije
dinarjev 2.008.000.— srečka štev. 68.326
dinarjev 1.002.000.— srečka štev. 59.971
dinarjev 301.000.— srečka štev. 56.910
dinarjev 301.000.— srečka štev. 83.526
dinarjev 200.000.— srečka štev. 34.210
dinarjev 100.000.— srečka štev. 86.831
dinarjev 100.000.— srečka štev. 86.834
dinarjev 100.000.— srečka štev. 7.336
dinarjev 100.000.— srečka štev. 77.664
dinarjev 100.000.— srečka štev. 77.696
dinarjev 100.000.— srečka štev. 4.638
in mnogo dobitkov po 80.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 30.000 dinarjev itd.

CELULOZNA DRVA

jelkova in smrekova v cepanicah in oblicah kupujemo vsako količino.

Ponudbe na Zagrebačko dionično tvornico papira, Zagreb 2, poštanski pretinac

Zahvala

Vsem, ki ste nas prišli tolažiti in nam izkazati svoje sočustvanje ob hudi nesreči, ki nas je zadela z izgubo naše hčerke

Marjetice

vsem, ki ste jo spremili k zadnjemu počitku in kakor koli počastili njen spomin, zlasti vsem otrokom ter vsem darovalcem vencev in cvetja se iskreno zahvaljujemo.

Ljubljana, 28. septembra 1940.

Družina Herzmansky

Novi naslov:
Františkanska ul. 3.
Telefon 45-18.

„VELEBIT“
otroški vozički
ZAGREB, Ilica št. 55

Najnoviji model, najnižje cene v specialni in največji trgovini otroških vozičkov. Prodaja za gotovino. Prevoz in omot za me računata. — Če menite, za razpokane prsne bradavice. Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Is zdravilnih zelišč. — Čudovit uspeh pri ranah, opeklinah, otuljenjih — volku — tarib in vnetih itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščajih in brastah na te menu, za razpokane prsne bradavice. Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Razpis

Občina Št. Jernej, okraj Krški, razpisuje pogodbeno mesto zvanika

Šolska izobrazba: 4 razredi srednje ali nje enake strokovne šole. Prosilci s prakso imajo prednost.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7 in 8 uredbe o občinskih usl. (»Službeni list« kr. banske uprave dravske banovine z dne 29. VII. 1936, št. 477/61), je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Občina Št. Jernej, dne 26. septembra 1940.

Kako se bo končala sedanja vojna ???

Originalna
NOSTRADAMUSOVA
prerokovanja dobiti takoj, ako pošljete din 8— v znamkah na naslov: Tajnovitosti života — Zagreb, poštanski pretinac 140

Iščemo

10 zidarjev

veščih v zidanju s šamotno opeko in šamotnim materijalom. Ponudbe z navedbo dosejanega dela in zaposlitve poslati na Kranjsko industrijsko družbo, Jesenice-Fužine.

Zahvala

Vsem, ki ste nam ob smrti našega dragega očeta, gospoda

Kolarja Alojza

izrekli sožalje, iskrena hvala. Posebno se zahvaljujemo g. kaplanu, pevcem in ostalim za spremstvo na pogrebu, ter vsem prijateljem in znancem za podarjeno cvetje in udeležbo na pokojnikovi zadnji poti.

Poljčane, dne 29. septembra 1940.

Zalujoča žena z otroki

Zahvala

Za mnogoštevilne tolažilne besede in izraze globokega sočustvanja ob tragični in težki izgubi našega ljubljene in nepozabnega soproga, očeta, sina, brata, strica, svaka in zeta, gospoda

Vilkota Ivanca

izrekamo najpriskrenejšo zahvalo vsem sorodnikom, lovskim tovarišem, prijateljem in znancem, ter vsem, ki so ga v tako velikem in častnem številu od blizu in daleč spremili na njegovi zadnji poti, darovali prekrasne vence in ga obsuli s cvetjem.

Posebna zahvala čeh duhovščini za spremstvo, g. dr. Ivanu Lovrenčiču in ostalim govornikom za v srce segajoče poslovilne besede ob odprtem grobu, Lovskemu društvu v Ribnici, Sokolskemu društvu v Sodražici in Ribnici, vsem Gasilnim društvom, Gasilni godbi in pevcem za ganljive žalostinke.

Se enkrat vsem naša najiskrenejša zahvala.

Zalujoči ostali

Alphonse Daudet's

53

Jakec

Prevedel Fišer Franc

»Si slišal, Jakec,« je s plamtečimi očmi in iztegnjeno roko povzel d'Argenton. »V štirih letih boš dober delavec, to se pravi, nekaj najlepšega in najponosnejšega, kar je na tej suženjski zemlji. V štirih letih boš postal nekaj svetega, in to je: dober delavec.«

Presneto razločno je slišal, primojduh: dober delavec! Samo razumel ni ničesar. Ugibal je in ugibal.

V Parizu je deček večkrat videl delavce. Stanovali so v ulici Dvanajstih hiš; in v neposredni bližini gimnazije je bila tovarna, v kateri so izdelovali razne svetilke; iz nje so se okrog šeste ure usipale gruče ljudi. Jakec jih je opazoval: imeli so masne bluze, črne, razpokane in zdelane roke.

Najprej se je prestrašil misli, da bo nosil tako bluzo. Nato se je spomnil zaničljivega glasu svoje matere, ko je včasih dejala: »To so delavci, moške v bluzah,« in pa kako skrbno se jih je izogibala na ulici, da se ne bi dotaknila njihovih zamazanih oblek.

Vsi Labassindrovi slavospevi o slogi in vplivu delavca v XII. stoletju so res nasprotovani ali vsaj omiljevali te neprijetne spomine, toda najobupnejše in kar je točno vedel, je bilo to da bo moral oditi, zapustiti gozd in njegove zelene vršičke. Rivalsovo hišo in končno svojo mamo, katero je s tako težavo dobil nazaj in katero je tako ljubil.

Kaj za božjo voljo počenja pri tistem oknu in ne sliši, kaj govore okrog nje? Vendar je za trenutek prenehala biti brezbrizna in nepremična. Krčevit drget jo je vso pretresel in roka, ki jo je prej imela nad očmi, se ji je

pobesila, kot bi hotela skriti solze. Najbrž je zagledala nekaj silno žalostnega tam doli na polju in na obzorju, kjer zahajajo dnevi in izgine toliko sanj, utvar, nežnosti in ljubezni.

»Torej bom moral oditi?« je vprašal deček. Glas mu je bil brezbrizen, skoraj zamrl, kot da bi spregovorila njegova misel, edina misel, ki jo je imel.

Na to ganljivo vprašanje so se vsi člani tribunala spogledali in se pomilovalno nasmebnili; toda od okna se je zaslisl silen jok.

»Dragi dečko, čez osem dni odpotujeva,« je zabrundal Labassindre: »že dolgo nisem videl svojega brata. Zame bo to lepa prilika, da se pri svojem starem kovaškem ognju malo pretelovadim, primojdun!«

Po teh besedah je zavihal rokav in napel mišice na svoji debeli, tetovirani in kosmati roki.

»Imenitno!« je ocenil doktor Hirsch. Toda d'Argenton, ki ni izpustil iz oči osebo, ki je stala pri oknu in jokala, je postal slabe volje in je strašno namršil obrvi.

»Jakec, lahko odideš,« je dejal dečku. »Čez osem dni bodi pripravljen na odhod.«

Jakec je odšel prepaden in obupan, sam sebi si je ponavljal: »Čez osem dni, čez osem dni. Vrata na cesto so bila odprta. Pogнал se je ven, gologlav, kakršen je bil, in stekel proti Etiolles. Pri vratih je srečal doktorja, ki je odhajal in mu v dveh besedah povedal, kaj se je zgodilo.

Gospod Rivals se je razjezil. »Za delavca! Hočejo, da bi bil delavec! Tako si oni predstavljajo skrb za bodočnost. Le čakajte, čakajte! Ze grem! Povedal bom tvojemu gospodu očimule.«

Dobri doktor je govoril na ves glas in mahal z rokami, mali Jakec je bil brez klobuka in od teka ves zasopjen. Tisti, ki so ju videli iti skozi vas, so rekli: »Nekdo je na Jelšovju bolan.«

Res pa je bilo, da ni bil nihče bolan. Ko je prišel zdravnik, so se vsedli za mizo. Poetov želodec je to zahteval; sploh pa imajo povsod, kjer se dolgočasijo, to navado, da pohitijo s kosilom.

Sami smejoči obrazi! Celo Šarlota je polglasno pela, ko je prihajala po stopnicah iz svoje sobe.

»Gospod d'Argenton, nekaj besed bi rad z vami spregovoril,« je dejal stari Rivals, in ustnice so mu drhtele.

Poet si je zavihal dolge brke. »Dobro, doktor, kar prisedite. Prinesli vam bodo krožnik in kar med kosilom nam lahko poveste, kar nameravate.«

»Ne, hvala lepa, nisem lačen. Poleg tega bi rad govoril z vami na samem... in z gospo tudi,« se je obrnil in pozdravil Šarloto, ki je prišla po stopnicah.

»Vem, kaj vas je pripeljalo,« je dejal d'Argenton, ki ga je nekoliko skrbel tak pogovor na samem z zdravnikom. »Zaradi dečka, kajne?«

»Točno — zaradi dečka.« »V tem primeru lahko govorite Gospodje vedo, za kaj gre; poleg tega pa vse, kar storim, storim pošteno in nesebično in mi ni treba ničesar prikriti.«

»Toda, dragec...« ga je prekinila Šarlota, ki se je teh obračunavanj pred vsemi bala iz več razlogov.

»Kar govorite, doktor,« je hladno dejal d'Argenton.

Rivals je stoji pred mizo začel:

»Jakec mi je pravkar povedal, da ga mislite poslati kot vajenca v livarno v Indret. Je to res?«

»Popolnoma res, dragi moj doktor.«

»Premislite,« je povzel gospod Rivals, »deček ni vzgojen za tako težak poklic. Sredi njegovega razvoja ga hočete poslati popolnoma drugo okolje. Igrate se z njegovim zdravjem

in življenjem. Ni za to sposoben, ni dovolj močan!«

»Oh, dovolite, dragi kolega,« se je doktor Hirsch svečano vmešal.

Gospod Rivals je skomignil z rameni in nadaljeval, ne da bi ga pogledal:

»Gospa, jaz vam to povem!« (hotel je vplivati na Šarloto, ki je že potlačila svojo žalost in jo je ta poziv spravil zelo v zadrego). »Nemogoče je, da bi vaš otrok vzdržal tako življenje. Vi ste njegova mati in ga dobro poznate. Vi veste, da je to bitje nežno, tankočutno in da ne prenese nobenega napora. In jaz govorim zdaj samo o telesnih naporih. Toda njegov razum je razvit in pripravljen na študije. Deček je nadarjen in ali ne bo strašno trpel, če ga po sili pahnete v tako ponižanje in mu omrtvičite vse njegove umske sposobnosti?«

»Motite se, doktor,« se je ujezil d'Argenton. »Dobro poznam to zadevo; bolje od vseh drugih. Odkazal sem mu razna dela in samo za ročno delo je! Tu so njegove sposobnosti in nikjer drugje! In ko mu jaz nudim sredstva da bi si te zmožnosti razvil, ko mu polagam v roke vzvišen poklic, se gospodek pritožuje, namesto da bi se mi zahvalil, in išče zaslonbe izven svojega doma, pri tujcih!«

Jakec je hotel ugovarjati, a ga je njegov prijatelj rešil truda.

»Ni se prišel pritoževal. Samo sporočil mi je vašo odločitev in povedal sem mu to, kar ponaviljam tudi pred vami: Jakec, otrok moj, ne daj se! Objemi svoje starše, mamo, ki te ljubi, in njenega moža, ki te mora ljubiti zaradi nje. Prosi ju, lepo ju poprosi! Vprašaj ju, kaj si jima storil, da te hočeta tako ponižati in vreči od sebe?«

»Doktor!« je vzkliknil Labassindre in udaril s pestjo po mizi, da je zagrmelo, »delo človeka ne ponižuje, temveč ga plemeniti!«